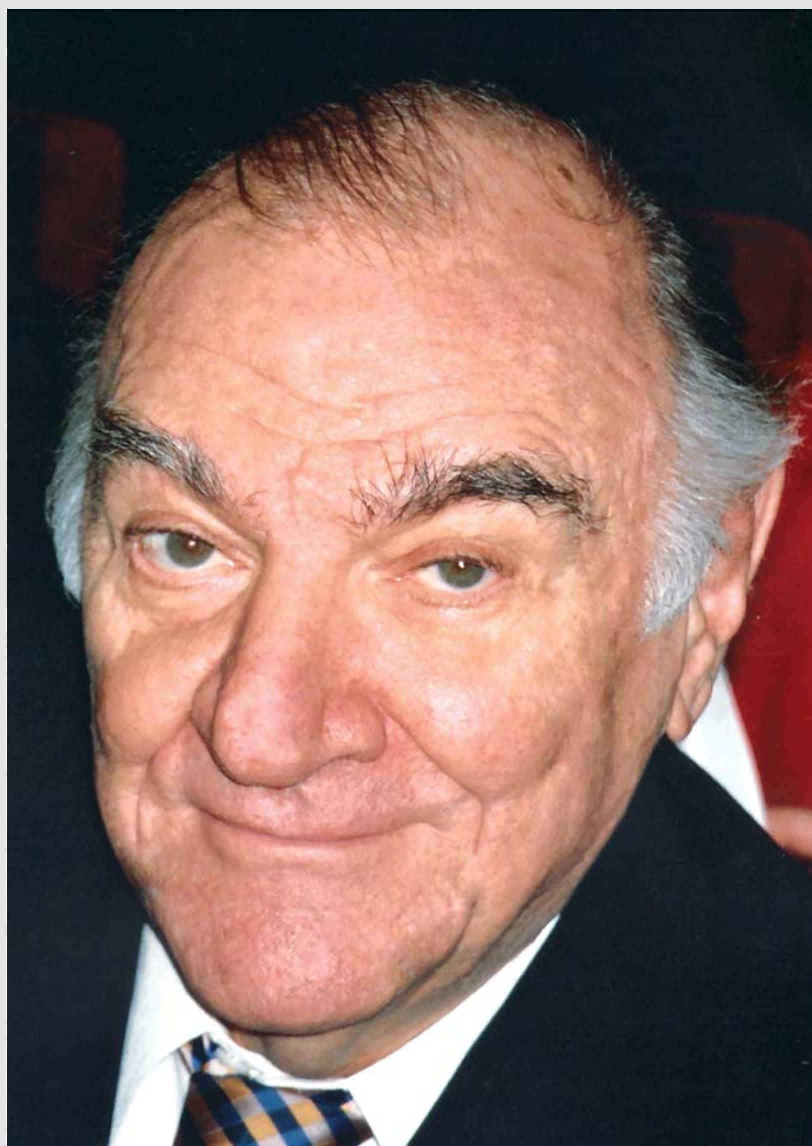
Serie nouă
APRILIE 2021
4
(CCXXXVII)
48 pagini
ISSN
1220-742X

ACTUALITATEA MUZICALĂ

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

✓Premiile UCMR pe anul 2020
✓Avanpremieră la Festivalul Internațional "George Enescu"
✓*Sunetul formelor*
✓Istoria şlagărului: "Să nu uităm trandafirii" de Florin Bogardo
✓Premiile Grammy 2021
✓Protocoalele succesului (1)

În imagine:
Valentin GHEORGHIU
Marele Premiu UCMR pe 2020

Fir-ar-monica să fie!...

...au decretat comuniştii în anii de după război. Şi firamonică se făcu, astfel mun'cipiul alegându-se cu o orchestră simfonică de stat... Cu nostalgie, unii visează şi azi la acele elaborate scheme în care e suficient să cunoşti pe cineva, undeva, la Partid – şi gata, se rezolvă orice problemă, iar soluția este implementată, "din respect pentru valori", pe termen... nedeterminat.

Zilele trecute a fost mare agitație sindicală prin mediile de socializare, unde nu puțini muzicieni s-au solidarizat şi au înfierat cu mânie Atacul împotriva culturii, Asasinatul muzical care se pregăteşte pe malurile Mureşului. Că aveau sau nu aveau treabă cu subiectul, că s-au interesat sau nu despre ce este vorba, că erau pe acasă ori pe alte meleaguri (unde lucrurile sunt organizate cu totul altfel decât aici... adică mai pe linia reformelor, care ar putea acum să lovească în "ai noştri"), zeci de vajnici apărători ai vieții spirituale ardelene au răsărit de peste tot şi au condamnat cu indignare aşa-zisa desființare a unei instituții de cultură. Printre argumentele supreme: în anii Democrației Populare orchestra asta avea n salariați, corul avea şi el n salariați, iar în anul de grație douăzecidouăzecişiunu ar putea să ajungă să aibă... n minus x. Păi nu se interesează şi domn' primar cum era pe vremea Tătucului, când împreună cu lumina de la Răsărit veneau şi ştatele cu salariile pentru oamenii muncii din firarmonici? Plătite, fără discuții, de la buget, că doar nu dădeau din buzunarul propriu... Şi pe-atunci țara era săracă, dar tot îşi permitea... Păi cum, la ce împrumuturi externe se iau astăzi, nu sunt bani pentru Artă?!...

La doar câteva luni după ce mulți dintre aceşti apărători ai culturii țipau ca din gură de şarpe că... "Ciuma roşie" ne va înghiți dacă nu stârpim acel partid stalinist al cărui nume era pronunțat sacadat de întâi-stătătorii aleşi de popor, tot ei privesc acum cu nostalgie la decretele Puterii Populare roşii, care înființa firarmonici şi opere de stat.

Dar când vine vorba despre interesele noastre personale, democrația, cererea şi oferta, competiția, calitatea, concurența... nu trebuie luate în seamă. Bune sunt rămăşițele vremurilor când instituțiile noastre erau copiate la indigo după cele imaginate de Kremlin – sigur, atunci când unora le iese ceva din asta... Şi cum să nu iasă, când salariații întreprinderilor culturale sunt angajați (nu mai spun cum, asta e o altă discuție) cu contracte valabile de la absolvență până la pensionare, cu salarii care au dreptul doar să crească (şi, ce bine, au tot crescut). Aşa că, orice s-ar spune, săriți! Ne omoară Firarmonica! Să ieşim în stradă sau pe Facebook să apărăm Cultura! Corupția ucide! Demisia!

Din ce s-au luat, totuşi? Există o intenție la nivelul autorităților locale de a se face o analiză şi o reformă a unei instituții despre care afirmă că ar fi statică şi ineficientă, şi care de la înființare nu a mai avut nicio transformare sistemică, nicio schimbare de paradigmă.

Vrem o țară ca afară, vrem să ne modernizăm, vrem să o rupem cu trecutul comunist sau PEE-SEE-DEE-ist dar, desigur, fără să se schimbe nimica – dacă asta ne-ar deranja cumva. Cum ar fi să adoptăm (temporar sau experimental) sistemul de funcționare a instituțiilor de concert sau de spectacol ale aliatului strategic? Odată cu armamentul SH să importăm şi principiile de performanță din teatru, din filarmonicii sau opere? Să nu mai facem angajări pe aceleaşi criterii ca în fabrici şi uzine, ci să alegem, în fiecare stagiune, pe cei mai buni – care ar aveau curajul şi pregătirea necesare să participe la un concurs liber, deschis, corect, bazat pe performanță şi competitivitate artistică? Să-i angajăm doar pe cei care se clasează pe primele locuri; pentru proiecte interesante, inovatoare, spectaculoase. Şi să-i plătim regeşte, dacă sunt atât de buni încât pot să atragă publicul şi să impulsioneze vânzările de bilete.

Dar nu, asta cauzează... Ar însemna că artiştii ar trebui să mai şi studieze, să se pregătească, să se mențină în formă, să evolueze, să facă față concurenței celor tineri sau a străinilor. Da, vrem libera circulație a valorilor – dar numai cu sens unic: ai noştri să fie angajați în Occident, dar cei de acolo să nu cuteze să se angajeze la noi, căci nu vorbesc limba noastră sfântă strămoşească atunci când cântă la flaut sau când dansează pe scenă...

Cum ar fi să ni se ceară ca în sezonul estival, în timpul vacanțelor noastre la turci, să mai dăm şi concerte (pentru că atunci s-ar vinde mai multe bilete, căci sunt şi turişti în oraş)?! Or, Doamne-fereşte, să se dea concerte şi în weekend-uri – taman când sunt nunțile şi botezurile... Sau să fie nevoie de mai mult de 1 concert pe săptămână (plasat strategic la mijlocul acesteia, la ore calculate după mersul tramvaielor, astfel încât salariații să ajungă devreme acasă – poate mai văd un meci, sau mai beau o bere cu colegii)... Ne-ar călca în picioare demnitatea şi tradiția dacă ar fi să înceapă concertele la ora 20, ca în Occident – oră care permite şi celor care muncesc în economia reală să-şi încheie activitățile, să meargă acasă şi să se pregătească să iasă în oraş, la teatru ori la filarmonică... Nu, aşa ceva nu se poate! Sindicaliştii din instituțiile de spectacole să nu se lase intimidați şi să nu cedeze drepturile câştigate de înaintaşi!

Subordonate Ministerului sau autorităților locale/județene, instituțiile din România ar face bine să asigure, în veacul vecilor, rente viagere pentru cei care au apucat să ajungă salariați ai acestora. Ei să aibă toate drepturile, în timp ce angajatorul sau beneficiarii actului de cultură să aibă dreptul să aplaude. Aşa că deschideți repede tabletele primite de copii de la acelaşi domn' primar şi băgați un comentariu furibund. Şi semnați liste de susținere a Culturii.

Mihai COSMA

PS Acesta este un pamflet. Orice asemănare cu situații sau persoane reale este pur întâmplătoare.

DIN SUMAR

Premiile UCMR pe anul 2020....................2-10
Festivalul Internaţional "G. Enescu"......10-11
Muzici de (tip) Brâncuşi.........................14-16
Premiile Grammy.................................32-34
Protocoalele succesului (I).......................42-44

Premiile de creație pe 2020

MARELE PREMIU AL UCMR:
VALENTIN GHEORGHIU

SECȚIA DE MUZICĂ JAZZ-POP
- categoria *Muzică de jazz sau muzică instrumentală*:
Petrică Andrei – ***Romanian Phrygian Concept***
- categoria *Melodie sau grupaj de melodii:*
Mircea Drăgan – ***Doar noi doi***

SECȚIA DE MUZICĂ VOCALĂ
- categoria *Miniatură corală*:
Sebastian Androne-Nakanishi – ***The Pilgrim Soul***

SECȚIA DE MUZICA INSTRUMENTALĂ ȘI MULTIMEDIA
- *Lucrări simfonice*:
Gabriel Almaşi – ***Thems/ Anthemes*** pentru orchestră
- *Lucrări camerale*:
Irinel Anghel – ***Where to go When*** pentru flaut şi pian
- *Lucrări multimedia*:
Sorin Lerescu – ***Voices II, op.83 pentru MIDI controller***

SUBSECȚIA DE FANFARĂ
Octavian Luncan – ***Cetate străbună***

SECȚIA DE MUZICOLOGIE
- *Sistematică*:
Leonard Dumitriu – ***Libertatea creatoare nestăvilită. Dmitri Şostakovici şi opera Lady Macbeth din districtul Mtsensk***, Editura Muzicală, Bucureşti, 2020, 339 pagini;

- *Istoriografie*:
Valentina Sandu-Dediu şi **Nicolae Gheorghiță**, editori ai volumelor ***Noi istorii ale muzicilor româneşti***.

- *Publicistică*:
Costin Popa – ***Întâlnire cu opera. Interviuri***

PREMIUL FILIALEI CLUJ
Adrian Pop – Trei lieduri „Iubiri uitate”, versuri Paul Celan

Valentin Gheorghiu, Ucenic al muzicii

Norela-Liviana Costea: *Maestre Valentin Gheorghiu, recent vi s-a acordat Marele Premiu al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România. Povestiți-ne mai multe despre primii paşi pe care i-ați făcut în tărâmul compoziției. Care au fost primele opusuri, la ce vârstă le-ați creat şi pentru ce instrument au fost ele compuse?*

Valentin Gheorghiu: Am fost foarte onorat şi țin să mulțumesc Preşedintelui Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor, Adrian Iorgulescu şi membrilor Consiliului, care s-au gândit să îmi acorde Marele Premiu al anului 2020 pentru activitatea mea componistică şi interpretativă.

Primele încercări componistice datează de la vârsta de cinci ani. Astfel, atunci când ne-a audiat, pe mine şi pe fratele meu (Ştefan), maestrul George Enescu mi-a cerut să îi cânt chiar din aceste „compoziții”. Au urmat multe alte încercări de-a lungul timpului, pe care nu le-am considerat valabile (sonate, triouri etc.). Prima lucrare „cu număr de opus” a fost un *Coral pentru orgă în re minor* (1946-1947), apoi *Coral şi Fugă în do major pentru orgă*, pe care maestrul Mihail Jora – profesorul iubit care m-a învățat şi îndrumat toată viața – l-a apreciat şi mi-a spus atunci că pot să mă înscriu în Societatea Compozitorilor din România.

N.L.C.: *Vă amintiți când v-ați interpretat pentru prima dată propria compoziție? Despre ce lucrare a fost vorba, şi cum a fost ea primită de public?*

V.G.: În anul 1949 am terminat *Simfonia I*, pe care am dirijat-o la Filarmonica din Bucureşti în anul 1951, fiind apreciată de public şi de criticul muzical Emanoil Ciomac într-o cronică din ziarul „Adevărul". Îmi amintesc şi de un alt concert în cadrul Festivalului Internațional de la Praga (1953), unde am interpretat *Trioul în la major pentru pian, vioară şi violoncel*, alături de Ştefan Gheorghiu şi Radu Aldulescu, fiind invitați apoi să înregistrăm lucrarea la casa de discuri „Supraphon". Acest trio a fost integrat ulterior şi în repertoriul de la „Mozarteum" din cadrul Festivalului Internațional de la Salzburg.

N.L.C.: *Ce lucrare vă este cel mai aproape de suflet?*

V.G.: Dacă vă referiți la lucrările mele, „Concertul pentru pian şi orchestră".

N.L.C.: *Ați compus lucrări cu anumite ocazii speciale din viața dumneavoastră, sau muzica şi-a avut glasul propriu, independent de evenimentele mondene?*

V.G.: Nu am compus lucrări cu anumite ocazii speciale, iar evenimentele mondene nu m-au interesat...

N.L.C.: *De-a lungul ultimelor decenii, curentele componistice au trecut prin destule schimbări. S-au văzut acestea şi în lucrările domniei voastre, sau considerați că v-ați păstrat un stil unitar, în mare măsură?*

V.G.: Este normal, chiar necesar să evolueze curentele componistice, şi cred că este benefic ca acest lucru să fie remarcat şi în compozițiile mele.

N.L.C.: *Cum vedeți peisajul componistic autohton contemporan? Primeşte acesta destulă atenție de la publicul român şi internațional?*

V.G.: Avem multe personalități, compozitori de o reală valoare națională şi internațională, care sunt foarte apreciați în țară şi în străinătate. Aşteptăm ca şi tinerii compozitori să-i urmeze maeştrilor lor.

N.L.C.: *Ce credeți că nu ar trebui să îi lipsească sub nicio formă unui tânăr compozitor, pentru a fi cât mai sigur de reuşita afirmării sale în conştiința muzicală? Dar unui tânăr interpret?*

V.G.: Un tânăr compozitor, ca şi un tânăr interpret de altfel, pentru a putea reuşi trebuie să aibă în primul rând talent, dar şi cunoştințe temeinice şi o vastă cultură muzicală; şi puțin noroc...

N.L.C.: *Credeți că un compozitor trebuie negreşit să fie şi interpret pentru a realiza lucrări cu şanse mai mari de a fi bine primite de public?*

V.G.: Este necesar ca un tânăr compozitor să cunoască posibilitățile tehnice ale fiecărui instrument pentru a putea compune, dar fără a fi neapărat şi solist.

N.L.C.: *Dacă întreaga dumneavoastră operă ar fi unită sub un* motto, *care ar fi acela?*

V.G.: Ucenic al muzicii...

N.L.C.: *Şi... sub ce deviză ar putea fi agregată filosofia dumneavoastră interpretativă?*

V.G.: Să respecți cu sfințenie partitura – mesajul, conținutul profund al compoziției, adăugând propria sensibilitate creativă.

N.L.C.: *Vă mulțumesc pentru timpul acordat!*

Norela-Liviana COSTEA

Actualitatea Muzicală vă prezintă lista integrală a lucrărilor compuse de Valentin Gheorghiu:

1. *Coral în re minor*; 2. *Coral, improvizație şi fugă pentru orgă*; 3. *Coral, improvizație şi fugă pentru orgă şi orchestră*; 4. *Ave Maria pentru voce şi orgă*; 5. *Coral gregorian pentru cor mixt şi orgă*; 6. *Simfonia I în re minor*; 7. *Burlescă pentru pian şi vioară*; 8. *Cvartet de coarde în fa major* (lucrare distinsă cu Mențiunea I la Premiul de Compoziție „George Enescu" – 1946, jurizat de George Enescu); 9. *Trio în la major pentru pian, vioară şi violoncel*; 10. *Sonata pentru pian şi violoncel în si minor*; 11. *Sonata pentru pian în mi major*; 12. *Simfonia a II-a în re minor*; 13. *5 lieduri pe versuri de Tudor Arghezi*; 14. *5 lieduri pe versuri de Tudor Arghezi*; 15. *Balada Maeştrilor pe versuri de Tudor Arghezi*; 16. *Suita Imagini din copilărie pentru orchestră* (două părți din această suită sunt transcrise pentru pian la patru mâini, pian şi violoncel şi pentru pian şi vioară); 17. *Concertul pentru pian şi orchestră în la major* – distins cu Premiul Academiei Române în 1961; 18. *Eminesciana pentru cor mixt şi pian* (2016 şi finisat în anul 2020).

Premiile U.C.M.R.

Anul acesta festivitatea de decernare a Premiilor Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România nu a avut loc, din motive lesne de înţeles. Am stat de vorbă cu cei care au supervizat premiile pentru creaţie pe anul 2020, domnii George Natsis (Secţia de Muzică Jazz-Pop), Dan Buciu (Secţia de Muzică Vocală) şi Dan Dediu (Secţia de Muzică Vocală şi Multimedia).

Teodora Constantinescu: *Ce criterii aţi avut în vedere atunci când aţi ales lucrările câştigătoare?*

George Natsis

George Natsis: Principalul criteriu este, bineînţeles, calitatea. Avem în vedere creativitatea, originalitatea, orchestraţia (acolo unde există) şi producţia audio, acolo unde e cazul. La acestea se adaugă criteriile impuse de Regulamentul privind acordarea premiilor. Mă refer la faptul că nu poţi participa decât o dată la 3 ani la aceeaşi categorie, iar piesele trebuie să fie avizate de Biroul secţiei în anul pentru care participă.

„Putem spune că de la unii colegi avem aşteptări mari, iar de la alţii aşteptări... mai mici."

T.C.: *Urmăriţi vreun tipar anume atunci când alegeţi lucrarea câştigătoare? Ce aşteptări aveţi atunci când primiţi lucrările participante?*

Petrică Andrei

G.N.: Nu prevalează un tipar componistic, încercăm să fim cât mai obiectivi. Totuşi urmărim ca piesele să se înscrie stilistic în categoria la care concurează. Suntem optimişti şi ne dorim să auzim lucrări cât mai bune. Cunoscându-i pe majoritatea colegilor noştri, putem spune că de la unii avem aşteptări mari, iar de la alţii aşteptări... mai mici. Asta însă nu înseamnă că nu ne dorim surprize... cât mai plăcute.

T.C.: *La secţia dumneavoastră au fost premiate lucrările „Romanian Phrygian Concept" de Petrică Andrei (Muzică de jazz sau muzică instrumentală) şi „Doar noi doi" de Mircea Drăgan (Melodie sau grupaj de melodii). Ce particularităţi au acestea?*

G.N.: Cred că cel mai bine ar fi să-i las pe autori să-şi descrie pe scurt lucrările.

Petrică Andrei: „*Romanian Phrygian Concept* este o lucrare concepută pe forma de blues, în masura de 5/4, folosind structura modului frigian, dar şi pe cea a modului major melodic cu treapta a doua coborâtă. Această îngemănare modală oferă improvizatorului multe variante de a-şi construi solo-ul."

Mircea Drăgan: „Lucrarea face parte din proiectul de muzică instrumentală „Pianotronic", un proiect caruia i-am dedicat ultimii 20 de ani. Tema principală este una accesibilă publicului larg, ea apărând la pian, cât şi la alte instrumente electronice. Aranjamentul muzical este unul în

Mircea Drăgan

maniera disco, amintind de o frumoasă perioadă, dar şi de ritmul trepidant al vieţii actuale. Titlul *Doar noi doi* este inspirat de atmosfera caldă pe care o am în căminul meu, alături de doamna mea."

T.C.: *Ce au avut în plus acestea faţă de celelalte lucrări participante?*

G.N.: Având în vedere faptul că anul acesta nu au existat autopropuneri pentru premiile Uniunii, întâi au fost selecţionate piesele care au primit punctaj maxim la sesiunile de achiziţii de anul trecut. Apoi au fost alese, prin vot, piesele câştigătoare.

T.C.: *Cum credeţi că ar fi primite aceste lucrări de către publicul larg?*

G.N.: Lucrarea lui Petrică Andrei este o lucrare de jazz, se adresează cunoscătorilor de jazz. Lucrarea lui Mircea Drăgan este o piesă mai comercială compusă în stilul anilor `80, în mod normal se adresează celor care apreciază muzica din acea perioadă. Poate cineva va spune că nu e în „trend”. MTV are la ora aceasta un canal dedicat anilor `80 şi alt canal dedicat anilor `90. Asta ar trebui să spună ceva despre „trend-uri”.

„Degeaba avem compozitori capabili de a scrie melodii valoroase, muzică de calitate, dacă ei nu sunt difuzați pe posturile de radio-TV.”

T.C.: *Reflectă vreuna dintre aceste lucrări impasul în care ne aflăm de un an de zile?*

G.N.: Nicidecum! Muzicienii sunt dornici să compună, artiştii sunt dornici să performeze la cel mai înalt nivel. Singurul lucru care reflectă impasul la care faceți referire este lipsa spectacolelor. De aceea anul acesta nu am avut nici o lucrare la categoria „spectacol”.

T.C.: *Se pretează aceste piese difuzării la radio sau, de ce nu, într-o emisiune TV?*

G.N.: Acest lucru ține de politica posturilor de radio sau TV. Acestea difuzează ce se vinde, criteriul valorii artistice nu există. Degeaba avem compozitori capabili de a scrie melodii valoroase, muzică de calitate, dacă ei nu sunt difuzați pe posturile de radio-TV. În schimb, dacă, să zicem, manelele se vând bine, atunci sunt difuzate, indiferent de calitatea artistică uneori îndoielnică sau de agramatismele

Dan Buciu

foto: Mihai Cosma

din texte. Din păcate, analfabetismul prezent în multe emisiuni TV este prezent şi sub formă de analfabetism muzical, difuzat în prime time. Este o consecință firească atunci când muzica încetează să fie artă, pentru a deveni „marfă”.

***

Teodora Constantinescu: *Domnule Dan Buciu, dumneavoastră ați coordonat acordarea premiilor Secției de muzică vocală. Ce criterii ați avut în vedere atunci când ați ales lucrarea câştigătoare de anul acesta – „The Pilgrim Soul” de Sebastian Androne-Nakanishi (miniatură corală)?*

Dan Buciu: Există întotdeauna un singur criteriu - cel al valorii muzicale a unei lucrări. Eventuale alte criterii (sigur, mai pot fi şi acestea) sunt absolut secundare, colaterale.

T.C.: *Compozitorul Sebastian Androne-Nakanishi a mai ajuns în atenția dumneavoastră în anul 2015, fiind premiat pentru lucrarea corală amplă „Fearful Darkness” pentru 12 voci mixte pe un text de Regina Maria a României. Cum v-a surprins anul acesta?*

D.B.: Pe mine personal, compozitorul Sebastian Androne-Nakanishi – al cărui traseu evolutiv l-am putut urmări încă din perioada în care era elev al Liceului de Muzică din Braşov – practic nu mă mai poate surprinde

Sebastian Androne-Nakanishi

deoarece talentul său muzical este cu totul ieşit din comun, astfel că din condeiul lui nu pot rezulta decât opusuri de excepție, uneori capodopere. Sigur, este o opinie strict personală!

„Dura lex sed lex!”

T.C.: *Ce a avut în plus lucrarea câştigătoare din acest an față de celelalte prezentate?*

D.B.: Din cauza condițiilor dramatice impuse de cele întâmplate în 2020, lucrarea lui Sebastian Androne-Nakanishi a fost singura care a corespuns cerințelor Regulamentului! Din păcate, din pricina blocajelor severe din activitatea muzicală a anului 2020, nu am putut găsi o lucrare corală amplă sau un grupaj de lieduri care să fi întrunit criteriile de eligibilitate pentru cel de-al doilea premiu al secției vocale, la care a trebuit să renunțăm de această dată, deşi ar fi existat candidaturi îndreptățite valoric, dar... Dura lex sed lex!

„... este o muzică ultrarafinată, dar şi ultrasensibilă, un adevărat haiku muzical care te desprinde pentru câteva minute de terestru şi te poartă, într-un mod aforistic, în <<altă parte>>.”

T.C.: *Cum credeți că ar fi primită această lucrare de către publicul larg?*

D.B.: Depinde de public! Dacă ne raportăm la cei care agreează doar „tocitul” repertoriu coral tradițional autohton, cu „Sârbe în căruță” și „La fântâni”... Dacă publicul este însă deschis mental, sunt convins că va recepționa pozitiv această muzică ultrarafinată, dar și ultrasensibilă, un adevărat haiku muzical care te desprinde pentru câteva minute de terestru și te poartă, într-un mod aforistic, în „altă parte”.

T.C.: *Cât de solicitantă din punct de vedere vocal este această lucrare pentru un ansamblu coral?*

D.B.: Foarte solicitantă! Nu foarte dificilă strict tehnic – lucrarea cere voci capabile de orice nuanțe (dar în special cele foarte scăzute), de timbrări rafinate și de evidențierea unor sonorități deosebite, mereu schimbătoare și totuși purtând pecetea omogenității, care însă nu nivelează.

T.C.: *Credeți că ansamblurile vocale profesioniste o vor include în repertoriul lor?*

D.B.: Puțin probabil, din păcate. Lucrarea este destinată unui grup cameral coral. Nu știu dacă ar fi abordabilă de altcineva decât de „Madrigal - Marin Constantin”. Poate se va gândi dirijoarea Anna Ungureanu la ea.

***

Teodora Constantinescu: *Domnule Dan Dediu, a mai existat în istoria decernării premiilor U.C.M.R. o ediție fără festivitate de premiere?*

Dan Dediu: Nu am cunoștință de așa ceva. Dar vremurile pe care le trăim sunt excepționale, deci și obiceiurile se mai schimbă.

Dan Dediu

T.C.: *Ce criterii ați avut în vedere atunci când ați ales lucrările câștigătoare de anul acesta?*

D.D.: Excelența valorică, în principal. Lucrările câștigătoare sunt alese de membrii Biroului secției prin vot secret, dintre piesele achiziționate de către U.C.M.R. în anul respectiv și care au primit punctajele cele mai mari în sesiunile de achiziție. Există cele trei categorii – simfonic, cameral, electronic-multimedia - și alegem câte o lucrare pentru fiecare categorie.

„Mulți dintre membrii secției au luat premii din nou după trei ani, ceea ce dovedește o activitate susținută a acestora și o permanentă reinventare de sine.”

T.C.: *Lucrările premiate anul acesta sunt „Themes/Anthemes” pentru orchestră de Gabriel Almași (lucrare simfonică), „Where to go When” pentru flaut și pian de Irinel Anghel (lucrare camerală) și „Voices II, op. 83” pentru Midi controller de Sorin Lerescu (lucrare multimedia). Ce particularități au aceste lucrări?*

D.D.: Toate sunt lucrări excelente. *Themes/Anthemes* pentru orchestră de coarde de Gabriel Almași utilizează ca

Gabriel Almași

temă generatoare a materialului sonor melograma TIMIȘOARA, pe care o tratează asemenea unui cantus firmus și o înfățișează în contexte sonore extrem de interesante, originale ca sonoritate (cum ar fi textura din mijlocul piesei) și susținute componistic într-un mod convingător. Citatul din Ceaikovski este în mod abil integrat în țesătura cromatică a piesei, iar secțiunile componente sunt articulate cu un simț temporal infailibil.

Where to go When pentru flaut și pian de Irinel Anghel este o miniatură scrisă într-un elan creativ de extracție onirică, ce prezintă șase instantanee ideatice (1. Knock-Knock! 2. Open Sesame! 3. Damn you, Tchaikowsky! 4. Tail Chasing 5. Hanon-metal 6. Can you hear me?) într-o cheie

Irinel Anghel

comico-ludică, mixând cu siguranță tehnică improvizația controlată cu teatrul instrumental, aluzia stilistică cu virtuozitatea instrumentală. Infuzie de adrenalină sonoră, concentrat expresiv şi reflecţie amară, critică, ironică şi chiar sardonică asupra realităţilor pandemice ale actualităţii, lucrarea se distinge printr-un eclectism stilistic asumat, prin energie şi dinamism, precum şi printr-o remarcabilă stăpânire a paletei timbrale şi a articulării formale.

În *Voices II op. 83* pentru Midi controller de Sorin Lerescu se remarcă apetenţa autorului pentru timbrurile calofile, prefabricate sintetic. Muzica se articulează în mod echilibrat, iar atmosfera cvasi-paradisiacă pe care o zugrăveşte transportă auditorul într-un tărâm ireal, aflat la graniţa dintre sonorităţile muzicii New-age-iste şi ale celei ambiental-minimaliste. Astfel, consonantismul armonic şi hedonismul sonor sunt două însuşiri ale acestui flux muzical proaspăt şi bine controlat temporal de către compozitor.

Sorin Lerescu

„... o activitate susţinută... şi o permanentă reinventare de sine."

T.C.: *Cum credeţi că ar fi primite aceste lucrări de către publicul larg?*

D.D.: Din câte ştiu, unele dintre piese deja au fost cântate şi apreciate de un public specific.

T.C.: *Sorin Lerescu se află la cel de-al doilea premiu consecutiv, în anul 2017 fiind premiat pentru o lucrare simfonică – „Modalis IV" for flute and flute ensemble. Prin ce anume reuşeşte să se menţină în atenţia dumneavoastră?*

D.D.: Mulţi dintre membrii secţiei au luat premii din nou după trei ani, ceea ce dovedeşte o activitate susţinută a acestora şi o permanentă reinventare de sine.

T.C.: *Nu sunteţi la prima întâlnire profesională cu autorul lucrării multimedia câştigătoare. Consideraţi că această perioadă marcată de pandemia de coronavirus şi-a pus amprenta în vreun fel pe stilul său componistic?*

D.D.: Cred că pandemia i-a marcat pe mulţi compozitori şi cu siguranţă şi-a pus amprenta pe stilul lor componistic. Nici Sorin Lerescu nu face excepţie.

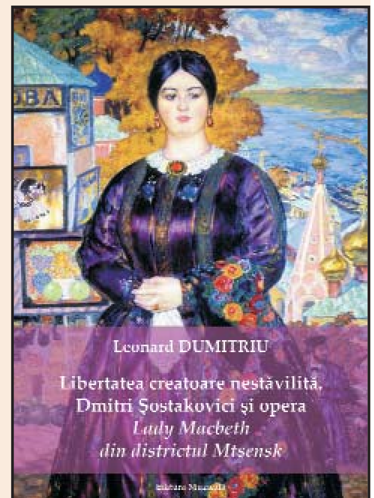
Interviuri de **Teodora CONSTANTINESCU**

Premiile SECŢIEI DE MUZICOLOGIE a UCMR

Premiul pentru sistematică

Anul acesta premiile pentru muzicologie au recompensat nu doar pe membrii secţiei, dar şi pe un compozitor, o personalitate ale cărei valenţe de cercetător sunt bine-cunoscute şi se manifestă de mai multă vreme. **Leonard Dumitriu** este dirijor, profesor, compozitor şi, iată, muzicolog, lansând anul trecut o carte substanţială despre una dintre creaţiile-reper ale muzicii de operă din secolul XX, *Lady Macbeth din districtul Mţensk* de Dmitri Şostakovici.

Cercetătorul ieşean a publicat la Editura Muzicală în 2020 volumul premiat în această primăvară, sub titlul "Libertatea creatoare nestăvilită. Dmitri Şostakovici şi opera *Lady Macbeth din districtul Mtsensk*", un volum de mari dimensiuni (340 pag. format de manual şcolar), cu un conţinut bogat şi complex. Mai întâi este contextualizată compunerea şi lansarea operei, prin referiri la climatul politic, social şi cultural al acelor ani. Înainte de a trece la analiza propriu-zisă a partiturii, autorul oferă date şi despre cartea care a stat la baza libretului şi despre pânzele lui Boris Kustodiev, care au constituit şi ele sursă de inspiraţie. Aşa cum afirmă Leonard Dumitriu încă din Introducere, Şostakovici este un compozitor despre care s-au scris multe tomuri şi multe studii, inclusiv în limbi de circulaţie internaţională, nu doar în limba rusă. Dar, în limba română literatura de specialitate este mai săracă, aşa că actualul demers este cu adevărat bine-venit, mai ales că astfel autorul semnează cea de-a doua sa analiză a unei opere şostakoviciene, după studiul asupra operei *Nasul*.

Prin urmare, ţinând cont de calitatea analizelor muzicologice, de universul cunoaşterii dezvăluit de autor,

Leonard Dumitriu

Biroul Secţiei de Muzicologie şi Critică muzicală a decis, în unanimitate, acordarea Premiului pentru sistematică domnului prof.univ.dr. Leonard Dumitriu, de la Universitatea de Arte ”George Enescu” din Iaşi. Îl felicităm! (**M. C.**)

Premiul pentru istoriografie

În 2020, cu ocazia Centenarului Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, a apărut cartea ”Noi istorii ale muzicilor româneşti”, coordonat de

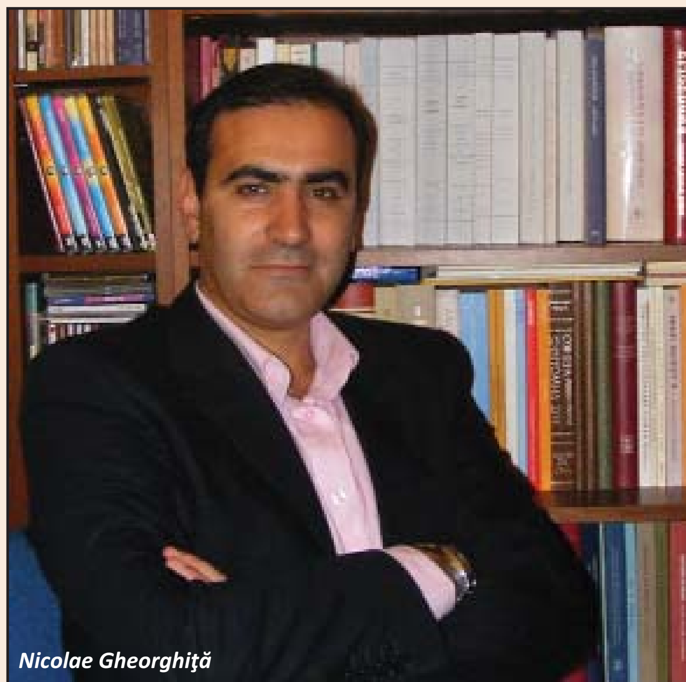
Valentina Sandu-Dediu şi Nicolae Gheorghiţă. După cum rezultă şi din titlu, este o propunere nouă pe linia istoriografiei muzicii naţionale, realizată de un colectiv de prestigioşi muzicologi, marea lor majoritate profesori la Universitatea Naţională de Muzică Bucureşti. Cartea, în 2

Valentina Sandu-Dediu

volume, acoperă o perioadă întinsă de timp, prezentând, succint, aspecte din etapa medievală, din cea romantică şi apoi din perimetrul modern şi contemporan.

Demersul scrierii acestui volum şi rezultatul final s-a bucurat de aprecierea Preşedintelui U.C.M.R., dl. Adrian Iorgulescu, cel care a şi propus secţiei să aibă în vedere, la analiza candidaturilor pentru premii, şi acest volum – chiar dacă printre coordonatori se află chiar şeful secţiei iar printre semnatari se numără majoritatea membrilor Biroului acesteia. Tocmai de aceea, pentru a nu se pune problema unui conflict de interese, propunerea a fost formulată de o persoană din afara Biroului, fiind o propunere pe deplin justificată, ţinând cont de importanţa acestei cărţi şi de ecourile sale, volumele fiind foarte căutate şi având o adresabilitate largă, în special în zona universitară.

Premiul recompensează munca de coordonatori a celor doi muzicologi sus-menţionaţi, care au ales colectivul de redacţiei, care au stabilit tematica, au echilibrat şi corelat dimensiunile capitolelor, au urmărit un stil de prezentare unitar şi modern, au ales o articulare mai aproape de esenţial decât de exhaustiv. Totodată au oferit cititorilor o varietate de abordări, prin personalitatea fiecărui contributor, de la doctoranzi la specialişti reputaţi, de la critici şi istoriografi la compozitori şi analişti, care au scrutat fenomenul muzicii româneşti în toată complexitatea sa, de la zona muzicii bisericeşti la cea a muzicii militare, de la viaţa muzicală la portrete ale celor mai reprezentativi compozitori.

Nicolae Gheorghiţă

Este o carte care, preluând desigur date din bibliografia existentă (evident, în primul rând din Hronicul muzicii româneşti de Octavian Lazăr Cosma), îşi propune să aducă în prim plan o altă generaţie de cercetători într-ale istoriei muzicii, cu stilul şi cu viziunea împrospătată a unor condeie din secolul XXI, care beneficiază de o perspectivă mult mai largă asupra fenomenului decât se putea avea în era dinaintea apariţiei internetului şi dinaintea lărgirii posibilităţilor de comunicare şi de cercetare la distanţă.

Prin urmare, Premiul secţiei de muzicologie şi critică muzicală pentru istoriografie pe anul 2020 a fost acordat muzicologilor Valentina Sandu-Dediu şi Nicolae Gheorghiţă, pentru volumele ”Noi istorii ale muzicilor româneşti”, în calitate de coordonatori ai acestui proiect. Iată şi tematica celor 2 volume: De la vechi manuscrise până la perioada modernă a muzicii româneşti, respectiv Ideologii, instituţii şi direcţii componistice în muzica românească din secolele XX-XXI.

Cei 14 semnatari ai capitolelor sunt Nicolae Gheorghiţă, Vlad Văidean, Costin Moisil, Valentina Sandu-Dediu, Haiganuş Preda-Schimek, Florinela Popa, Antigona Rădulescu, Alice Tacu, Mihai Cosma, Irina Boga, Speranţa Rădulescu, Alex Vasiliu, Andrei Tudor şi Dan Dediu. (**C. MIHAI**)

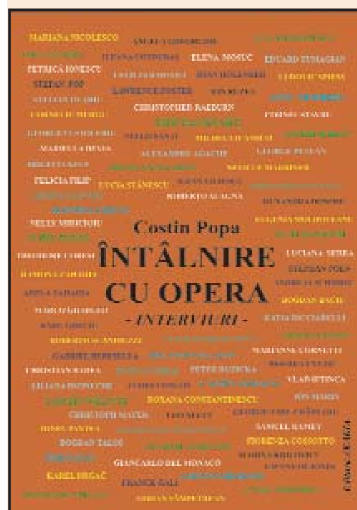
Premiul pentru publicistică

Mihai Cosma: *Stimate domnule Costin Popa, deşi sunteţi de nu foarte mulţi ani membru al UCMR, iată că deja aţi marcat primirea celui dintâi premiu din partea breslei...*

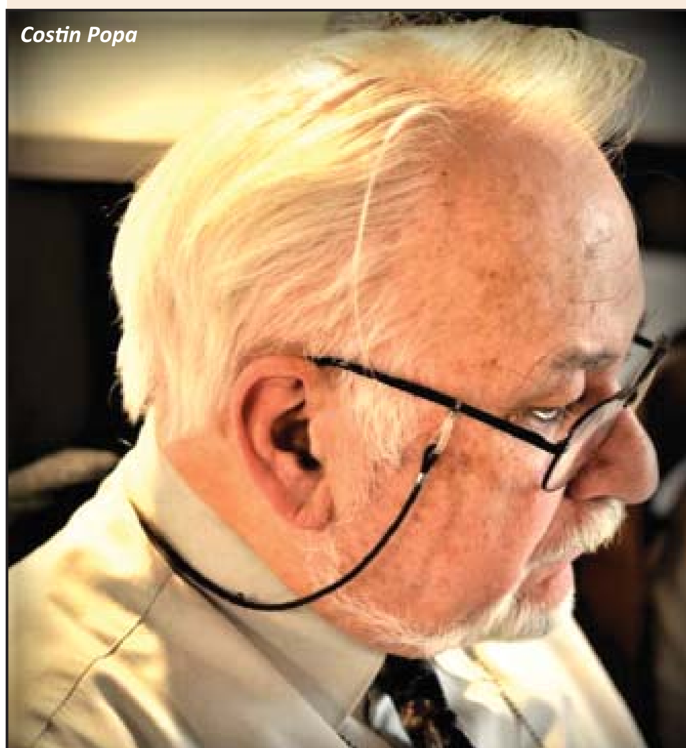
Costin Popa: Prestigiosul Premiu pentru Publicistică al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor (Secţia de Muzicologie) pe anul 2020 pe care l-a obţinut volumul de interviuri „Întâlnire cu opera" a fost extrem de onorant pentru mine, încununare plenară a activităţii de până acum.

M. C.: *Într-adevăr, chiar volumul în cauză, care nu este o carte nouă, ci o antologie de texte publicate în trecut, exprimă exact acest lucru: calitatea activităţii dumneavoastră publicistice de-a lungul anilor.*

C. P.: Ideea unei cărţi de dialoguri realizate pe parcursul a aproape 30 de ani s-a născut în timpul lucrului la „Dicţionarul critic (şi sentimental) de artişti lirici" (în curs de apariţie), rememorând cele zece volume anterioare, conţinând cronici, interviuri, recenzii. Am selectat convorbirile cu importanţi cântăreţi, dirijori, regizori, maeştri de balet, compozitori, instrumentişti, manageri, critici muzicali, scriitori, însumând 155 de interviuri cu 100 de personalităţi din ţară şi străinătate, apreciind temele de discuţii ca actuale, chiar dacă pandemia de coronavirus a demolat multe din proiectele prefigurate în ultimii ani.

În plus, reunirea a pus în evidenţă firul roşu care m-a călăuzit în abordarea dialogurilor, reprezentat prin evidenţierea elementelor de estetică vocală reflectate în interpretare, prin raporturile adecvate între timbralităţi şi roluri, prin viziunile dramaturgice contrapuse montărilor de largă diversitate conceptuală întâlnite în trendurile regizorale moderne. Discuţiile au fost libere, deschise şi sincere, cei intervievaţi au expus interesante şi inedite elemente legate de toate acestea, alături de specificarea parcurgerilor evolutive ale carierelor, a colaborărilor cu parteneri celebri, de ideile actuale ale managementului teatrelor lirice, au expus analize estetice ale inregistrărilor istorice, utile în educaţia tinerilor.

Costin Popa

Prin diversitatea acestui mod de abordare, cele 600 de pagini au înfăţişat un univers liric definitoriu pentru interlocutori, pe care melomanii, profesioniştii, debutanţii în cariere îl pot găsi de maxim interes. (**Mihai Cosma**)

Premiul SUBSECŢIEI DE FANFARĂ

Lucrarea muzicianului **Octavian Luncan** are puterea de a-şi lăsa o vibrantă amprentă asupra caracterului moral al sufletului, reuşeşte să iasă din tiparele sonorităţii clasice a muzicii de fanfară. Se impune prin simple, dar surprinzătoare combinaţii ritmico-melodice, acestea punând în valoare în cel mai fericit mod capacităţile interpretative ale orchestrei de suflători.

Octavian Luncan

Printr-o orchestraţie aerisită, dar care, în acelaşi timp, pune în evidenţă cu măiestrie idei muzicale originale, creaţia *„Cetate Străbună"* întregeşte portretul acestui compozitor îndrăgostit iremediabil de sonorităţile orchestrei de suflători. (**Aurel Buga**)

Premiul FILIALEI CLUJ a UCMR

Adrian Pop: „IUBIRI UITATE"
(VERGESSENE LIEBEN)
din vremurile bucureştene ale lui Paul Celan
(aus Paul Celans Bucharester Zeiten)
Trei lieduri pentru bariton şi pian pe versuri în limba română de Paul Celan

Cei doi ani petrecuţi de Paul Celan la Bucureşti (1945-1947) au reprezentat o perioadă formativă importantă

pentru viitorul poet german. Aici a trăit, cum era şi firesc, iubiri tinereşti trecătoare, al căror parfum aproape uitat rămâne distilat în câteva poezii scrise în limba română (limba tinerelor fete ce i-au fost dragi atunci).

Cele trei lieduri folosesc în mod selectiv versuri din două poezii definitivate de către Celan – „Poem pentru umbra Marianei" şi „Tristețe" – şi a unui fragment dintr-un poem neterminat, dominate de sentimente contradictorii – iubire, îndoială, melancolie, pierdere tragică, amintire distantă. Limbaj poetic metaforic, la granița unui simbolism ermetic cu nuanțe suprarealiste, prilejuieşte imagini muzicale în care modalismul cromatic apropiat de atonalism se îmbină liber cu cântul de factură tono-modală şi cu vorbirea declamată. (**Adrian POP**)

Adrian Pop

Festivalul Internațional „George Enescu" – Ediție aniversară

Pe 9 martie a avut loc conferința de presă care a anunțat programul celei de a 25-a ediții a Festivalului Internațional „George Enescu". La evenimentul desfăşurat online au participat actori-cheie implicați în organizarea festivalului, în aceste condiții speciale.

Conferința a fost deschisă de ministrul culturii, Bogdan Gheorghiu. Acesta a menționat faptul că cei mai buni artişti din lume şi din țară se reunesc în fiecare an sub umbrela acestui eveniment emblematic pentru lumea muzicală, dar şi faptul că muzicienii şi-au continuat activitatea chiar în ciuda pandemiei.

După cum se cunoaşte deja, anul trecut s-a oferit acces gratuit online pentru publicul doritor a fi prezent la desfăşurarea Concursului. Anul acesta, accesul la festival va depinde de gradul de vaccinare a populației. Cu precădere, anul acesta va fi nevoie de o colaborare inter-instituțională între diferite ministere şi alte instituții de stat. Guvernul a alocat aproximativ 52 de milioane de lei pentru organizarea Festivalului.

Responsabilul campaniei de vaccinare, Lt. Col. medic dr. Valeriu Gheorghiță, a subliniat faptul că Festivalul defineşte tradiția românească, la care avem nevoie să ne întoarcem. Din nefericire această pandemie a limitat multe evenimente, dar de aceasta data avem o soluție prin care putem reveni la normalitate – vaccinarea. La momentul conferinței de presă erau peste 1.200.000 de persoane vaccinate, dorința autorităților fiind ca în cel mai scurt timp să fie protejată populația generală. În privința organizării

festivalului, conducerea va avea tot suportul pentru a se putea participa în condiții de siguranță la concerte.

Consilierul prezidențial Sergiu Nistor a împărtăşit mesajul transmis de preşedintele României cu prilejul acordării înaltului patronaj. S-a apreciat în mod deosebit devotamentul de care au dat dovadă organizatorii, iar acesta rămâne cel mai bun omagiu adus lui George Enescu... Viața, opera şi muzica lui sunt cu atât mai relevante în momentele acestea, în care ne amintim cum Enescu le cânta soldaților pe front. Prin muzica lui România a contribuit atât de mult la istoria muzicii, încât este de datoria generațiilor care îi urmează să îl onoreze prin acest Festival şi Concurs.

Mihai Constantinescu

Printr-un material înregistrat, la eveniment a fost prezent şi directorul artistic al Festivalului, Vladimir Jurowski. El a menționat dubla aniversare – a festivalului dar şi împlinirea a 140 de ani de la naşterea lui Enescu. Acesta este şi motivul pentru care organizatorii au încercat să construiască un program cât mai special. A specificat totuşi că programul nu a putut fi finalizat, de vreme ce suntem tot în condiții de criză sanitară. Astfel, se prezintă momentan doar o schiță. Festivalul este aşteptat nu doar în România, ci în toată lumea, căci în aceste vremuri lumea are nevoie de cultură, de muzică, de artă.

S-a lansat apoi un apel către toți cei implicați, de la factorii decizionali până la spectatorii care, dacă nu cumpără bilete (pentru sala de concert sau pentru online), le vor răpi artiştilor scopul de a exista. Se va cere în continuare flexibilitate şi respectarea unor măsuri sanitare, mai ales că nu se va putea primi public la întreaga capacitate a sălilor.

Programul este foarte variat, factorul comun fiind muzica lui Enescu. În această ediție se prezintă aproape toate compozițiile muzicianului român. De asemenea se vor cânta şi premiere naționale şi vor avea loc colaborări ale muzicienilor români cu percuționişti sau cântăreți din Berlin şi din Rusia. Acest festival prezintă o diversitate mare de orchestre din toată Europa dar şi orchestre britanice. O altă noutate va fi muzica secolului al XXI-lea, care va avea în prim plan artişti de prim rang ce aduc lucrări în premieră mondială, nu doar cu creații clasice, cum au mai fost prezenți anterior. Acesta este un semn important că muzica contemporană câştigă teren în atenția publicului. Un alt aspect important este producția operelor, cu multe premiere naționale, şi incluzând *Strigoii* de G. Enescu. Schimbările de ultim moment sunt inevitabile, dar sperăm că publicul se va putea bucura de concertele din program atât în sală cât şi în format online.

Intervenția directorului ARTEXIM (organizatorul Festivalului), Mihai Constantinescu s-a referit în primul rând la participările autohtone: orchestrele şi corurile din Bucureşti, Iaşi, Sibiu, Timişoara, alături de artişti cunoscuți la nivel internațional. Există mai multe propuneri de colaborare şi cu alte teatre muzicale din capitală, dar care încă nu s-au concretizat. A fost important să se găsească modalități de a organiza concertele având totuşi clauze asiguratorii pentru a acoperi eventualele anulări/ amânări din program, mai ales având în vedere că ediția din acest an aduce pe scenele Festivalului aproximativ 3700 de artişti.

A fost menționat şi concursul din luna mai, care va reprezenta un preambul, o repetiție generală care ne va putea oferi mai multe informații despre cum se va putea desfăşura Festivalul.

Multe orchestre au dorit să participe la această ediție jubiliară. Fiecare dintre ele prezintă lucrări de Enescu, şi acest lucru bucură, deoarece de 30 de ani, de când Festivalul s-a desfăşurat fără întrerupere, lucrările enesciene au început să fie din ce în ce mai cântate, iar Enescu şi muzica sa au început să îşi recâştige locul în istoria muzicii universale.

Este important ca artiştii să fie vaccinați, de asemenea publicul, într-o măsură cât mai mare, pentru ca accesul în săli să se desfăşoare cu un procent cât mai mare de persoane prezente în sală.

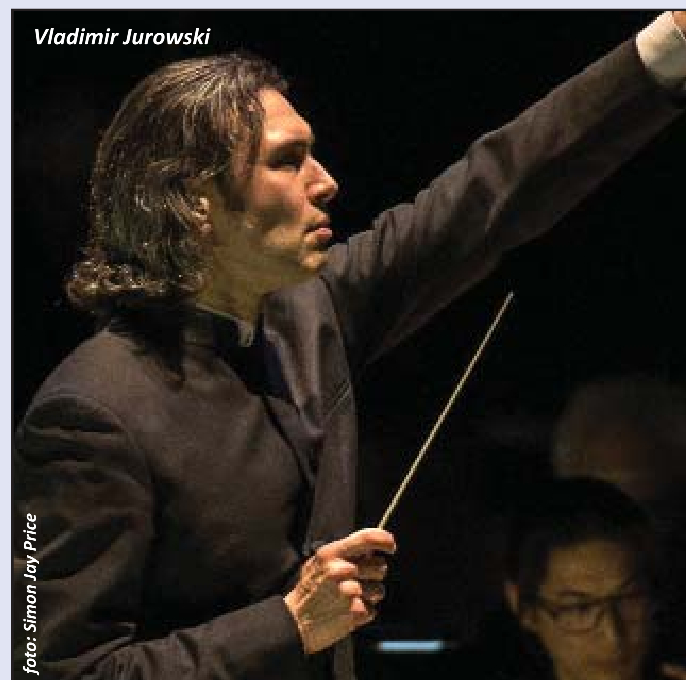
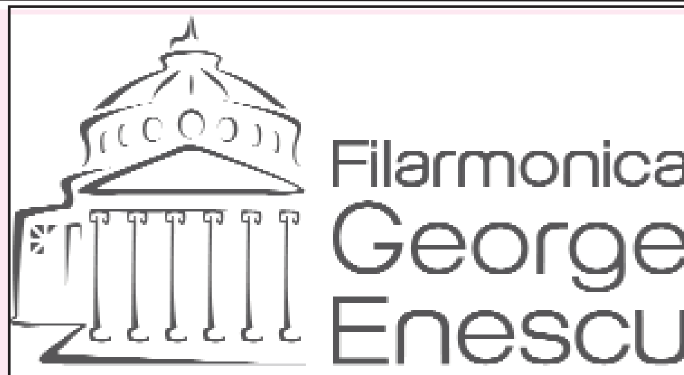

Vladimir Jurowski

foto: Simon Jay Price

În ce priveşte accesul la concerte, directorul Eventim, Claudiu Popa, a anunțat că în luna iunie se vor vinde bilete în sistem loterie. Tragerea la sorți se va efectua printr-o platformă „random". S-a ales această campanie pentru a oferi şanse egale celor care doresc să fie prezenți în sala de concert.

Norela-Liviana COSTEA

Concert de Mărțişor – SoNoRo

De-a lungul timpului, raportat la scara istoriei sau a cotidianului, anumite evenimente sau mai bine zis conținutul lor par a se repeta, la fel ca şi împrejurările în care au avut loc. Tot astfel s-a întâmplat şi cu *Festivalul SoNoRo* din acest an, la care organizatorii nu au dorit să renunțe în pofida precarității condițiilor de desfăşurare – garantând continuitatea unei deja tradiții care se întinde pe aproape 15 ani - având de această dată concursul Filarmonicii George Enescu, una din puținele instituții culturale ale Capitalei care a mai deschis porțile unui public, limitat ca număr, desigur. De această dată formația alcătuită din violonista Mihaela Martin, violistul Răzvan Popovici (inițiatorul, directorul şi "sufletul" acestui festival) alături de pianista Mara Dobrescu au evoluat într-un program foarte bine gândit, care a cuprins lucrări de o certă întindere scrise de Max Bruch, Robert Schumann, P.I. Ceaikovski, Fritz Kreisler şi Dmitri Şostakovici, alături de câteva alte piese mai mici care au respectat intenția interpreților de a crea o anumită atmosferă, cu parfum schumann-ian, după cum a precizat Răzvan Popovici, care a agrementat desfăşurarea cu mici precizări asupra conținutului concertului. Revenind la ideea de simetrie, un eveniment dedicat tot Mărțişorului avusese loc la Sala Radio, anul trecut, în 2020, exact cu puțin înainte de a se închide sălile de concert, iar anul acesta, din păcate "mâine" se va întâmpla la fel! Dar cu înțelepciunea dobândită, publicul s-a bucurat "azi" de o muzică excelentă într-o interpretare de cea mai bună calitate. Concertul s-a deschis cu o selecție din ciclul celor *Opt piese pentru clarinet, violă şi pian, op.83* de Max Bruch, în transcripție pentru vioară, violă şi pian, optându-se pentru numerele 1,2, 6, şi 7, tocmai pentru unitatea sonoră a întregii seri. Fireşte, punctele de contrast au existat dar fără a tulbura ambianța de linişte propice meditației pe care interpreții şi-au propus-o. Deşi în plină ascensiune a curentelor moderne, lucrarea scrisă în 1910 păstrează stilul romantic târziu, încărcat de un profund lirism, intens, pasionat în acelaşi timp, care cere artiştilor o perfectă colaborare. *Andante, Allegro con moto* (pe arcuri melodice de mare respirație care calmează ideea de Allegro), *Nachtgesang* (nocturnă) - *Andante con moto* şi *Allegro vivace ma non troppo*, au excelat într-o redare care a subliniat lirismul melodic, armoniile romantice, formele articulate, toate pline de eleganță şi expresivitate. Fără a respecta ordinea în care ele au fost prezentate ne îndreptăm spre lucrarea lui Robert Schumann, magistral surprinsă şi interpretată de renumita violonistă Mihaela Martin, *Trei Romanțe op.9 4 (Drei Romanzen),* care pentru vioară reprezintă tot o transcripție, ele fiind concepute original pentru oboi. Înlănțuirea *Nicht schnell - Einfach, innig* şi *Nicht schnell* sunt tot atâtea ipostaze ale unei gândiri orientate în acel moment al vieții compozitorului spre meditație, spre un presimțit final. Despre violonistica Mihaelei Martin nu putem decât să ne alăturăm cu mult entuziasm criticii internaționale care o omagiază cu superlative la fiecare apariție scenică, eleganță, stil, bun gust, totul impecabil, aureolat de acea maturitate şi înțelepciune conferite de o extraordinară şi îndelungată activitate concertistică. În acelaşi spirit au apărut *Melodia* de Ceaikovski şi *Nocturna pentru vioară şi pian* de Lili Boulanger, ultima scrisă în 1911,

Filarmonica George Enescu
Bucureşti · România

Ateneul român
Duminică, 7 martie 2021
ora 19.00

CONCERT DE MĂRȚIŞOR

MIHAELA MARTIN - vioară
RĂZVAN POPOVICI - violă
MARA DOBRESCU - pian

Parteneri: SoNoRo Festival · UniCredit Bank

În program, lucrări de: Max Bruch, Franz Liszt, Piotr Ilici Ceaikovski, Lili Boulanger, Josef Suk, Robert Schumann, Fritz Kreisler
Robert Schumann, Dmitri Şostakovici

influențată de stilul lui Debussy (cu mici referiri la *Preludiul* la *După amiaza unui faun*), dar care cuprinde şi aluzii wagneriene (*Tristan*); o miniatură superbă, mai puțin cunoscută în țara noastră. Pianista Mara Dobrescu s-a dovedit a fi un partener în adevăratul sens al colaborării, o adevărată muziciană, cu sonoritate susținută, colorată, care a creat un background activ, însoțind ca tovarăş egal celelalte instrumente, mai ales în lucrările schumann-iene unde pianul este bogat şi deosebit de activ.

Răzvan Popovici, "moderatorul" serii, şi-a rezervat (adjudecat) un timp considerabil destinat continuării seratei în atmosfera propusă, începând cu *Intermezzo* din *Sonata F-A-E,* criptograma pentru *Frei aber einsam*, lucrare scrisă colaborativ de către Albert Dietrich (discipol al lui Schumann, *Allegro* pentru prima mişcare), Robert Schumann însuşi (*Intermezzo* pentru partea a II-a) şi Johannes Brahms (celebrul *Scherzo* pentru partea a III-a), cu toții reuniți sub motto –ul amintit. Ulterior integrat în proiectul celei de-a treia sonate pentru vioară şi pian, *Intermezzo* s-a bucurat de transcripții precum cele pentru violă sau pentru flaut. Timbrul cald al alto-ului, frazele lungi susținute cu măiestrie au indus acea linişte blândă a căldurii căminului atât de dragă compozitorului. Pe aceeaşi linie hiper lirică au evoluat şi *Cântec de dragoste* aparținând lui Josef Suk şi nu în ultimul rând o altă miniatură mai puțin cunoscută scrisă de Franz Liszt: *Die Zelle in Nonnenwerth* (Chilia din Nonnenwerth, o insulă legată de multe evenimente fericite din viața anterioară intrării lui Liszt în viața religioasă). Este o lucrare plină de mister, cu

Cristian Măcelaru

armonii stranii, asupra cărora merită meditat, şi doar pentru faptul că autorul i-a acordat o importanță cu totul specială făcându-i adaptări pentru mai multe instrumente. A urmat o altă transcripție, cea a piesei *La Gitana* de Fritz Kreisler, căreia, tot aşa, timbrul violei i-a atenuat anumite accente , aceasta fiind de fapt inspirată de un cântec din secolul al XVIII-lea de esență arabo-spaniolă, în care predomină coloraturile, nostalgia, cu toate trăsăturile spațiului geografic amintit. Astfel s-a relevat şi latura virtuoză a interpretului alături de o şlefuire rafinată a frazei şi a agogicii echilibrate. Seara s-a încheiat într-o atmosferă de mai bună dispoziție, cu cele *Cinci piese pentru 2 viori* (vioară, violă in cazul nostru) *şi pian* scrise de Şostakovici, în aranjamentul lui Levon Atovmyan, opusul fiind alcătuit din mici piese a căror versiuni originale le regăsim în alte lucrări: *Preludiu* – din muzica filmului *Tăunul*, *Gavota şi Elegia* – din muzica de scenă pentru *Comedia Umană* (1934), ulterior incluse şi în *Suita de balet nr.3* (1951), *Vals* din ciclul *Piese uşoare pentru pian*, *Polka* - Dansul lăptăresei şi al tractoristului din baletul comedie The Limpid Stream (1935) Fluviu Limpede . Mult umor, antren, o muzică cu expresie aparte, în interpretarea acestor minunați artişti cărora Filarmonica le-a pus cu generozitate la dispoziție sala şi publicul. Un Mărțişor cu totul excepțional.

Corina BURA

Concert simfonic la Ateneu

Publicul de pretutindeni participă cu entuziasm şi în acest an la manifestările muzicale din seria ***Beethoven 250***, care, din cauza situației speciale cauzate de pandemie, nu s-au putut desfăşura la datele programate inițial. În 9 şi 10 martie 2021, pe scena Ateneului Român a fost organizat un **Concert Beethoven**, în care, în compania Filarmonicii bucureştene au evoluat dirijorul **Cristian Măcelaru** şi pianistul **Daniel Ciobanu,** muzicieni apreciați în țară şi în străinătate. Programul a fost alcătuit din două capodopere scrise de Titanul de la Bonn: ***Concertul nr. 4, în Sol major, pentru pian şi orchestră, op. 58*** şi ***Simfonia nr. 3, în Mi bemol major, "Eroica", op.55.***

Concertul nr. 4 de Beethoven ocupă un loc aparte în creația de gen a compozitorului, precum şi în repertoriul interpreților. Lucrarea originală – care prin bogăția expresivă şi complexitatea semnificațiilor, constituie o adevărată provocare pentru pianişti – cunoaşte versiuni diverse, care evidențiază maturitatea şi calitatea artei interpretative a acestora. Pentru mulți dintre noi, varianta realizată de maestrul Radu Lupu rămâne un adevărat etalon. Îndepărtându-se de tradiție, compo-zitorul încredințează pianului deschiderea acțiunii în prima mişcare. Autorul pare a fi preocupat să creeze o simfonie cu instrument solist; din acest punct de vedere, Beethoven poate fi considerat un precursor al lucrărilor concertente monumentale brahmsiene. Pianul este integrat organic în dramaturgia lucrării, dezvăluind valențe expresive şi timbrale inedite. Viziunea interpretativă a artiştilor de pe scena Ateneului Român a respectat tradiția beethoveniană; aceştia au întruchipat cu fantezie şi dăruire atmosfera plină de poezie şi interiorizare, precum şi momentele pline de strălucire şi exuberanță din prima mişcare *Allegro moderato*. Aflați într-o excelentă colaborare artistică, solistul, dirijorul şi orchestra au realizat cu măiestrie o versiune plină de prospețime, de rafinament şi culoare. Mişcarea a II-a, *Andante con moto*, remarcabilă prin concentrarea expresivă şi caracterul introspectiv, a fost redată cu subtilitate, cu bun gust şi sensibilitate. Finalul concertului, *Rondo. Vivace* a pus în valoare arta pianistică complexă şi temperamentul viguros al pianistului **Daniel Ciobanu**. Sub atenta coordonare a dirijorului **Cristian Măcelaru**, solistul şi orchestra au creat imagini muzicale cuceritoare, caracterizate prin strălucire, elan şi exuberanță; am apreciat prestația pianistică antrenantă, sinceră şi spontană.

În partea a doua a programului am ascultat ***Simfonia nr. 3, în Mi bemul major, "Eroica" op. 55,*** creație monumentală, care a evențiat plenar măiestria și experiența dirijorului **Cristian Măcelaru**, precum și valoarea incontestabilă a muzicienilor din orchestră. Interpretarea entuziasmantă s-a situat la cote artistice foarte înalte. Muzicienii au reușit să contureze convingător și emoționant discursul simfonic ce îngemănează original idiomul dramatic, idiomul liric, idiomul narativ și idiomul reflexiv. Am admirat maniera în care a fost redat motivul impetuos ce stă la baza elaborării primei mișcări *Allegro con brio,* în care autorul dezbate cu mijloace muzicale, probleme esențiale, precum eroismul și lupta pentru libertate a omenirii. Am apreciat contrastele expresive realizate sub bagheta sigură a dirijorului; imaginile muzicale cu conținut eroic (transmise în tema I și în prelucrările acesteia) s-au îngemănat firesc cu momentele lirice, de nostalgie și meditație (din tema a doua). A urmat mișcarea a doua, *Marcia funebre. Adagio assai*, care a evocat cu mult har tragismul provocat de suferință, precum și sentimente de tristețe copleșitoare. Am admirat și cu această ocazie capacitatea dirijorului Cristian Măcelaru de a întruchipa sentimente general-umane puternice și de a transmite emoții autentice. Mișcarea a treia, *Scherzo. Allegro assai*, a reinstaurat optimismul, vitalitatea și efervescența. Prestația artistică s-a remarcat prin fantezie, vervă și energie debordantă. Aspectul triumfal a fost marcat în secțiunea *Trio* prin prezența unor ecouri de fanfară (foarte bine realizate în concert). Muzicienii de pe scenă au reusit să traseze într-o manieră cuceritoare o punte între mișcarea a II-a și finalul simfoniei; au evocat cu frenezie și pasiune atmosfera plină de lumină și bucurie evocată de compozitor. Mișcarea a IV-a, *Finale. Allegro molto*, a fost un nou prilej de a dezvălui viziunea interpretativă matură a dirijorului, precum și valoarea incontestabilă a orchestrei - materializate în calitatea de excepție a prestației artistice. Muzica, remarcabilă prin pregnanță, varietatea expresivă și impetuozitate întruchipează bucuria de a trăi, îmbogățită de substanța ideatică profundă, specifică autorului.

Daniel Ciobanu

Simfonia "Eroica" încununează drumul spre lumină, sugerând aspirația compozitorului către bine, frumos și adevăr. Prin intermediul muzicii *Titanului de la Bonn*, artiștii de pe scenă Ateneului Român au reușit să întruchipeze eternitatea într-o lume trecătoare. Publicul a fost captivat de succesiunea ingenioasă de teme, de repetiții, de ecouri, de imagini și simboluri, desfășurate convergent, divergent, ori cumulativ (asemenea valurilor), îmbogățindu-și substanța progresiv, amplificând fiecare percepție proaspătă cu muzica întregului trecut, ce o umple, o înconjoară și o duce mai departe.

În seara memorabilă, afirmația că "muzica începe acolo unde încetează înțelesul cuvintelor", mi s-a părut mai actuală ca oricând.

Carmen MANEA

Muzici de (tip) Brâncuși

Un recent concert/recital (desfășurat, desigur, virtual) s-a numit *Sunetul Formelor*. Declarat drept „inspirat de Constantin Brâncuși", a fost mai degrabă „inspirat" *de către* compozitorii înșiși, așa cum orice ins de cultură profundă, când se inspiră din ceva/altceva (din trecut), este nu atât insuflat submisiv și mimetic de către maeștri din odinioară, ci de către propriile/personalele racorduri și rezonanțe strict imaginare. Compozitorii și muzicienii de acum s-au raportat mai degrabă la excelența exemplară a marelui Brâncuși, parcă sau mai degrabă fixându-și gândul la propria desăvârșire sau deplinătate artistică, chiar toate lucrările muzicale prezentate aici fiind impecabile, de maturitate limpede, satisfăcătoare, convingătoare.

Recomandându-mi-se mai întâi titlul „inspirației brâncușiene" nu am putut evita să nu-mi imaginez compozitorii lăsându-se pătrunși de tevatura declanșată de criza de conștiință care s-a creat în jurul evenimentelor retrocedării unor opere brâncușiene înspre proprietari de drept și, mai ales, a eșecului de a se recupera prin achiziție, în fondul de patrimoniu public, statal, respectivele capodopere mondiale. Sigur că, în deceniile trecute, la fel ca toți oamenii de cultură, și muzicienii români s-au frământat și chiar vor fi compus ori măcar schițat piese muzicale cu apropouri la arta brâncușiană (*N. A. - În ciuda filoistorismului tradițional (parcă o „obligație" a muzicologilor de a cita istoria cu orice prilej*), aici las la o parte pe cei câțiva clasici (gen Olah), autori de notabile poeme simfonice „după Brâncuși".).

Poate că un asemenea concert („omagial") ar fi fost oportun să fie pus în scenă şi circulat prin săli de concert, tv şi radio mai ales în anii în care Cuminţenia Pământului, Rugăciunea, Cap de Copil sau Supliciu îşi luau adio din MNAR-ul bucureştean (N. A. - *un asemenea expozeu special a avut loc în 2018 - când/din care am luat imaginile prezente*) şi se expuneau ruşinii triste de-a nu fi putut fi cumpărate de către Statul Român. Oportunismul componistic şi

concertistic ar fi fost binevenit, deşi mult mai multe spectacole, poliartistice, ar fi meritat să încerce să impresioneze şi să sensibilizeze mediul social şi politic al vremii. Muzicienii însă nu s-au grăbit, ori poate n-au avut parte mai devreme de managementul corespunzător al punerii în act a partiturilor. Iar acum, în cu totul altă criză, concertul acesta a putut trece neobservabil (N. A. - *încă rămâne postat online (https://www.youtube.com/watch?v=B4DGV ONHjX8)* şi merită recomandat cam oricui). Dar să revenim la inocenta speranţă că arta merită făcută/performată şi „de dragul artei". Şi ca atare, să aflăm acum măcar printr-o modestă semnalare despre concertul cel discret, dar de artă majoră, ce intră „fără teamă şi fără prihană" în actul de rezistenţă a Culturii în paralelism inocent cu Natura.

Sunetul Formelor este un recital cameral oferit de violonista Diana Jipa şi pianistul Ştefan Doniga, un duo deja bine afirmat şi perfect rodat în prezentarea de piese contemporane, acum într-o filmare foarte onorabilă, când împletită cu peisaje picturale de atmosferă, când de austeră (respectiv barocă) sală de concert, când de medii muzeale clasice (în postarea primelor zile de pe YouTube, ICR-ul a apărut pe dreapta unui carton de prezentare, pe stânga fiind figurat şi logo-ul InnovArt, al companiei celor doi muzicieni.).

Recitalul e introdus cu mica piesă a Feliciei Donceanu, *Paşii* (din cele *Trei cântece*, în reducţia interpreţilor de acum) – un număr de candoare, cu sonorităţile unui vag citat sau reminiscenţă de coral, cantilenă ori peán trubadur.

Numărul secund: *Schezo*, de Vlad Răzvan Baciu, e de un complex vitalism tânăr (amintind de Dan Dediu al primelor sale decenii), exersând intrarea şi ieşirea din melodicitate prin disonanţă frenetică, extinsă. Şi dacă devine acum inevitabil să ne lăsăm fantezia să zboare spre Brâncuşi, trupul sculpturii numită *Sacrificiu*, cel cu dramă şi cu un scheunat de cântecel de copii, se materializează emotiv în chip adecvat şi foarte consistent. Putem să-l vedem aici pe sculptor, recreierea acestuia din memorie, mai ales într-o temă de profunzime a tramei umane, prinzând o concreteţe sensibilă, senzorială chiar. Un Brâncuşi adâncit şi dramatizat, aşa cum exegeţii literaturizanţi ori hermeneutici al operei şi gândirii sale abia de-au atins, uşor ori substanţial, în nenumăratele lor eseizări livreşti, filosofice.

Roman Vlad, în *Negresa blondă* (vioară solo), face o amplă melopee contemplativă, de sonatină monopartită nu fără segmente variate ritmic sau tehnic (pizzicato median). Similar filmării care traversează lin peste picturi, muzica e ca o privire care înconjoară mereu, cu mirare şi stranietate ceva egal bizar şi fascinant (de altminteri exact aşa cum şi este oul dublu, de aur, al sculpturii lui Brăncuşi). Fără îndoială, veşnic-foarte-tânărul compozitor a fantazat muzical din preaplinul unei „fixaţii orale", reacţionând înaintea cele două ovoide suprapuse (plus buze) ca înaintea unei generalizate idealizări a maternalismului nutritiv. Dincolo de această alură, matrice şi atmosferă egal inconştientă şi mentală, lenta melopee reprezintă şi un discurs de foarte specială ofrandă adusă complexităţilor, paradoxurilor, versatilităţilor şi varietăţilor/diversităţilor feminine.

Pentru pian solo, cele *Patru inscripţii sonore* semnate Adrian Iorgulescu (*Molto capriccioso*, *Molto piu mosso*, *Lento quasi parlato*, *Scherzando*) leagă riffuri iuţi şi suspensii minimaliste, exploatând toată registraţia instrumentului.

Ştefan Doniga, Diana Jipa

Ele efectuează „vorbiri" ca de Wittgenstein, când sensibile, când logice, când impenetrabile, mai mult sau mai puţin ermetice, despre amplori spaţiale şi sugestii complexe referitoare unui peisaj imaginar şi-a unei peregrinări care surprind nonstop. Poate că cea de a 3-a piesă surprinde cel mai mult prin echilibrul original dintre ceva şi nimic, dintre linişte şi şoaptă, căci avem aici o rostire de elemente/sintagme care nu abuzează nici de lentoare, nici de efect sonor, realizând o „vorbire" de tip Logos, în care parcimonia sau laconismul dau claritate şi profunzime „spuselor". Nimic mai diferit de bavardaj sau

parlamentare, în acest *parlato*, şi nimic mai revelator ca această lentoare, piesa dovedind bogăţia puţinului, a fiinţării ca rostire umilă, serenă, liniştită. *Parlato*-ul acesta e ca o cuvântare de evanghelie minimă sau sutră coranică. Terţa *Inscripţie* a lui Iorgulescu fiind una dintre puţinele muzici cu care un înţelept (de-ar fi să fie!) ar fugi pe o insulă misterioasă, secretă, pustie, finală, nirvanică.

Revenind la androginia de duet, *Satya* Violetei Dinescu discursivizează un melodism atonal, calm/temperat (vioară), peste varii efecte pianistice (clape şi corzi libere). Peste un „adevăr" personal şi modernist, titlul lucrării dă de gândit, de căutat (sau *căutare*) fără răspuns, fără concluzie, de drum/parcurs ori înscris pur.

Pinţesa X, de Roman Vlad, recurge la lucrarea brâncuşiană ignorând orice anecdotic sau biografic, imaginând/descriind şi însufleţind o muză personală: naturistă, de subiect panteist. Inspiratoarea şi sugerata prinţesă e parcă statuia lui Pygmalion, depusă ori ieşită

Ştefan Doniga, Diana Jipa în Aula Palatului Cantacuzino

într-o grădină de bucolism floral, plină de o vitalitate împărtăşită alături de elementele naturii. Nimfă zglobie (muzica având şi mici accente ludice) pe un fundal paradisiac (muzica sugerând şi crâmpeie de joc infantil). Măruntul gângurit vocal, de peste pedalele violonistice dinspre final, comite ceva inedit, de mesaj abscons, cu efect şi impact. Prinţesa brâncuşiană de aici este, fără îndoială, aşa cum a dovedit deja bătrânul Freud în legătură cu opera plastică, „o amintire din copilărie" a compozitorului Roman Vlad.

Toccata pentru pian (solo) a lui Remus Georgescu martelează dramatic întreaga claviatură, reţinându-te prin valuri succesive în prizele/reprizele tensiunii. O piesă din mici secvenţe tematice şi de virtuozitate tehnică, redând temeinic marei sau furii oceanice, de trâmbiţi şi clopote, rostogoluri de minte, tulburând sau exorcizând orice aşterneri/comodităţi simpliste.

Sonorităţi şi nu-mă-uita, duo de Ulpiu Vlad, parcă preia – de altminteri toate piesele din recital se leagă, fiecare oarecum purcezând din anterioara şi conducând altundeva – toate spusele anterioare. Oricum, piesa face parte din amplul „buchet" de dialoguri simfonice aflate sub semnul muzicalizării unor florilegii tandre, amicale, care a şi devenit un gest tipic – de fapt, chiar un bogat repertoriu specific/caracteristic – lui Ulpiu Vlad.

Peste un constant primplan de feminitate (vioară), cu „cadenţe" asertive (când peste acorduri, când solo), se ţese şi un traseu dialogic, vioara uneori şi „ascultând" motive (şi explicaţii) de o „rigoare" sau disciplină ceva mai ferm structurată a masculinului pian. Distribuirea ritmicii, agogicii, materialului melo-armonic şi a intensităţilor între cele două genuri discursive, între cele două instrumente, produc sau inventează aici un parteneriat ideal, un echilibru cum în viaţă nu prea e. Aşadar, pe de o parte, similar altor „tablouri florale" redate muzical de către Ulpiu Vlad, această lucrare face un balet printanier, delicat şi tandru, zglobiu pe alocuri, oricum mângâietor de suflet. Pe de altă parte, ea face un alt „portret" sau instantaneu de parteneriat marital. Pian + vioară: îngânând sau picturalizând un alt Adam şi Eva în dialog ideal/idealizant, adică frumos, consistent, „divin" echilibrat.

După un mic respiro, piesa aceasta are un act secund (care poate fi foarte bine individualizat, evitând sau eliberând opusul de orice „formă de sonată"). Începe cu un moment de toccată, urmat de momentul unei doine aerate, transfigurate, ca de aulos lin peste puncte (şi punctaţii) de orgă. Iar filmarea – tot timpul un discurs în sine – sare şi ea... parcurgând câteva manuscrise enesciene. Un final frumos, de estet şi de mulţumire sufletească.

Revin încheind cu sugestia că e o bucurie reală să dai peste un asemenea opus – o culegere de piese, de autori diferiţi, devenind aici „mişcări", momente, segmente sau părţi ale unui întreg inedit; aşadar alcătuind lucrarea unei unităţi, cursivităţi şi coerenţe deloc frecvente (ba chiar rare), a unei solidarităţi sau solidarizări foarte bine intuite şi aplicate/realizate tocmai prin succesiune, prin fluenţă, prin performare.

Sigur că, reţinându-te întru această coerenţă de discurs şi spirit, ajută mult faptul că nu există întreruperi, pauze, dar mai ales aplauze – aceste brutale distrugeri ale muzicii, aceste barbare suprimări a stării de spirit. Hotărât lucru, detaliul acesta – aparent mic, în realitate plin de semnificaţie şi eficienţă – constituie unul din foarte puţinele favoruri şi lecţii bune/sănătoase pe care nenorocita asta de pandemie şi recluziune ni le oferă. Poate că, audiind mai mult în tăcere şi singurătate, vom rămâne măcar cu acest plus al păstrării preţ de măcar un ceas a ceea ce compozitori şi interpreţi se străduie şi reuşesc să realizeze *în noi* atunci când uităm de trupul nostru (biologic şi zănatic) cel de toate zilele.

Am spus deja, duetul Jipa–Doniga a făcut colajul recitalului său din piese alese... una şi una. Laolaltă şi în succesiunea aranjată alcătuiesc o operă organică, un amplu discurs coerent, o stare de spirit extrem de bogată, consistentă.

Filmarea este şi ea una de artă. Modernă, adăugând/încărcând mult. Dar chiar de n-ar fi fost şi aportul videografic, de profesionism foarte onorabil, succesiunea pieselor tot ar fi creat un film (acustic) foarte bun, original, coerent.

De forme şi durate relativ mici, piesele sunt impecabile din punct de vedere compoziţional. Interpretarea e perfectă şi ea, iar asocierea amândurora (material virtual plus execuţie auditiv-acustică) este brâncuşiană şi enesciană la nivel de clasă, de măiestrie, de pisc.

Marin MARIAN

Ansamblul Archaeus – Călătorie prin componistica feminină românească (VI)

De cele mai multe ori, atunci când un proiect este viabil şi valoros acesta continuă să existe în peisajul artistic chiar şi după dispariția inițiatorului său, pe care îl menține astfel prezent în conştiința melomanilor şi îl poartă mai departe prin trecerea anilor.

Aşa se întâmplă şi cu proiectul seriei de concerte *Componistica feminină românească* inițiat de regretatul compozitor Liviu Dănceanu ca un buchet de flori sonore dedicat sărbătorii eternului feminin plasate, poate deloc întâmplător la debutul anotimpului renaşterii naturii, în primele zile ale lunii martie.

Însuflețit încă de la început de membrii ansamblului Archaeus, concertul dedicat componisticii feminine autohtone a ajuns în 2021 la cea de-a şasea ediție, tradiția continuând chiar şi în această complicată perioadă pandemică, ca un vestitor al unor vremuri mai bune pe care le aşteptăm toți cu nerăbdare. Astfel, sub egida Centrului Național de Artă Tinerimea Română, muzicienii din Archaeus ne-au invitat pe 7 martie, în foyerul Palatului Tinerimea Română, la o succintă călătorie prin componistica feminină românească în care am remarcat varietatea stilistică dar şi reprezentarea mai multor generații de compozitoare oferită de opusurile create de Liana Alexandra, Laura Mânzat, Diana Rotaru şi Carmen Petra Basacopol, unite totuşi de o anume preocupare pentru includerea în stilul personal a unor aluzii, trimiteri la etosul folcloric autohton.

foto: Virgil Oprina

Pentru început, concertul ne-a propus prin *Sonata pentru clarinet solo* de Liana Alexandra o incursiune în lumea catifelată dar cu momente irizante a muzicii pentru clarinet, într-o interpretare convingătoare a lui Ion Nedelciu, care a evidențiat tocmai alternanța dintre liniile melodice de factură lirică şi momentele de virtuozitate prin care sunt valorificate procedee tehnice specifice muzicii contemporane într-un discurs bine dozat şi adaptat partiturii ce face trimitere în scurte izbucniri şi la sonorități de sorginte folclorică.

În schimb, lucrarea *Fancy…for quattro* a Laurei Ana Mânzat, scrisă pentru clarinet, pian, vioară şi violoncel şi interpretată de Ion Nedelciu, Rodica Dănceanu, Marius Lăcraru şi Anca Vartolomei, a atras atenția prin preferința autoarei pentru melodie şi pentru un discurs muzical cu accente neo-romantice inspirat integrate într-un limbaj modern, contemporan, moderat însă. Această caracteristică a fost subliniată şi de versiunea interpretativă audiată, care a accentuat profilul melodic al partiturii unde, ca şi în opusul anterior, am putut remarca o anumită predilecție pentru conturarea unor idei tematice de factură folclorică cu o fină patină pastorală.

Cea mai extrovertită şi mai modernă creație inclusă în programul interpretat de membrii Archaeus coordonați de la pupitrul dirijoral de Mircea Pădurariu, a fost *Silence is ornament*, un septet compus de Diana Rotaru şi interpretat de membrii ansamblului Archaeus. Scrisă chiar pentru ansamblul fondat de Liviu Dănceanu, *Silence is ornament* ilustrează atracția compozitoarei pentru ideea de visare lucidă, de hipnagogie, translatată în limbajul muzical, unde din punct de vedere expresiv accentuează starea specială a momentului complex de la „granița" dintre vis şi realitate, de pre-onirism, în care deşi pare a se îndrepta spre libertatea visării, totul este controlat în ceea ce priveşte structura de bază. De asemenea, lucrarea Dianei Rotaru abordează evident şi conceptul de tăcere, linişte în muzică pe care îl asimilează ornamentelor expresive, tânăra muziciană neevitând nici valorificarea unor tehnici tipice muzicii noi precum slow vibrato, repetările ultrarapide ale unui grup de sunete, triluri, mordenturi, irregular bisbigliando, yellow tremolo, efecte coloristice de rotație a clopoțeilor din ceramică şi metal, incrustări delicate în fluctuațiile micro-dinamicii şi ale tempoului, etc.

Concertul s-a încheiat cu unul dintre opusurile uneia dintre decanele de vârstă ale componisticii feminine româneşti, Carmen Petra Basacopol, din a cărei creație am ascultat septetul *Măiastra*, interpretat de Anca Vartolomei (violoncel), Rodica Dănceanu (pian), Ion Nedelciu (clarinet), Şerban Novac (fagot), Marius Lăcraru (vioară) şi Vlad Polgar (percuție, invitat al ansamblului Archaeus pentru acest concert). Cu o destul de evidentă trimitere la celebra sculptură brâncuşiană, *Măiastra* se remarcă prin clasicitatea sa în contextul muzicii contemporane româneşti şi prin tenta descriptivă a unui discurs muzical ce izvorăşte din grațioasele volute ale clarinetului şi se încheie, după un „zbor" în care rând pe rând restul instrumentelor i s-au alăturat inițiatorului, tot în sonoritățile aceleaşi voci instrumentale, întreaga desfăşurare muzicală ilustrând, o dată în plus, coeziunea celor din Archaeus, calitate care alături de cele individuale ale fiecărui interpret fac din acest ansamblu una dinte cele mai apreciate formații de muzică contemporană româneşti.

La capătul prezentării atractivului program am putut remarca pe de o parte inspirația continuării proiectului dedicat compozitoarelor din România, care alături de alte astfel de inițiative, reuşesc să evidențieze valoarea creației acestora, iar pe de alta, emoția ce plutea in aer atât din partea spectatorilor cât şi a muzicienilor, această stare fiind determinată de reîntâlnirea, pentru a doua oară în mai puțin de o lună, după aproape un an, cu muzica bună

interpretată de „archae–ii" recunoscuți pentru performanțele lor de un înalt nivel artistic. De aceea, sper că noua întrerupere ce se arată la orizont să fie una mai scurtă, astfel încât iubitorii artei în general, atât de dornici să reintre în ritmul stagiunilor, să se bucure de frumos, de emoția estetică a creațiilor şi de calitatea interpretărilor ce le potențează.

Herstory – Recital Eliza Puchianu şi Aron Cavassi

Început sub forma unei întreruperi sperată de toți ca fiind de scurtă durată, anul pandemic pe care l-am traversat şi care pare a se prelungi ne-a oferit ocazia poate neaşteptată de a descoperi, pe lângă simptomele negative ale izolării, închiderii sălilor de concerte şi ale unei situații complicate brusc pentru majoritatea muzicienilor, şi câteva pozitive ce ne fac să credem că arta va ieşi, paradoxal, câştigată dintr-o perioadă atât de tulbure şi în multe privințe imprevizibilă.

Aron Cavassi, Eliza Puchianu

Un astfel de simptom pozitiv îl constituie apariția sau dezvoltarea platformelor puse la dispoziția tinerilor interpreți care pot fi protagonişti ai unor evenimente organizate online la un nivel tehnic foarte înalt, astfel încât muzica lor să fie receptată de spectatori în cele mai bune condiții. O astfel de inițiativă a avut-o asociația SYNC, care a pus la dispoziția tinerilor muzicieni platforma cu acelaşi nume în proiectul "SolMates" (de altfel, primul al asociației) - o serie de concerte în regim de *livestream*, realizată împreună cu o echipă tehnică profesionistă, ce a reuşit să creeze cele mai bune condiții de desfăşurare a evenimentelor care propun şi o altă perspectivă asupra conceptului de spațiu cultural în țara noastră, aducând idei promovate deja la nivel internațional.

Printre tinerii promovați în proiectul "SolMates" se află şi pianista Eliza Puchianu, care în 5 martie 2021 ne-a adus în atenție într-un alt simptom al acestor timpuri, cel de Hauskonzert (aş spune că acest simptom este poate şi cel mai interesant prin ideea de a apropia artiştii şi publicul aflați la distanță prin organizarea unor concerte private transmise *online*, unde ambele „părți" se află într-un mediu primitor, cald, natural ca stare transmisă, reprezentat de casele proprii atât ale publicului cât şi ale interpreților, sau de acele spații ce pot recrea ideea de spațiu personal, de „acasă"), în cadrul concertului intitulat ***Herstory*** (titlul sugerează chiar definiția din dicționarele internaționale: istoria scrisă din punctul de vedere al femeii, acordând importanță experiențelor şi activităților femeilor), în care l-a avut invitat pe violonistul Aron Cavassi, câteva mostre de artă componistică feminină. Cei doi tineri interpreți, activi chiar şi în acest început de an – Eliza Puchianu a susținut un concert alături de violonistul Florin Negreanu în 'Stagiunea Palatelor Brâncoveneşti', iar Aron Cavassi a putut fi remarcat pe scena Ateneului Român în cadrul seriei 'Stagiunea de marți seara' la începutul lunii februarie, dar şi în mediul *online* chiar într-un alt proiect al SYNC, „Methamorphoses" – ne-au propus, aşadar, un foarte incitant excurs, prilejuit de începutul de martie dedicat eternului feminin, în creația compozitoarelor din a doua jumătate a secolului al XIX-lea, care, deşi încă nu puteau scrie în genul simfonic sau de operă, au lăsat un semnificativ repertoriu instrumental a cărui valoare este redescoperită astăzi şi prin intermediul inițiativelor de tipul celei a Elizei Puchianu, care chiar şi-a făcut un deziderat din promovarea acestei muzici.

Astfel, rând pe rând, au fost interpretate *Nocturna în Si bemol major* pentru pian de Maria Szymanowska, *Nocturna pentru vioară şi pian* de Lili Boulanger, *Le captive, Berceuse şi Mazurka* de Amy Beach, *Sonata nr. 3 pentru pian* de Ethel Smith, *Le passe* de Cecile Chaminade, *Romanța op. 35* de Louise Adolpha Le Beau şi *Adagio şi Scherzo* din *Sonata nr. 2 op. 39* de Louise Farrenc. În toate aceste opusuri, veritabile mărturii ale măiestriei autoarelor lor, am remarcat tuşeul elegant, rafinamentul nuanțelor, precizia momentelor de virtuozitate şi lirismul ce au caracterizat interpretările pianistei Eliza Puchianu, ca şi acuratețea intonațională, calitatea unor procedee precum vibrato-ul, căldura sunetului şi naturalețea frazărilor ce au definit evoluția lui Aron Cavassi, violonist ce a dovedit şi de această dată calități remarcabile în abordarea

repertoriului cameral, una dintre cele mai semnificative fiind buna comunicare artistică avută cu Eliza Puchianu în partiturile interpretate împreună în cadrul acestui inedit concert.

De altfel, ca o concluzie, aş putea nota că evenimentul a reliefat trei aspecte: valoarea opusurilor interpretate ce demonstrează că încă de la sfârşit de secol XIX doamnele ar fi putut avea un cuvânt de spus în arta componistică, valoarea celor doi tineri interpreți şi viabilitatea acestui nou tip de eveniment muzical – Hauskonzert – care poate deveni o interesantă alternativă în epoca digitalizării şi într-o perioadă încă pandemică, în care muzica trebuie să fie o prezență simptomatică în viața oamenilor, şi nu asimptomatică.

Pagini de **Mădălin Alexandru STĂNESCU**

Comuniune prin muzică SonoSofia – Conferința concert Consonanță vs. Disonanță

Proiectul SonoSofia a redevenit itinerant. Dacă primul concert din proiect a avut loc la Piatra Neamț, de data aceasta evenimentul a avut loc la Iaşi, la Biserica Adventistă de ziua a Şaptea – Sărărie. Cele două coordonatoare, violonista Sara Stroici şi pianista Andreea Dobia au adus în fața unui public numeros, iubitor de muzică şi foarte divers, pe compozitorul ieşean Ciprian Ion. Acesta este decanul Facultății de Interpretare, Compoziție şi Studii Muzicale Teoretice din cadrul Universității de Arte „George Enescu" din Iaşi, un compozitor tânăr, apreciat în multe competiții de specialitate pentru lucrările sale şi cu o preocupare constantă pentru cunoaşterea artei muzicale în cele mai diverse forme ale ei, domnia sa fiind licențiat şi în dirijat, completând cu o activitate considerabilă la pupitrul orchestrelor şi teatrelor muzicale româneşti.

Ciprion Ion

Accesând o latură complementară calităților artistice enumerate mai sus şi anume cea a pedagogiei muzicale, compozitorul Ciprian Ion ni s-a înfățişat în ipostaza de lector (fără nicio referire la gradul didactic ci doar la cel de vorbitor), cu o conferință cel puțin interesantă care a tratat subiectul cuplului atât de discutat în secolul XX, *consonanța şi disonanța*. Tonul prelegerii a fost unul bine ales, relaxat dar plin de informații interesante, pornind de la simpla definire a celor doi termeni până la exemplificarea în lucrări muzicale a teoriilor expuse. Cum te poți bucura de consonanță dacă nu ai cunoscut disonanța? În cele trei fragmente muzicale folosite de compozitorul Ciprian Ion publicul a fost condus pe nesimțite către o concluzie cât se poate de naturală: nevoia şi atracția pe care aceste două concepte le manifestă unul față de celălalt. În sală au fost prezenți şi studenți ai domniei sale şi mare mi-a fost bucuria să le văd interesul pentru un subiect atât de greu de disecat în totalitate. Publicul nu a fost unul neapărat format din specialişti ci mai degrabă din iubitori de muzică, frumos şi subiecte incitante dar care, la sesiunea de întrebări, au ridicat probleme cât se poate de concrete, interesante, cu analogii din cele mai diverse, inclusiv în zona de teatru.

Partea a doua a evenimentului a fost rezervată concertului celor două organizatoare care, cu efervescența atât de proprie lor au reuşit şi de data aceasta să electrizeze publicul. Au ales ca punct de plecare Barocul italian, compozitorul Tomaso Vitali cu, poate, cea mai cunoscută lucrare a sa pentru vioară, *Ciaccona*, lucrare în care se simte totuşi dragostea lui Vitali pentru orgă, instrumentul pentru care a creat cu precădere. *Ciaccona* a venit ca imaginea perfectă pentru descrierea relației consonanță-disonanță iar solistele au dat exemple concrete din lucrare şi au construit momente inspirate, realizate cu răbdare şi pricepere. Sara Stroici şi Andreea Dobia au făcut un salt spectaculos către muzica iberică a lui Manuel de Falla, iar după un intermezzo - sesiunea de întrebări şi răspunsuri pentru prelegerea compozitorului Ciprian Ion - au încheiat evenimentul cu o lucrare a compozitorului George Enescu, o adaptare pentru vioară şi pian a Adagio-ului din *Suita în stil vechi*.

Este surprinzător modul în care aceste conferințe se reinventează, se transformă şi se adaptează parcă publicului prezent, nu pe loc ci mai degrabă ghidate de o intuiție inspirată a celor două muziciene coordonatoare ale proiectului. Aştept cu mare interes următorul eveniment, atât subiectul conferinței cât şi repertoriul cu care Sara Stroici şi Andreea Dobia ne vor completa tabloul muzical.

Sara Stroici, Andreea Dobia

Andra APOSTU

Ruxandra Arzoiu
(7 mai 1961 – 24 martie 2021)

A fost una dintre cele mai *subtile* şi *rafinate* exponente ale Muzicologiei româneşti din ultimii 30 de ani. Absolventă a Universității Naționale de Muzică din Bucureşti în 1984 (clasa de muzicologie Viorel Cosma), doctor în Muzicologie din 1999, o personalitate de o eleganță şi delicatețe rare, cu un verb distins, sugestiv şi, în acelaşi timp, percutant.

A evitat - cât a putut, limbajul comercializat al presei, deşi a făcut presă – publicând zeci de cronici muzicale în

Revistele ”Muzica”, ”Actualitatea Muzicală”, ”România literară” etc. - şi a lucrat timp de aproape 35 de ani în radio – secția Muzică Simfonică a Redacției Emisiuni Muzicale din cadrul Societății Române de Radiodifuziune – exercitând ea însăşi, zilnic, întregul arsenal al jurnalistului obişnuit să iscodească şi să emită judecăți de valoare. Dar, niciodată nu s-a manifestat supralicitându-se pe sine. Sau cu o curiozitate ”ieftină”. Ci aruncând peste orice subiect o lumină caldă, chiar şi când evidenția anumite zone de penumbră ale acestuia şi dovedind un interes fervent, mai ales pentru *realitatea profundă* a problemelor şi pentru *mesajul artistic* al celor despre care a scris sau pe care i-a intervievat.

În acelaşi timp, nu pot să spun că Ruxandra Arzoiu a fost vreodată *îngăduitoare* cu materia ei verbală. Semnul său distinctiv fiind *precizia cuvântului* şi *conturul perfect al ideii*, în tot ceea ce a publicat. Fie că au fost recenzii, studii sau eseuri publicate în revistele de specialitate autohtone sau de peste hotare, ca de pildă: *Musical folclor as a vehicle?* (Serbian Musicology Society, Belgrad 2008); *Aurel Stroe şi tradiția muzicală europeană* (Glissando, UNMB, 2011) sau *George Enescu-another kind of portret* (*Zwischen Zeiten und Welten*), Oldenburg, Hanse-Wissenschaftskolleg, 2011). Fie volume precum: *Mihail Andricu. Schiță monografică* (Editura Muzicală, 1999); *Opera românească de cameră* (Editura Muzicală, 2002); *În universul simfoniilor lui Gustav Mahler: dialoguri cu compozitorul Aurel Stroe* (Editura Muzicală, 2003); *Viorel Cosma. Schiță monografică* (Editura Muzicală, 2005) sau *Paradigme culturale în muzica lui Aurel Stroe* (Editura Institutului Cultural Român, 2007 *)* – distins cu *Premiul Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România* în 2007. Toate şi fiecare dintre acestea, rod al constantei concentrări a Ruxandrei Arzoiu asupra muzicii contemporane şi ilustrând o admirabilă acuitate în domeniul investigației muzicologice.

Am apreciat-o enorm! - aparțineam de altfel, aceleiaşi generații şi ... aceluiaşi loc ”de muncă”. Îi admiram: *tenacitatea* prin care a investit cu *universalitate* cotidianul nostru de jurnalişti-angajați într-o instituție care - ca orice instituție de presă, consumă enorm fără să ofere mare lucru la schimb, *naturalețea* cu care se apleca peste orice fel de activitate, *demnitatea* cu care a ştiut să treacă prin unele situații de viață, până şi prin boală ... dar, mai ales, am admirat-o pentru că a găsit timp pentru *scris*. Pentru

primind Meritul cultural - în ordin de Cavaler (2008)

frazarea de largă respirație a cuvintelor ei şi zborul înalt al ideilor, respingerea echivocului şi acea senzație pe care o transmitea... cum că avea întotdeauna ”pământ ferm” sub picioare...

Nu ştiu cât au însemnat pentru Ruxandra Arzoiu premiile: *Premiul ”Mihai Moldovan”* – din partea UNCER (1992); *Premiul Uniunii Criticilor Muzicali* (1995), *Premiul Radio România Muzical pentru originalitate radiofonică* (1998) sau *Meritul cultural - în ordin de Cavaler* – oferit de Preşedintele României în 2008. Ştiu bine însă că le-a meritat. Şi că ele au pecetluit efortul şi meritele ei în direcția promovării creației muzicale româneşti.

Aşa că, pierzând-o pe Ruxandra Arzoiu, Muzicologia românească a pierdut, din păcate, un exeget dedicat şi de mare finețe umană...

Luminița ARVUNESCU

Jubileu la jumătate de mileniu 1521-2021 (I) – *"O stea se înalță… …"*

"O stea se înalță... Altă stea – va străluci tot mai tare"… aşa păreau a arăta prezicerile astrologilor pentru anul 1521, când muzica europeană se scălda în lumina Renaşterii şi când schimbul generațiilor de madrigalişti concura ca faimă cu creatorii de Motete aflați în căutarea stabilizării liniei stilistice a melodiei pe care, la câteva decenii distanță le va impune – în acord cu normativul tridentin – acel „prinț" al muzicii sacre care a fost ***Giovanni Pierluigi da Palestrina****.*

Din cauza viziunii diverşilor tipografi muzicali care au propus grafii ale numelor după cum au dorit diverşi

comanditari pe tipărituri sau a diversității acestor forme pe alte documente ale timpului, poate şi din cauza informațiilor contradictorii (uneori doar aparente, alteori evidente) ori din cea a penuriei multor documente esențiale pentru a determina cu precizie locul şi rolul creatorilor, cercetătorii se confruntă cu opțiunea de a alege acel nume a cărui circulație pare a fi fost agreată de cei mai mulți; o vom face şi noi, îndreptându-ne către una sau două dintre cele mai „rulate" versiuni onomastice.

Născut în 1521 şi cunoscut ca **Philippus/Philippe de Monte** (1521-1603), a fost activ pe întreg teritoriul centr-european cu preferință declarată inițial pentru Neapole sau Roma, apoi pentru Londra şi, în cele din urmă, pentru curtea lui **Maximilian II**: Viena şi Praga; faimos pentru madrigalele sale, al căror număr va fi întrecut doar de creația unui alt flamand a cărui stea se va înălța în deceniul următor (în aceeaşi măsură călător prin Europa muzicală a vremii sale, **Orlande/ Orlando/ Roland de Lassus/ Lasso/ de Lattre**), **Philippe de Monte** a parcurs calea tuturor celor împătimiți de muzică; a pornit ca băiat de cor în catedrala ținutului natal, Mechelen, apoi a plecat către cetățile italiene în care a căutat disciplinarea ca muzician, în tripla calitate în care îl va cunoaşte posteritatea: cântăreț, compozitor, profesor…..

La mijlocul distanței în timp între generațiile *Ars subtilior* şi *Lassus-Gesualdo*, prin ştiința sa a dominat ceea ce se numea *muzica reservata*, o muzică în care emoția este la ea acasă; jocul secret al elansărilor ori al căderilor de "cascadă" ale melodicii, cel al întâlnirilor între cuvânt şi sunet trebuia să nască idei deloc întâmplătoare, supuse temei enunțate în titlu, mesajului ce se dorea exprimat; acest joc era menit a fi înțeles, admirat şi comentat de cunoscători cu aleasă educație, capabili să prindă cu antenele ştiinței şi sensibilității lor rafinatele vibrații ale muzicii, textului, interpretării…..

Succesul nu a întârziat să vină şi, odată venit, nu l-a mai părăsit; în muzica sa, nimic nu părea a fi întâmplător: vorbea unei societăți elitiste în limba metaforelor inteligent presărate şi transpuse din textul poetic în cel muzical. De altfel, avea un gust literar imbatabil şi o preferință declarată către nume care astăzi spun mult în această direcție, fie contemporani ai săi, fie intrați în legendă: **Francesco Petrarca** (1304-1374) – model al poeziei lirice care va rodi în *Renaştere*, **Jacopo Sannazaro** (1458-1530) – poetul-cântăreț care a promovat tema unei „Arcadii" idilice, **Pietro Bempo** (1470-1547) – cardinalul savant care a pus în operă viabilă visul limbii literare italiene…..

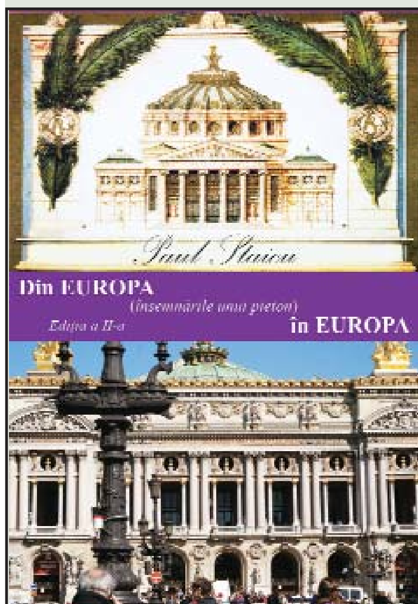
Pretențios cu sine, **Philippe de Monte** s-a situat pe poziția de „prim critic" neiertător, motiv pentru care până la 33 ani nu a publicat nimic; după această vârstă, şi-a reconsiderat ucenicia şi, apelând la venețianul **Antonio Gardano**, i-a încredințat spre publicare atât lucrări sacre: *Sacrarum Cantionum* (sute de *Misse*, *Misse de Requiem*, *Motete*, *Madrigali spirituali*) cât şi seculare (peste 1100 *Madrigale*). Parte dintre acestea s-au pierdut, parte vorbesc şi acum despre prețioasa sa grijă la întâlnirea cuvântului/ideii cu sunetul. În acest sens, doresc să atrag atenția asupra *Motetelor* centrate pe text psalmic, în care a experimentat tehnica alternării secțiunilor fugate cu cele omofone ce cucereau un teren din ce în ce mai generos. Stilul său avea un farmec melismatic, cu uşoare unduiri cromatice; era dinamic, mult subliniat prin asimetria secțiunilor şi a articulărilor interne.

Ca formă de prezentare, a cultivat atât maniera de dublare a *Motetelor* cu *Misse* pe acelaşi text psalmic (*Si ambulavero in medio tribulationis*, *Ps.* 138:7), cât şi revenirea la texte deja valorificate sonor; a utilizat formații corale ample: 8 voci (dublu cor mixt), dar şi 6 sau 5 voci (în această din urmă ipostază cu triplă geometrie vocală: SSATB, SAATB, SATTB), în acest fel efectele vocale fiind uşor de obținut şi de remarcat.

Iată şi câteva titluri din diferite cărți psalmice, publicate, de regulă, în caiete ce conțineau lucrări pe acelaşi număr de voci: *Cartea Întâi – Domine, quid multiplicati sunt* (*Ps.* 3), *Usquequo Domine, oblivisceris me* (*Ps.* 13/12), *Clamavi de tribulatione mea* (*Ps.* 18/17), *Cartea a Doua – Venite et videte* (*Ps.* 46/45), *Miserere mei, Deus* (*Ps.* 57/56), *Cartea a Treia – Beati qui habitant* (*Ps.* 84/83), *Cartea a Cincea – Super flumina Babylonis* (137/136)…..

Carmen STOIANOV

Paul Staicu: „Din Europa în Europa – însemnările unui pieton"
Un nou volum semnat de Paul Staicu

Recent, la Editura Muzicală a apărut un volum în mod cert interesant pentru un larg cerc de cititori, cu titlul **Din EUROPA în EUROPA, din însemnările unui pieton** de Paul Staicu. Este a II-a ediție a acestei cărți datată **2018**.

Textul dezvoltă de la pagină la pagină, o autobiografie existențială de la anii copilăriei sale - Paul Staicu s-a născut în anul 1937 la Bucureşti - şi **gradus ad parnasum**, până la vârstele de superioară condiție spirituală şi de apreciere **in excelsis** a performanțelor sale şi în viața de concert românească şi internațională.

Contururile acestei autobiografii multispațiale sunt reliefate cu o bogată iconografie, cu fotografii felurite, cu reproduceri de documente diverse şi de cronici muzicale.

Narațiunea specifică a acestui volum derulează un itinerar prin reinserarea continuă a unor florilegii de succese de artă interpretativă în calitatea de cornist concertist, cât şi de şef de orchestră, repurtate în țară cât peste hotare şi distinsă cu numeroase diplome şi medalii de neîndoielnic prestigiu.

Interesant este şi setul generalist de condiție filozofică şi literară reprezentat de cele 474 de aforisme laconice sau relativ mai extinse unde se dezvăluie o cunoaştere şi o contopire creionată a universului cu intensitatea pe care o resimțim la acei gânditori care depăşesc cu mult stadiile de promisiuni atrăgătoare.

De mai mult timp Paul Staicu este rezident în Franța, unde, la Montbeliard, a constituit o orchestră simfonică pentru care a fost deosebit de apreciat de autoritățile locale, cât şi de melomanii care îl elogiau entuziaşti în postura sa de dirijor.

Acest volum este cartea vieții lui Paul Staicu.

Paul Staicu are două patrii, Franța şi România. Cum altă dată, dintre cei mari, Enescu şi Brâncuşi.

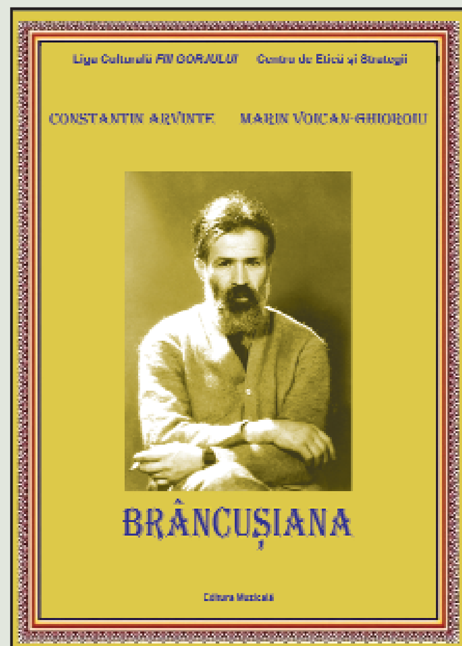
Revenind la acest volum tipărit recent de Paul Staicu este relevantă străduința autorului de a se autodefini şi de a fi identificat cu elita, (n.n.) ceea ce este şi frumos şi admirabil.

Cartea de față este substanțială, sentențială şi fin empatică. Şi în plus este o dovadă, că indiferent de impactul evenimentelor politice de o natură sau alta, spiritul poate răzbi întotdeauna spre lumină.

Mircea ŞTEFĂNESCU

„Brâncuşiana"- o transpunere lirică a unei poveşti cu doi uriaşi exponenți ai spiritualității noastre

Am fost de curând impresionat de faptul că o prosperă țară nordică a propus pentru competiția de acordare a Premiului Oscar, un film în care un profesor de muzică îşi educă elevii să promoveze melodii în care este prezentată elogios țara lor. Este un exemplu de educație cu adevărat strategică, de prețuire a celor care se pun în slujba edificiului denumit identitate culturală națională, de înțelegere corectă a devizei Uniunii Europene *„uniți în diversitate"*. În universitatea noastră se crează şi se diseminează cunoaştere avansată, se formează specialişti în domeniul economiei şi administrării afacerilor dar se modelează şi caractere, sădindu-le tinerilor convingerea că reuşita depinde tot mai mult de talent şi de atitudine. Aceste gânduri mi-au fost activate şi cu ocazia lecturării lucrării intitulate *„Brâncuşiana"* elaborate de doi oameni de cultură, în general, şi de cultură muzicală, în particular, Constantin Arvinte şi Marin Voican-Gheoroiu şi publicată de Editura Muzicală. Este un adevărat regal pentru mine, un om din lumea cifrelor, fenomenelor şi proceselor economice şi sociale, care au vibrația lor specifică, să mă înfiorez citind libretul şi ascultând rezultatul punerii pe note meşteşugite a unei feerii în care se pot regăsi reverberații ale identității româneşti, efuziuni spirituale şi poziționări ale oamenilor dedicați în raport cu momentele şi fazele care compun viețile românilor.

Chiar dacă cei care şi-au propus să evidențieze anumite secvențe din universul brâncuşian, au constatat că nu este uşor să scrii despre *„sculptorul sufletului românesc"* dând dovadă de elocință, sensibilitate, dedicare şi talent, maeştrii Constantin Arvinte şi Marin Voican Ghioroiu oferă cititorilor poemul vocal-simfonic ***„Brâncuşiana"*** în care juxtapun din două perspective interferente o parte din trăirile sufleteşti ale marelui Constantin Brâncuşi în momente de mare încărcătură emoțională, cum este idila sa de o vară cu „Pasărea Măiastră" a meleagurilor gorjene, fascinanta, dar enigmatica Maria Tănase. Dialogul artistic la care s-au angrenat cei doi autori are la bază un alt dialog, cel al artelor, care îi are ca actori principali pe dăltuitorul în materiile primordiale, Constantin Brâncuşi, şi privighetoarea cântecului popular românesc, Maria Tănase, în prezența *„destinului"* care le face şi le desface pe toate, uneori rânduindu-le cum s-ar dori, alteori nu.

Libretul este expresia unei călătorii surprinse în logica existențialismului care conține de toate: iubire, pasiune, frământări, durere, regrete şi satisfacții.

Acest demers literar-muzical are şi o importanță ritualică, cei doi autori, prin marcarea aniversării a 144 ani de la naşterea marelui creator de geniu, aducându-i un meritoriu prinos de respect şi recunoştință pentru prețioasa moştenire lăsată neamului românesc şi umanității în ansamblul său. Cititorul regăseşte în această lucrare fascinația pentru viața şi opera marelui nostru sculptor (exemplară pentru etosul brâncuşian), umanismul special al creatorului de geniu şi reverberațiile muzicale ale operei şi vieții acestuia. Muzicologul Marin Voican Ghioroiu oferă libretul pentru o nouă şi valoroasă lucrare, oferindu-le celor care încă mai citesc ceea ce este relevant pentru nația română şi au răbdarea să asculte muzică autentică compusă de maestrul Constantin Arvinte. Şi această arhitectură lirică inedită este expresia unei prestigioase activități derulate de autori în peisajul cultural, preocuparea lor principală rămânând surprinderea unui univers divers, complex, stratificat, nuanțat plasat pe mai multe planuri interferente.

Lucrarea aduce în peisajul analitic aspecte cum ar fi: punerea într-un creuzet de argint a „Destinului" şi transformarea acestuia într-un personaj vibrant, cu care se poate sta de vorbă aşa cum stau locuitorii satelor după ce şi-au terminat treburile cotidiene sau în vreme de sărbătoare; condensarea unei întregi vieți în „*minutul suprem*" în care autorul ne transmite mesajul că omul vede pe ecranul memoriei cele mai importante momente din viața sa, înainte ca să treacă în lumea celestă. Trebuie apreciată convingerea autorilor că sunt creatori de geniu, iar Constantin Brâncuşi fiind cel mai exemplar dintre aceştia, care face saltul de la clasic la modern, care se bucură dar se şi întristează, care iubeşte cu patimă dar şi dojeneşte cu blândețe, care fiind departe de plaiurile natale le iubeşte cu pasiune...

Preluând ceea ce i-a caracterizat pe protagoniştii poveştii de iubire de oameni şi de neamuri, autorii suprapun mai multe planuri, navighează cu dibăcie prin universuri cosmogonice, adaugă amprenta personală şi se străduiesc a ne arăta că încă mai există oameni cu convingeri profunde în valorile neamului nostru cărora să le închine întreaga viață, cu inițiativă creatoare, cu măsură în tot ce fac, cu pioşenie față de simboluri, gestionari abili ai emoției, delicați în fața autenticului observabil. Cei care vor audia această combinație de sunet şi nuanțe semantice nu pot decât să se considere norocoşi şi să le mulțumească autorilor.

Dumitru MIRON

Simfonia Sălbatică de Dan Brown - O minunată carte muzicală pentru copii

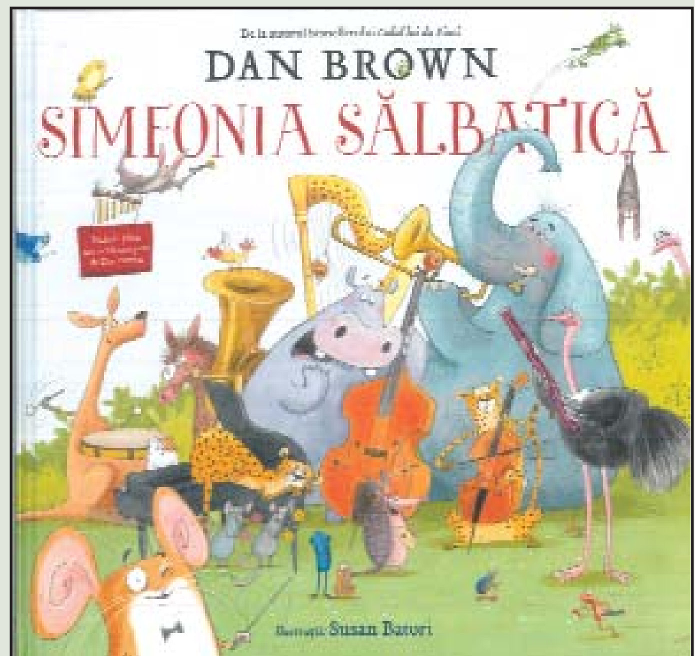
De la autorul bestseller-urilor *Codul lui Da Vinci* şi *Îngeri şi Demoni* vine, de această dată, o poveste muzicală perfectă pentru a apropia copiii de universul complex al muzicii clasice, ce poate părea destul de intimidant pentru prichindei.

Simfonia sălbatică a apărut pe piața românească în 2020 prin intermediul editurii Rao (editură ce se ocupă, de altfel, de distribuirea tuturor lucrărilor autorului Dan Brown în România). Această cărticică ilustrată vine la pachet cu o aplicație de telefon (ce poate fi găsită foarte uşor prin intermediul unui cod QR din carte). Această aplicație conține mai multe melodii orchestrale ce pot fi ascultate pe parcursul citirii acestei cărți. Melodiile pot fi accesate pe rând în ordinea paginilor sau se pot alege dintr-o listă a meniului. De asemenea, mai există şi varianta scanării unei pagini cu camera telefonului mobil prin care aplicația recunoaşte instant pagina şi cântecul său corespondent.

Povestea este destul de simplă şi distractivă. Maestrul dirijor Chiț, şoricelul protagonist, pregăteşte un concert alături de prietenii săi din toată lumea, de la căluți, canguri, lebede şi pisicuțe la hipopotami, lilieci, păianjeni şi calcani. Fiecare animăluț simpatic are asociată câte o poezie ce vine la pachet cu un slogan înțelept. Spre exemplu, lângă poezia „Pisicuțele năzdrăvane" avem sloganul „În viață se-întâmplă să cazi, dar cel mai bine e să te ridici şi să mergi mai departe".

Ilustrațiile acestei cărți au fost realizate de către graficiana de origine maghiară Susan Batori. Prin desenele sale minunate, viu colorate şi originale a dat viață acestor personaje simpatice. Trebuie remarcat faptul că în fiecare ilustrație a fost ascunsă câte o anagramă de către Dan Brown. Literele acestor anagrame sunt răspândite în toate imaginile iar la fiecare ilustrație se poate găsi câte un cuvânt ascuns ce formează numele unui instrument muzical.

Fiecare animal prezentat în această carte are câte un cântecel asociat cu acesta, ce poate fi accesat prin intermediul aplicației menționate mai sus. Melodiile, deşii complexe, sunt

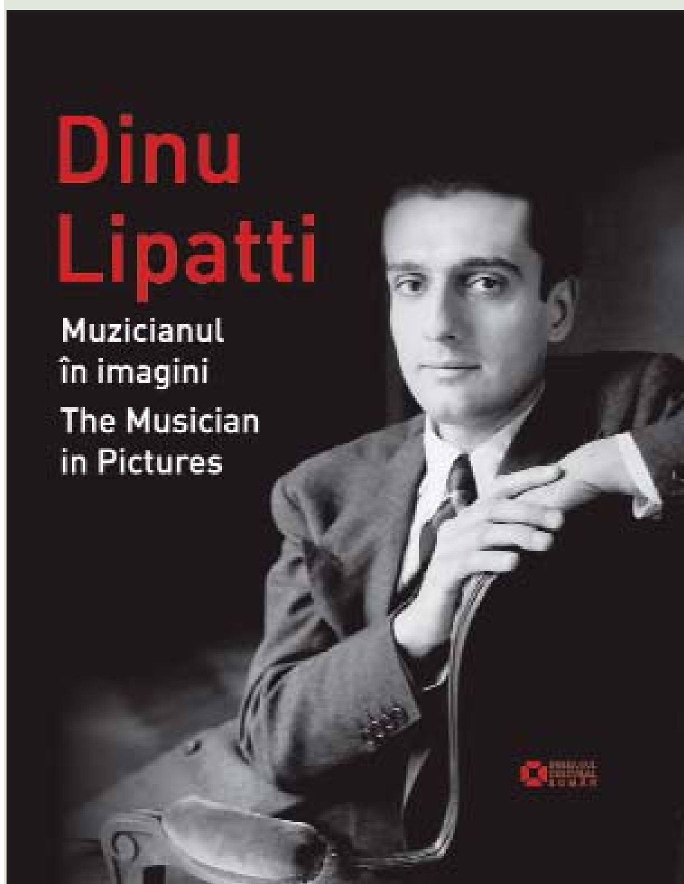
destul de captivante, fiind parcă desprinse din coloana sonoră a unui desen animat. Fiecare cântecel are elemente muzicale ce se potrivesc cu animalul reprezentat şi cu abilitățile sale native. Spre exemplu melodia ghepardului este rapidă şi energică, pentru a scoate în evidență abilitatea sa de a fugi la viteze extraordinare. Aceste cântecele, fiind fără versuri, au o deschidere internațională destul de mare, fiind universal valabile pentru toate naționalitățile. Este important de menționat faptul că muzica din această aplicație a fost compusă de însăşi scriitorul cărții, Dan Brown. Cele 21 de piese au fost înregistrate în Croația de către orchestra Zagreb Festival.

Din punctul meu de vedere această carte ilustrată este potrivită pentru copiii de toate vârstele. Aplicația este uşor de folosit şi poate fi descărcată gratuit de oricine. Menționez că aceste piese muzicale pot fi ascultate şi prin intermediul platformei Youtube (pe canalul Zagreb Festival Orchestra – Topic). De asemenea, se pot găsi multe detalii despre această carte pe www.wildsymphony.com.

Sabrina GRIGORESCU

„Dinu Lipatti – Muzicianul în imagini”

„Muzica este respirația lui Dumnezeu. Ea trebuie să trăiască sub degetele noastre, sub ochii noștri, în inima și mintea noastră, cu tot ceea ce noi, cei în viață, putem să-i aducem ca ofrandă” - Dinu Lipatti (1917-1950)

Lansat recent în mediul online (de pandemie), albumul bilingv dedicat celebrului muzician Dinu Lipatti conține fotografii și documente inedite scoase la lumină prin efortul, entuziasmul și demersurile unor pasionați și dedicați cercetători ai unei impresionante cariere de pianist și compozitor. Muzicianul stins prematur din viață la vârsta de 33 ani este considerat unul dintre cei mai mari pianiști ai secolului XX și o personalitate plurivalentă a muzicii românești și internaționale. Marele dirjor Herbert von Karajan, cu care Dinu Lipatti concertase la Victoria Hall, spunea că, prin arta pianistului român, nu a mai auzit sunetul pianului, ci „muzica în cea mai pură formă a ei”.

Acest volum de 120 de pagini editat în condiții grafice de excepție, apărut la Editura Institutului Cultural Român, prezintă în patru capitole distincte biografia marelui artist.

Textele sunt semnate de Ștefan Costache („Prima ascensiune: anii formării și afirmării în România” - „From Student to Star: Romania, the First Breakthrough”), Monica Isăcescu („Dinu Lipatti în atmosfera pariziană” - „Lipatti and the City of Lights”), britanicul Orlando Murrin („Dinu și Madeleine” - „Dinu and Madeleine”) și canadianul Mark Ainley („Înregistrările lui Dinu Lipatti” - „The Recordings of Dinu Lipatti”).

Traducerea în limba engleză a fost realizată de Maria Monica Bojin, moderatoarea lansării live a cărții, pe paginile de Facebook „Zilele Lipatti”, „Radio România Muzical” și „Dilema veche”. La evenimentul transmis online au participat cei patru autori, alături de pianista Mara Dobrescu și de Sever Voinescu, redactor-șef revista „Dilema veche”,

„Povestea dramatică și emoționantă a vieții lui Lipatti i-a atras pianistului o mulțime de admiratori și l-a transformat într-un erou înconjurat de o aură de mister, dar adevăratul renume de care se bucură azi muzicianul se datorează felului său de a cânta” – scria Mark Ainley, vechi și pasionat cercetător al discografiei lipattiene. „Ca interpret, Lipatti era venerat încă din timpul vieții sale atât de public, cât și de colegii de breaslă: abundența de culori, nuanțele atent executate, extraordinara precizie și textura sonoră ireal de limpede erau mijloacele de expresie artistică ale unui talent de vrăjitor, ale unei capacități supraomenești de a reda atât structura, cât și conținutul de emoții al fiecărei piese“.

4 autori în căutarea unui mare muzician

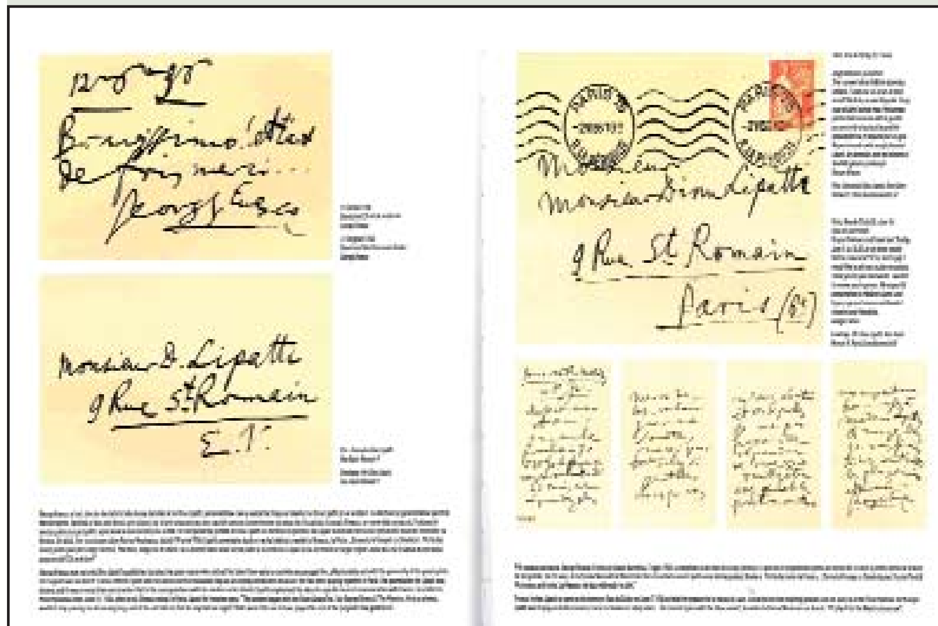
Monica Isăcescu, Mark Ainley, Orlando Murrin și Ștefan Costache s-au intersectat de mai multe ori pentru a-l evoca pe marele muzician. Să nu uităm că în “anul centenar” 2017, sub titulatura „Dinu Lipatti – 100”, la Muzeul Național “George Enescu” s-a desfășurat un concert-simpozion dedicat activității și vieții sale. Tot atunci a fost proiectat în premieră primul film în care apare Dinu Lipatti, însoțit de prezentarea jurnalistului britanic Orlando Murrin, cel care are meritul de a fi scos la lumină acele secvențe. Acesta a aflat despre Dinu Lipatti de la profesoara lui de pian; fascinat, a făcut cercetări la Geneva, unde a constatat că legenda celor doi

soți a existat și s-a consumat, asemeni poveștii lor adevărate, unice și profunde de iubire. Pianista Madeleine Cantacuzino i-a fost soție, confidentă, prietenă, infirmieră, iar muzicianul nu ar fi reușit să fie ce a fost, fără ea. Autorul a găsit la Geneva un văr al Madeleinei care i-a oferit o mulțime de fotografii inedite.

„Biografia lui Lipatti este foarte ofertantă pentru un scenariu de film" – spunea cu ocazia lansării Maria Monica Bojin.

La sfârșitul lui 2017 Casa „Marston Records" din SUA a lansat un CD cu înregistrări nou descoperite ale lui Dinu Lipatti aflate într-o colecție particulară și prezentate

de cercetătorul Mark Ainley. Tot atunci, în arhivele Fundației "Paul Sacher" din Basel, muzicologul Monica Isăcescu a descoperit un lied pentru voce și pian scris și compus de Dinu Lipatti. Piesa intitulată „Scrisoare valsantă", o „glumă muzicală" a muzicianului, a fost interpretată în premieră absolută în decembrie 2017 de soprana Irina Ionescu și de pianista Raluca Ouatu. Au fost prezentate și scrisorile dintre Dinu Lipatti și Clara Haskil, George Georgescu, Paul Sacher, Nikita Magaloff și Henri Gagnebin.

În vara anului trecut avea loc (fără spectatori, din cauza pandemiei) concertul live online „Mari compozitori români – Enescu, Silvestri, Lipatti", transmis de pe scena Ateneului Român. Lucrările celor trei compozitori au fost interpretate de soprana Gabriela Iștoc, pianiștii Iosif Ion Prunner (dirijorul Corului Filarmonicii „George Enescu") și Cristian Niculescu, mezzosoprana Andreea Ilie, violonistul Rafael Butaru, violoncelistul Octavian Lup, acompaniați de un grup de zece instrumentiști ai Filarmonicii „George Enescu". Tot atunci a fost prezentată expoziția cu același nume, dedicată perioadei 1920-1958, când muzica românească s-a impus în contextul celei universale prin contribuția celor trei mari artiști, recunoscuți drept unii dintre cei mai importanți muzicieni ai secolului XX, George Enescu (1881-1955), Constantin Silvestri (1913-1969), Dinu Lipatti (1917-1950). „Concertul a fost dedicat centenarului UCMR, cu lucrări reprezentative compuse, timp de 38 de ani, de către acești iluștri muzicieni", spunea pianistul și dirijorul Iosif Ion Prunner care a interpretat la pian și *Nocturna în fa # minor* de Dinu Lipatti.

După o grea suferință datorată bolii nemiloase care l-a măcinat rapid, muzicianul s-a stins din viață la numai 33 de ani, cu partitura *Quartetului în fa minor* de Ludwig van Beethoven în mână. Se spune că ultimele cuvinte ale clasicului pianisticii mondiale au fost: "Nu-i de ajuns să fii mare compozitor ca să scrii muzica asta, trebuie să fi fost ales ca instrument al lui Dumnezeu".

„Cosit din viață în plenitudinea unui avânt creator, concertele lui sunt un exemplu grăitor al respectului ce-l purta marilor compozitori, aducându-le prin splendidele sale interpetări cel mai nobil omagiu" – scria Cella Delavrancea.

Oana GEORGESCU

Inițiativă

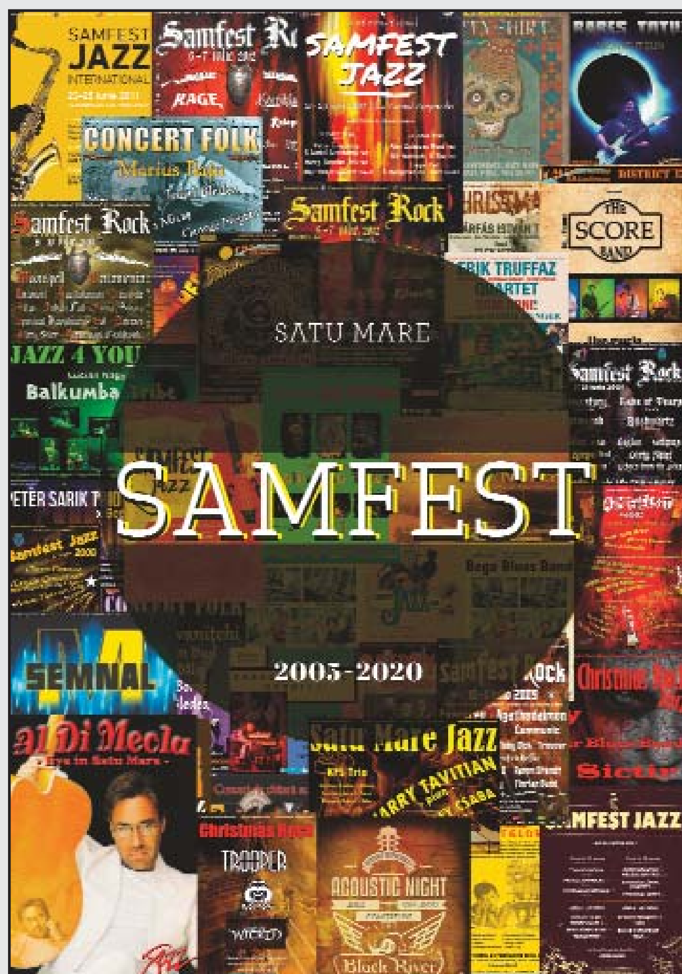
Ne bucură, mai ales în aceste vremuri atât de speciale, apariția unei noi publicații culturale, în care firește muzica își are locul ei. De această dată reprezentanta muzicii este Marina Voica, renumita artistă locuind de ani buni în acest oraș, unde i-a fost conferit de altfel titlul de „Cetățean de onoare". Marina Voica declară că „se simte iubită la Breaza" și așa este cu siguranță. În acest prim număr al publicației trimestriale „Breaza culturală", editate de Centrul cultural „Ion Manolescu", ea ne reamintește talentul remarcabil de autoare de proză satirică-umoristică (aflăm că de curând și-a reunit scrierile într-un volum, „Fantezie și umor", după ce ele au fost incluse în cartea biografică „Marina Voica – drum spre legendă", scrisă de colegul nostru Octavian Ursulescu), cu schița intitulată „Nici în glumă, dar nici în serios". Revista include și un articol elogios la adresa artistei semnat de protoiereul Grigore Melnic. Principalii responsabili pentru această frumoasă apariție editorială: Viorel Domenico (senior editor), Alexandru Cazan (redactor-șef), Marius Mihai Cojocaru (secretar de redacție). (M. G.)

Satu Mare: un album – unicat

Intitulam deunăzi un articol cu binecunoscutul dicton *„Omul sfinţeşte locul”*. Iată, pentru rândurile care urmează, s-ar cuveni să reiterez acest proverb, dar la plural: *„OAMENII sfinţesc locul”*. Aforism cu adresă nemijlocită la domnii şi doamnele Gigi Molnar, Maria-Magdalena Matei, ai lor vrednici coechipieri Ionel Bledea, Ciprian Muntean, Radu Lup, Cserey Csaba, Tatiana Vaida şi alţii din cadrul *Centrului Cultural „George Mihail Zamfirescu”* de sub egida *Primăriei Municipiului Satu Mare*. Oraş integru, civilizat, multietnic, multicultural, cu al său înfrunzit perimetru central în zona relativ restrânsă a căruia sălăşluiesc lăcaşurile câtorva culte religioase coexistente. Ne referim la acest burg în care – cei înainte numiţi o afirmă nu fără o legitimă mândrie – funcţionează într-o perfectă consonanţă „teatru, filarmonică, muzee, centru cultural, şcoală de artă, bibliotecă, centru de creaţie, asociaţii culturale”, toate aglutinând, într-o tumultuoasă viaţă artistic-culturală, activităţile creative ale pictorilor, sculptorilor, scriitorilor, poeţilor, slujitorilor marii muzici, ca şi ale folkiştilor, rockerilor!

În ceea ce ne interesează, pe mine şi pe melomanii compartimentului sonor caracterizat prin utilizarea travaliului improvizatoric, la Satu Mare, pe lângă *Samfest International (Folk, Rock, Folclor – 2005 - 2012)* şi alte manifestări precum *Christmas Fest (Folk, Jazz, Rock – 1996 - 2017), Festival de Teatru Scurt (1996 - 1998), Samus Rock Alive (1996 - 2004), Smart Days (2014 - 2015), concerte de ghitară acustică (2004 - 2018), Ziua Oraşului (1996 şi între 2004 - 2019)*, au avut loc nu mai puţin de douăsprezece ediţii de notabilă ţinută ale sărbătorii muzicale *SamFest International Jazz*, în perioadele *2005-2012, 2017-2020*. Ambiţia acestui festin muzical de a fi comparabil, ca valoare şi ca notorietate a participanţilor, cu evenimentele festivaliere similare de la Sibiu, Timişoara, Ploieşti, Iaşi, Gărâna, Bucureşti, s-a concretizat în apariţiile pe scenele sătmărene ale unor muzicieni prestigioşi de pe firmamentul internaţional al jazzului, precum ghitariştii Al di Meola, Larry Coryell, Philip Catherine, Gyárfás István, trompetiştii Tomasz Stańko, Erik Truffaz, László Sallai, Arve Henriksen, pianiştii John Taylor, Leszek Możdżer, Bugge Wesseltoft, Nik Bärtsch, Mike Krstić, Stavros Lantsias, Sárik Péter, Helge Lien, Francesco Kekko Fornarelli, organistul trompetist şi vocalist Joey DeFrancesco, acordeonistul Fausto Becalossi, saxofoniştii Tore Brunborg, Pawel Smorag, Trygve Seim, Wolfgang Puschnig, violonistul Adam Bałdych, basistul violoncelist Lars Danielsson, basiştii Mike Parker, Fonay Tibor, Trond Frones, bateriştii Billy Cobham, Trilok Gurtu, Alphonse Mouzon, Gálfy Attila, Köszegi Imre, percuţionistul Kornel Horvath, iar dintre artiştii autohtoni, pianiştii Johnny Răducanu, Mircea Tiberian, Harry Tavitian, Puiu Pascu, Ion Baciu Jr., Andrei Tudor, Petrică Andrei, Sorin Zlat, Albert Tajti, Toni Kühn, Elena Gatcin (şi vocalistă), Alex Racoviţă, Teo Pop, Serghei Ivanov, Laura Orian, saxofoniştii Nicolas Simion, Garbis Dedeian, Liviu Butoi, Lucian Nagy, Cătălin Milea, trompetistul Petre Ionuţescu, tromboniştii Liviu Mărculescu (cântând şi la bucium, basflugelhorn), Nelu Petcu, Vlad Faur, tubistul Ioan Teofilat, ghitariştii Sorin Romanescu, Capriel Dedeian, Alex Man, Marius Pop, Mircea Bunea, Gabriel Almaşi, Eugen Toboş, Dan Alex Mitrofan, Sergiu Vătavu, banjo-istul Dan Oswald, basiştii Răzvan Cojanu, Johnny Bota, Adrian Flautistu, Zoltan Hollandus, Uţu Pascu, Alex Calancea, Ciprian Parghel, Mihai Moldoveanu, Alex Mike, Florian Nicolau, Giani Amarandei, bateriştii Dinu Simon, Tudor Parghel, Csaba Csongor Zsolt, Marcel Moldovan, Vali Potra, Gabi Matei, Iulian Nicolau, Constantin Stavrat, percuţioniştii Cserey Csaba (din Satu Mare), Sergiu Cătană, vocalistele Aura Urziceanu, Anca Parghel, Teodora Enache, Luiza Zan, Nadia Trohin, Irina Sârbu, Maria Chioran, Cătălina Beta, cei şase cântăreţi ai formulei din 2012 a grupului vocal *Jazzappella* – Raluca Stoica, Ana-Cristina Leonte, Elena Moroşanu, liderul Zoltan Andras, Mircea Mutulescu, Bogdan Tudor; dar şi formaţiile combo, străine – *Bohem*

Ragtime Jazz Band, *Molnár Dixieland Band*, *Storyville Jazz Band*, *Special Providence*, *Barabás Lörinc Quartet*, *New Soul Band*, *Djabe* (Ungaria), *Meadow* (Norvegia / Marea Britanie), *Paul de Castro Sextet* (SUA), *Portico Quartet*, *Shakatak* (Marea Britanie), *Mathias Eick Quintet* (Norvegia), *EABS* (Polonia), *Skopje Connection* (Macedonia / Italia); şi din România – *Orient Express*, *Bega Blues Band*, *Snako Dixie Jazz Band*, *Mike Godoroja & The Blue Spirit*, *Mario and the Teachers*, *Fusioncore*, *Junetrip*, *Exit Oz*, *Trompetre*, *JazzyBIT*, *Cosmic Q*, *Blazzaj*, *Essential Notes* din Satu Mare, *Balkanamera Jazz Q* etc. Ediţia a noua din anul 2017 a cuprins în deschidere un concert simfonic dirijat de Franz Lamprecht.

De relevat ţinuta ediţiei a douăsprezecea (august 2020), cu o participare artistică *exclusiv autohtonă* – în condiţiile greu suportabilelor restricţii impuse de pandemie – dovedind odată în plus că jazzul românesc deţine acel *potenţial expresiv* apt a satisface fără tăgadă preferinţele în plan estetic ale publicului. Ca şi înfăţişările anterioare, un festival organizat impecabil!

Între realizările de seamă, de rememorat de asemenea concertele de blues / jazz cu ghitaristul vocalist, Hanno Höfer (lider al celebrului grup *Nightlosers*), bateristul Liviu Pop, saxofonistul Mihai Iordache, cântăreața Ruxandra Zamfir, vocalista compozitoare Harcsa Veronika din Ungaria, grupul *Orient Express* al lui Harry Tavitian şi mulți alții.

În concluzie, vom evidenția că, sub zodia performanței, a realmente lăudabilor împliniri, *SamFest Interațional Jazz* a reuşit să ofere melomanilor sătmăreni, în cele douăsprezece ediții ale sale derulate între anii 2005-2020 (cu o stagnare de patru ani, între 2013-2016), ofrandele de sunet ale celor aproape treisutecincizeci de muzicieni „urcând pe podium” în optzecişicinci de apariții interpretative, altfel spus tot atâtea recitaluri solistice şi de grup, cu artişti din optsprezece țări: evoluții finalizate cu incontestbil succes!!!

Performanțe similare au jalonat deopotrivă prezențele scenice corespunzând manifestărilor dedicate iubitorilor *rockului*, speranțele fanilor fiind împlinite de aparițiile trupelor *Rotting Christ*, *Crematory*, *Moonspell*, *Pain*, *Lake of Tears*, *Manticora*, *Orphaned Land*, *Edda*, *Rage*, *Uriah Heep*, *Dirty Shirt*, *Alphaville*, *Moby Dick*, *Omega*, *Altar*, *Phoenix*, *Luna Amară*, *Kumm*, *Cargo*, *Iris*, *Iod*, *Trooper*, *Bucovina*, *Negură Bunget* (black metal), ale trupei sătmărene *Frozen*, dar şi ale admiraților Cris Norman ori Goran Bregovici şi mulți alți artişti care au venit şi au revenit cu plăcere pe meleagurile Sătmarului.

Fanii *folk* au fost, la rându-le, răsfățați prin privilegiate întâlniri „pe viu” cu reprezentanți români din liga întîi a genului – Doru Stănculescu, Sorin Minghiat, Adrian Ivanițchi, Ducu Bertzi, Zoe Alecu, Vasile Şeicaru, Mircea Baniciu, Mircea Florian şi Nicu Alifantis. Generozitate de altfel firească, atâta timp cât însuşi Gigi (Gheorghe) Molnar, principalul organizator al acestor concerte s-a afirmat şi ca un pasionat interpret de *folk*...

SamFest cu ale sale multiple fizionomii – acest amplu, substanțial prinos spectacular încredințat nemijlocit sensibililor degustători de frumos ai chipeşului municipiu transilvan, datorează mult primarului Ilyes Gyula, mărturisit cultivator / promotor de cultură şi de artă.

Menționatele izbânzi ale spiritului dăruite generos beneficiarilor muzicii din Satu Mare şi-au aflat o reflectare mirabilă – totodată un *document-memorandum* peste timp, modă, uitare: un *fabulos album* cu 282 pagini color de o condiție grafică excepțională, imaginile surprinse pe hârtie velină fiind însoțite de sugestive adnotări explicative şi de reflecții asupra artei sunetelor preluate de la gânditori şi artişti celebri. L-am denumi un hrisov (pe măsura numeroaselor concerte şi spectacole de marcă) de o elevată postură conceptuală şi de aşternere în pagină, datorat *Centrului Cultural G.M. Zamfirescu* şi minunaților săi lucrători.

Un *album unicat* – somptuos atu al profesionalismului, numit simplu SAMFEST!

Florian LUNGU

Albumul cu amintiri

✦ Cu fotografia alăturată chiar am putea lansa un concurs-ghicitoare! Cu tot felul de întrebări: în ce an a fost surprinsă imaginea, cum se chema formația, cine este domnişoara? Un prim indiciu ar putea fi furnizat de primul din stânga, pentru că Adrian Pleşca, deşi mult mai slab pe atunci, nu s-a schimbat chiar atât de mult. Este vorba de formația Timpuri Noi în anul 1986, formulă în care îl puteți descoperi, lângă Pleşca, pe Marian Ionescu, liderul de azi al formației Direcția 5. În schimb pe micuța domnişoară vă va fi cam greu s-o recunoaşteți, pentru că de când o întruchipase pe celebra “Veronica” în filmele Elisabetei Bostan trecuse ceva timp. Lulu Mihăescu (acum stabilită în străinătate) se orientase către muzică şi era în acei ani pianista formației Timpuri Noi.

✦ Până să apară grupul vocal Choralis condus de Voicu Enăchescu, momentele de backing vocal (dar nu numai) în muzica uşoară românească cădeau în sarcina grupurilor “Studio 8” (Dudu Atahanasiu) şi mai ales “Cantabile”. Acesta din urmă era condus de Smaranda Toscani (în dreapta pe rândul din mijloc) şi îi includea, alături de alții, pe contratenorul Mircea “Mache” Mihalache (blondul din prim-plan, s-a stins din viață la Viena) şi pe Titus Andrei (primul din stânga, sus, cu părul încă negru!). În cartea “Marina Voica, drum spre legendă” de colegul nostru Octavian Ursulescu, Titus Andrei îşi aminteşte amuzat cum a fost cooptat în “Cantabile”. Era student la Conservator, colegul lui de cameră, component al grupului, dispăruse de câteva zile (se pare că fugise din țară), aşa încât Smaranda Toscani a sunat la căminul studențesc, iar portarul l-a chemat pe Titus. Un scurt interviu telefonic (“Cum stai cu cititul la prima vedere?”) şi “convocarea” chiar în acea seară la un concert alături de Marina Voica! Şi de atunci a rămas în Cantabile... (M. G.)

Un interviu regăsit

La începutul anilor ’80 îl vizitam des pe Adrian Enescu în apartamentul său, situat la etaj într-un bloc vechi de pe str. Nikos Beloiannis (acum cred că se cheamă Take Ionescu), colț cu bd. Magheru, bloc în care locuia şi Laurențiu Profeta. Eram un tânăr gazetar frenetic pe atunci, iar pe lângă publicațiile din țară („Contemporanul”, „Muzica”, „Scânteia tineretului”, „Femeia” şi multe altele) trimiteam articole la câteva reviste de peste hotare, cum ar fi „Billboard”, „Jazz Forum”, „Melodie”. Muzician în plină ascensiune, pionier al muzicii electronice, artist consacrat, deşi încă tânăr (se născuse în 1948), Adrian Enescu mi-era prieten, apreciam mult tot ceea ce compunea, aşa încât nu o dată făceam adevărate audiții în laboratorul lui muzical. Mereu aveam la mine un caiet în care notam discuțiile noastre, în ideea că într-o bună zi ele vor vedea lumina tiparului, alteori veneam cu un reportofon. Profitând de pandemie, mi-am făcut ordine în hârtii şi în casete şi am descoperit acest dialog inedit din 1980, pe care îmi face plăcere să-l fac cunoscut acum, chiar dacă unele abordări țineau de contextul politic al acelor ani. Până în acel moment el semnase muzica la filmele „7 zile” (debut, în 1974), „Urgia”, „Dr. Poenaru”, „Întoarcerea lui Magellan”, „Profetul, aurul şi ardelenii”, „Tufă de Veneția”, „Artista, dolarii şi ardelenii”, „Râul care urcă muntele”, „Tănase Scatiu”, „Bietul Ioanide”, „Septembrie”, fiind premiat la festivaluri de gen. Aşadar iată-mă față în față cu Adrian Enescu în mai 1980, ambii „tineri şi neliniştiți”...

– Datorită complexității artei sunetelor, în domeniul compoziției muzicale maturitatea artistică se dobândeşte greu, după ani şi ani de trudă asupra hârtiei cu portative. Mai ales atunci când un creator îşi propune să abordeze genurile cele mai variate, cum este cazul tău. În afara muzicii de film, care crezi că sunt lucrările care te reprezintă cel mai bine, de care te simți cel mai apropiat?

– Mă reprezintă cu siguranță acele lucrări potrivite vârstei noastre tinere, apelând la un limbaj muzical modern, direct, care să le ofere o cale sigură către inima, către sensibilitatea ascultătorului. În această categorie intră toate piesele de pe albumul meu discografic „Basorelief”, un poem pop pe versurile lui Ioan Alexandru, şi în primul rând „Slavă” şi „Cei ctitori”. Primirea călduroasă din partea publicului a fost o dovadă a faptului că am reuşit să găsesc un corespondent muzical adecvat pentru inspiratele versuri ale poetului. Tot aici aş aminti piesa „Flori de mină”, precum şi cele câteva cântece pe versuri de Victor Brătulescu.

– Ne-ai oferit până acum numeroase lucrări de excepție, îndeosebi pe tărâmul muzicii de film şi al muzicii progresive. În egală măsură eşti un aranjor de mare rafinament, precum şi un instrumentist foarte bun, interpretându-ți nu o dată (la pian, pian electric, clavinet, mellotron, Moog synthesizer) propriile lucrări. Care este, totuşi, genul muzical pe care îl preferi?

– Încă din facultate am fost atras de jazz, de muzica modernă, în formele sale experimentale, chiar în cadrul exprimărilor simfonice, cu instrument solistic, în trio, cvartet sau cvintet. Lucrarea mea de diplomă a fost o „Cantată” pe vechi teme bizantine pentru cvintet de jazz, cor mare şi o secție de corzi. Ulterior, m-am apropiat de instrumentele ultramoderne cu claviatură, încercând să integrez în muzica de jazz synthesizer-ul şi mellotron-ul, căutând timbre noi, dornic să descopăr combinații timbrale specifice acestor instrumente electronice. Este evident pentru oricine că jazz-ul, la ora actuală, se apropie mult de muzica simfonică, de formele „perfecte” ale muzicii, în care soluțiile tehnice, de echilibru, de compoziție, de estetică muzicală şi mai ales mesajul sînt primordiale. Indiferent că este etichetat jazz-rock, jazz-funky, jazz-progresiv, pulsația ritmică şi construcțiile sonore sânt cele mai importante în această muzică pe care eu o consider a viitorului.

– Ai participat, în calitate de instrumentist, la câteva din edițiile festivalului de jazz de la Sibiu. Este limpede că aceste forme, să le zicem, mai subtile ale jazz-ului te preocupă. M-ar interesa să ne prezinți câteva din lucrările tale cele mai importante purtând aceste caracteristici.

– Urmând o ordine cronolgică, ar fi mai întâi o piesă pentru big-band, „P 6”, imprimată acum câțiva ani la Radio. Concepută în stil tradițional, ea este vădit influențată de ritmica populară românească, cu o orchestrație amplă, cu pianul solist. Din punct de vedere al formei, am plecat de la o tonalitate şi, printr-o modalitate tehnică anume, am completat cercul armonic inițial, ajungând din nou la punctul de plecare. Aş menționa apoi piesa „Inscripție”, ce figurează pe discul „Panoramic jazz-rock” al lui Marius Popp. Este o lucrare mai deosebită, de atmosferă, o piesă în 7 părți pentru pian electric, pian acustic, synthesizer, cvartet de coarde, secție ritmică şi voce, riguros construită, deşi desigur nu lipsesc momentele improvizatorice. Pe acelaşi

disc am orchestrat piesa lui Popp, „Baladă”. Tot o „Baladă” am orchestrat pe discul lui Johnny Răducanu, de această dată pentru formație mare, cu momente de improvizație – chitară, saxofon (sopran, alto, tenor), trompetă şi pian. Din cuprinsul discului meu „Basorelief” aş nota piesa „Porțile Danubiului”, cu vioară electrică, sitar şi tablă. Într-o altă lucrare de mari dimensiuni înregistrată la Radio, „Cele 12 luni ale visului”, am intenționat o sinteză a muzicii progresive, a jazzului modern, rock şi progresiv, precum şi a rock-ului propriu-zis, în care momentele de improvizație sunt foarte prezente. Aş mai aminti, pentru a încheia, cele câteva piese din ciclul „Mecanisme şi Aripi”.

– Nu ştiu dacă îți propui în mod expres să compui pentru tineri, cert este că publicul tânăr te simte foarte apropiat, îți apreciază în mod deosebit lucrările, foarte moderne în concepție. Este ceea ce caracterizează şi muzica ta de film.

– Am scris până acum muzica la 15 filme artistice de lung-metraj. Iubesc muzica de film, îmi este extrem de apropiată, permițându-mi să acopăr o gamă sonoră variată, de la muzica simfonică, aşa cum a fost spre exemplu la „Tănase Scatiu" (unde am utilizat un cvartet de viole da

gamba, precum şi, ca instrumente soliste, naiul şi țambalul, iar pentru culoare – flautul alto şi clarinetul bas) până la muzica experimentală, uşoară şi de jazz, cum a fost cazul filmului „Septembrie". În acest domeniu este edificator, cred, şi faptul că am colaborat în general cu realizatori tineri.

– Pentru filmul „Bietul Ioanide", a cărui premieră a avut loc de curând, ai compus o muzică de o factură aparte în creația ta, în manieră Wagner sau Bruckner, apelând pentru interpretare la orchestra Filarmonicii şi la corul Madrigal. Îmi permit s-o consider una din marile reuşite ale acestui film.

– Ca experiență sonoră, muzica la „Bietul Ioanide" marchează o nouă treaptă în creația mea. Are la bază o idee muzicală unică, orchestrată în mai multe variante, încercînd să redea fațete diverse ale acțiunii filmului. Este o temă-personaj, o temă a schimbărilor sociale, de unde ponderea ei în secvența finală. Alături de această muzică, eminamente simfonică, pentru secvențele cu material de arhivă am compus o muzică electronică, încercînd să redau o culoare timbrală în aceeaşi tonalitate. Munca la acest film, alături de regizorul Dan Pița, a fost deosebit de interesantă, pentru că am gândit împreună această muzică-personaj, încercând să creăm acest simbol al victoriei, al împlinirii. Semnatarul coloanei sonore, Bujor Suru, un adevărat artist în meseria sa, a utilizat cu măiestrie fantastica lume a zgomotelor, care creează atmosfera secvențelor filmului, combinând-o perfect cu muzica, realizând un echilibru ideal între ele. Rezultatul: o coloană sonoră foarte densă, foarte unitară. Aş putea, de altfel, să servesc şi un argument în favoarea continuității în colaborare: cu Pița m-am aflat la al 5-lea film împreună, iar cu Suru la al 8-lea. În aceeaşi echipă am lucrat la alt film la care țin foarte mult, „Tănase Scatiu".

– Şi înțeleg că această colaborare atât de fructuoasă continuă chiar în aceste zile...

– Da, acest trio va figura şi pe genericul celei de a treia pelicule din seria aventurilor ardelenilor noştri în Vestul Sălbatic. Ea se va intitula „Pruncul, petrolul şi ardelenii" şi va avea scenariul scris tot de Titus Popovici. Mă aflu în prezent în perioada de concepție a muzicii acestui film, pentru care voi apela atât la genul simfonic, cât şi la muzica electronică şi la solistul vocal Mircea Romcescu. Voi prelucra, în acest sens, câteva teme ale folclorului transilvănean, într-o manieră care le va spori atractivitatea şi savoarea.

„Nea Gică"

Toate popoarele au avut cântăreți longevivi, pe care i-au respectat şi divinizat până în ultima clipă a vieții lor, dar şi după moarte, indiferent că vorbim de Frank Sinatra, Maurice Chevalier, Claudio Villa, Charles Aznavour, Domenico Modugno, Charles Trenet, Peter Alexander, Lucio Dalla, Al Martino, Dean Martin... Numai noi n-am ştiut să-l prețuim cum se cuvine, să-l respectăm la senectute pe Gică Petrescu al nostru, peste care (vă amintiți?) televiziunile dădeau buzna în casă, surprinzându-l în ipostaze jenante, dar fireşti, de om bătrân şi singur, cu părul în dezordine (evident că nu şi-l mai vopsea...), cu o pijama modestă pe el, uitând că toți vom ajunge aşa într-o zi. Gică

Petrescu a fost o mare, o uriaşă legendă a muzicii româneşti, un artist cu adevărat național, repertoriul său incluzând melodii de muzică uşoară, cântece de petrecere, dar şi piese de muzică populară interpretate cum numai el ştia. Au trecut 106 ani de la naşterea lui, chiar dacă pe seama vârstei reale au circulat atâtea glume (eterna „miştocăreală" mioritică) şi versiuni, unele din ele întreținute chiar de „nea Gică" în scheciurile de la Teatrul de revistă „Constantin Tănase", în spectacolul „Nimic despre elefanți". Dar, cum a debutat la 15 ani, înseamnă că a stat 76 de ani pe scenă, de aceea ni se părea că-l ştim de când lumea, părinții noştri fiind contemporani cu el. L-am prezentat de multe ori, pe scene sau pe micul ecran, de

neuitat fiind emisiunea realizată la TVR de buna sa prietenă Ioana Bogdan, „Muzica e viața mea" (redactor muzical Nicoleta Păun, fostă componentă a formației pop-rock feminine Venus). Emisiunea a fost difuzată pe 2 aprilie 1999, după ce artistul împlinise 84 de ani. Timp de 90 de minute a fost un adevărat regal, nea Gică avându-i alături pe mulți dintre cei dragi lui, între care neuitații Henry Mălineanu, Aurel Giroveanu, George Sbârcea. Acesta din urmă, autor al celebrului şlagăr „Ionel, Ionelule", sub pseudonimul Claude Romano, s-a aşezat la pian şi l-a acompaniat pe sărbătorit. Ioana Bogdan a fost una din foarte puținele persoane acceptate de Gică Petrescu în anturajul său, el fiind extrem de selectiv, dar Ioana i-a fost o adevărată prietenă şi e evident că doar ea ar putea scrie cândva o carte documentată despre fabulosul artist. În afara scenei mă întâlneam adesea cu nea Gică, mândru că-mi permitea să folosesc acest apelativ în ciuda diferenței de vârstă, la faimoasele „serate video", acasă la Stela Popescu. Evident, asta se petrecea înainte de 1989: vizionam câte 3 filme pe seară, cu scriitorul Mihai Maximilian, soțul Stelei, cu compozitorul Vasile Veselovschi, cu Nicolae Apostol, vecinul Stelei, director la PECO, cu muzicianul Nicolae Licareț. Nea Gică venea, făcea schimb de casete, dar nu zăbovea mult, pleca repede, niciodată după ora 22, aşteptat acasă de soția iubitoare Cezarina Moldoveanu, care avea grijă de el ca de un copil. Nu bea, nu fuma, se culca devreme, adevărat regim sportiv şi sănătos, pe când noi, învăluiți în aroma desfătătoare a tutunului de pipă olandez al lui Puiu Maximilian, abia ne învioram după ora 22, când venea Stela de la spectacol! Am fost, cu siguranță, unul dintre foarte puținii care au reuşit să filmeze o emisiune TV întreagă în apartamentul lui nea Gică, de care după moartea lui s-a făcut atâta caz, cum că ar fi acumulat... datorii imense, deşi nu mai locuia nimeni acolo (aberație tipică birocrației şi legilor noastre strâmbe). E vorba de emisiunea consacrată lui din seria „Portret în oglindă", realizată împreună cu Nicoleta Păun şi difuzată doar pe TVR2, probabil nea Gică nu merita mai mult, în viziunea isteților din Calea Dorobanților! Dacă mai există, aşa cum sper, ar merita redifuzată, pentru că reprezintă un document unic, cu interiorul apartamentului (pe pereți fotografii şi diplome, aranjate astfel de Cezarina şi de care Gică nu se atinsese), cu protagonistul cântând o melodie acompaniat de micuța sa chitară veche... Tot aşa ar trebui redifuzată emisiunea „Muzica e viața mea", dacă tot n-a făcut nimic special TVR nici măcar atunci când s-a împlinit un secol de la naşterea sa. Ce trist şi ce revoltător: la noi, la posturile publice de radio şi de televiziune, deținătoare ale unei arhive uriaşe în ce-l priveşte, numele lui Gică Petrescu nu pare a mai spune ceva...

Suflet candriu/ De papugiu/ Cine să-l înțeleagă?/ Râde plîngând/ Plânge cântând/ Viața o ia în şagă!/ Rău l-a blestemat norocul/ E sărac lipit/ Dar mereu, bătu-l-ar focul/ E îndrăgostit.

Artistul provenea dintr-o familie bună, a fost o persoană elegantă, civilizată, manierată, un om cuminte, fără vicii, politicos, dedicat în întregime carierei şi soției sale, cu respect față de autorități, de aceea ar fi de dorit să se evite invențiile şi exagerările, aşa cum am citit acum câțiva ani într-o revistă de tiraj. Derapajele, poveştile brodate cu ață albă nu pun într-o lumină corectă personalitatea şi cariera unui artist atât de valoros, adevărat „monstru sacru". E foarte bine că se scrie, e de dorit, cum spuneam, dar să nu facem din el dizidentul care i-ar fi insultat pe Elena şi Nicolae Ceauşescu! Ca să schimbăm puțin tonul, trecem la un registru amuzant. Îmi amintesc cum povestea cineva că la un spectacol din Bucureşti, cu o pânză prinsă în fața scenei! (idee total neinspirată) şi cu reflectoarele în ochi, Gică a căzut în fosă! Toți au înlemnit, aşteptându-se la tot ce era mai rău, dar nemuritorul interpret s-a ridicat ca şi cum nimic nu s-ar fi întâmplat, scuturându-şi hainele, urcând din nou pe scenă şi continuând să cânte! Nu ştiu dacă a fost chiar aşa, n-am fost de față, am în schimb personal o amintire simpatică. Primarul din Panciu, pe care-l chema Fănică... Panciu (care mi-a tras nişte „țepe" monumentale în plan financiar, dar asta e altă poveste), a tot insistat să-l conving pe Gică să cânte în oraş, mai ales că titluri cum ar fi „Of, of, of, măi şprițule!" (repet, Gică, paradoxal, nu bea) sau toate celelalte de pahar şi voie bună din repertoriul lui mergeau perfect într-o zonă viticolă celebră. Dar strădaniile mele au fost în zadar, ultimul lui argument, arătându-mi nişte zgârieturi pe tocul uşii, fiind: „Dragă Tavi, uite, cineva a încercat să-mi intre în casă, nu pot pleca mai mult de câteva ore! Nu că aş avea cine ştie ce valori, doar amintiri de la Cezarina...". Am acceptat, zâmbind în sinea mea, fiindcă Gică, se ştie,

era, ca să folosim un eufemism, mai... econom. Dar pe de altă parte mă felicit că m-a refuzat, deoarece, aşa cum spuneam, primarul cu pricina a înşelat multă lume (pe mine, cântăreți, dar şi... Circul de stat din Capitală!), iar cum Gică era foarte „cumpătat", nu m-ar mai fi spălat toate apele dacă o pățea şi el!

Aminteam mai sus că nici măcar centenarul naşterii sale n-a fost marcat în mod corespunzător. În Capitală erau atunci în schimb afişe mari anunțând un concert aniversând 100 de ani de la naşterea lui... Frank Sinatra! Foarte frumos, nume uriaş, dar vedeta noastră națională? Îmi amintesc că la începutul acelui an 2015 mă contactase un aşa-zis impresar, care chipurile intenționa să organizeze în luna mai un „Festival Gică Petrescu" (nu s-a ținut niciodată, era de aşteptat), dar m-am lămurit rapid că omul nu avea nici pregătirea, nici cunoştințele sau potența financiară necesare unui asemenea eveniment atunci când m-a sunat să-mi comunice că-l va face, timp de 3 zile, la Sala Palatului, şi că vrea să invite... formația Iris! Probabil nea Gică zâmbeşte trist acolo Sus, văzând că nu suntem în stare să-i cinstim memoria aşa cum se cuvine, dar sunt sigur că ştie cât de mult l-a iubit marele public, care nu-l va uita niciodată. Nu

există petrecere la români, în țară sau peste hotare, unde să nu răsune cântecele sale, iar un artist tânăr, cum este Paul Surugiu-Fuego, include nu o dată în repertoriul de concert refrenele nemuritoare pe care le-a consacrat jovialul „nea Gică": *„Du-mă acasă, măi tramvai/ Du-mă acasă, ce mai stai/ Du-mă la căsuța mea/ Cu portiță și cișmea.../ Noaptea se lasă în mahala/ Pe strada noastră e pustiu/ La o portiță stă cineva/ Și mă așteaptă ca să viu...".*

Mână, birjar! Și du-mă-n noapte!/ Cât mai departe/ Oriunde-ai vrea!/ Iubirea mea/ I-o nebunie/ Nici în beție/ N-o pot uita./ Aș vrea în goană/ Să uit ce-i suferința/ Și vechea rană/ S-o vindec c-un pahar!

Legenda Sincron

În anul 1964 se lansa un grup legendar, care avea să facă istorie în muzica pop-rock românească, Sincron. Cei care l-au „prins" în perioada de glorie nu pot uita tot ce a însemnat Sincron pentru tineretul acelei perioade: frondă (a fost suspendat de autoritățile comuniste pentru comportament „occidental" și nesupunere, încălcând rigorile epocii), concerte incendiare (turneul alături de formația libaneză Samson Boys a creat o adevărată isterie), spectacole memorabile alături de regretata Anda Călugăreanu și de alte vedete ale timpului, dar mai ales un stil inconfundabil, cu acea sămânță folclorică datorată personalității incontestabile a liderului trupei, compozitorul, pianistul și solistul vocal Cornel Fugaru. După decenii, iată că regăsim acest filon folcloric în repertoriul trupelor etno de azi. Dar cine mai știe, în prezent, de pildă, că primele concerte îl aveau drept prezentator pe cunoscutul om de radio și televiziune, ulterior un respectat director la postul Național TV, Liviu Tudor Samuilă? Sau că din grupul de backing vocal făceau parte colegi de Conservator ai lui Cornel Fugaru – nume pe care nu le putem asocia nicidecum, astăzi, cu o scenă pop-rock: compozitorul și dirijorul de muzică clasică Sabin Păutza (după aceea, în postura de cadru didactic la Conservatorul din Iași, i-a avut studenți pe cîțiva dintre membrii formației Roșu și Negru), dirijorul Voicu Enăchescu, director artistic al Ansamblului „Tinerimea Română" (la un moment dat a făcut parte și din C. A. al TVR) sau Gabriel Purdea, binecunoscut membru al redacției „Ilustrație muzicală" de la TVR, unde era coleg cu Ileana Popovici? Cariera fabuloasă a formației se regăsește în cele două cărți pe care colega noastră Oana Georgescu le-a dedicat regretatului compozitor, sub titlul „Fugar(u) prin lumea muzicii", prima din ele fiind lansată în decembrie 2004 la concertul aniversar „Sincron – 40" de la Sala Radio. Au urcat atunci pe scenă foști componenți, veniți din toate colțurile lumii, dar și colaboratori ocazionali, iar din public n-au lipsit cele mai cunoscute nume ale muzicii noastre ușoare, într-o seară a amintirilor și nostalgiei... Înainte de acest concert a existat o emoționantă reîntâlnire în casa impresarului din anii de glorie, Emil Kost, acum un apreciat designer. Au depănat amintiri, cu o lacrimă în colțul ochilor, dar n-au ocolit nici detaliile amuzante, foști colegi sosiți, cum spuneam, din

întreaga lume: frații Cobârzan au călătorit tocmai din SUA, unde locuiesc în prezent – Antonio (chitară bas) și Constantin „Coco" (chitară armonie), iar Alexandru Arion (chitară solo) a bătut un drum mai scurt, din Grecia. Încă din acele timpuri Arion meșterea cu îndemânare instrumente și aparatură electronică, ceea ce a continuat să facă și la Atena. A fost prezent și Dan Voinescu (chitară armonie), despre care din păcate Emil Kost ne-a comunicat că s-a stins între timp din viață. În perioada marilor succese baterist al formației era compozitorul Ionel „Ucu" Bratu Voicescu, actualmente membru al U. C. M. R. și încă profesor de percuție, la o vârstă venerabilă. N-au lipsit, alături de „părintele" formației, Cornel Fugaru, Liviu Tudor Samuilă, și el plecat dintre noi (care a și realizat cu acea ocazie un amplu reportaj pentru Național TV, pe care tare ne-am dori să-l mai revedem!), textierul Vasile Tudose și firește gazda, sufletul acestei reuniuni, Emil Kost, impresarul frenetic de altădată, pe cînd aceasta meserie, de fapt, nici nu exista. În memoria celor care nu uită acei ani romantici, legenda Sincron nu moare...

Pagini de Octavian URSULESCU

Premiile Grammy 2021

Considerat unul dintre cele mai importante evenimente muzicale din lume, Gala Premiilor Grammy a celebrat în data de 14 martie 2021 cea de-a 63-a ediție. De peste şase decenii, realizările celor mai importanți artişti, compozitori sau producători ai vremii au fost ovaționate la scenă deschisă în cadrul ceremoniilor Grammy. Încă de la prima ediție, care a avut loc în anul 1959, nume mari ale muzicii jazz, blues şi rock au împărțit scena Premiilor Grammy, denumite pe atunci „Gramophone Award". Printre primii câştigători s-au numărat Ella Fitzgerald, Frank Sinatra, Count Basie, Domenico Modugno sau Henry Mancini. Doar un an mai târziu, în 1960, la prima ediție

H.E.R.

televizată, marii câştigători ai serii au fost Frank Sinatra şi Bobby Darin, acesta din urmă învingându-l pe Elvis Presley la categoria „Record of the Year", atunci când piesa „Mack the Knife" s-a plasat peste „A Fool Such As I" în preferințele votanților.

De-a lungul anilor preferințele muzicale s-au schimbat în rândul publicului şi astfel principalele categorii ale Premiilor Grammy („Record Of The Year", „Album Of The Year", „Song Of The Year" şi „Best New Artist"), dominate de artişti jazz sau pop-rock, au fost cucerite în ultimii ani de artişti care excelează în genurile electropop, dance sau rap. Cu toate acestea, deşi importanța comercială reprezintă un factor crucial, criteriul calității nu a fost neglijat.

Ediția din acest an a marcat un nou moment însemnat în istoria Premiilor Grammy. În data de 14 martie a avut loc prima festivitate desfăşurată sub semnul pandemiei. Marile evenimente artistice care au avut loc în ultimele luni, precum „Rock'n'Roll Hall of Fame 2020" sau „Globurile de Aur", s-au manifestat sub forma unor gale virtuale, atrăgând critici din partea publicului pentru lipsa de emoție a momentelor artistice. Însă, organizatorii Grammy-urilor au găsit o soluție de compromis,

Harry Styles

propunând fanilor o împletire a scenelor pre-înregistrate cu momentele live. Ceremonia, prezentată de celebrul realizator al emisiunii „The Daily Show", Trevor Noah, a avut loc la Los Angeles Convention Center. Dacă în alte ocazii eram obişnuiți cu o sală plină în cadrul galelor Grammy, anul acesta au putut participa numai artiştii invitați, fiecare având dreptul să fie însoțit de o singură persoană. Pe de altă parte, constrângerea fizică i-a

Anderson .Paak, Bruno Mars

determinat pe organizatori să ofere publicului şansa fără precedent de a vizualiza întreaga gală într-o transmisiune live pe contul de Facebook al Premiilor Grammy şi pe GRAMMY.com.

Debutul ceremoniei a marcat aniversarea a 50 de ani de la lansarea iconicului cântec al lui Marvin Gaye, „Mercy, Mercy Me (The Ecology)", printr-o reinterpretare spectaculoasă propusă de ansamblul Afro-Peruvian Jazz Orchestra. În prima parte a evenimentului au urcat pe scena artişti din sfere muzicale si geografice diverse, precum cântărețul pop Rufus Wainwright, pianistul rus Igor Levit sau rapper-ul nigerian Burna Boy. În a doua parte a zilei, după decernarea premiilor pentru categoriile dance, muzică clasică, muzică de film, jazz, rock, rap şi country, fanii au urmărit recitalurile oferite de câştigătorii serii, dar şi de către noile staruri ale muzicii pop şi artişti consacrați precum Beyoncé, John Mayer, Taylor Swift, Post Malone, Dua Lipa, Megan Thee Stallion, Black Pumas, Cardi B, Brandi Carlile, DaBaby, Doja Cat, Haim, Brittany Howard, Miranda Lambert, Lil Baby, Chris Martin sau Bad Bunny. Billie Eilish şi fratele ei, Finneas, au prezentat publicului o versiune inedită a cântecului „Everything I Wanted", în timp ce Harry Styles, câştigător al trofeului pentru „Best Pop Solo Performance" („Cea mai bună interpretare pop solo") şi-a surprins fanii cu o interpretare jazz a piesei „Watermelon Sugar".

Beyoncé

Maren Morris, John Mayer

Billie Eilish şi fratele ei, Finneas

Încă din 1959 Premiile Grammy au acoperit o arie vastă de categorii muzicale, incluzând trofee pentru numeroase genuri muzicale şi pentru realizări deosebite ale compozitorilor, producătorilor, instrumentiştilor, textierilor sau artiştilor graficieni. Numărul categoriilor premiate a ajuns înainte de anul 2012 la un număr record de 109 trofee, la ultima ediție fiind acordate nu mai puțin de 84. În pofida faptului că fiecare categorie are ca scop recunoaşterea excelenței în domeniul muzical, până în prezent trofeele acordate pentru „Albumul Anului", „Cântecul Anului", „Înregistrarea Anului" şi „Cel mai bun artist debutant" au rămas cele mai râvnite în rândul artiştilor. În 2021, categoria „Album Of The Year" a fost câştigată de Taylor Swift cu noul său album: „Folklore". Billie Eilish s-a impus în categoria „Record of the Year" cu piesa „Everything I Wanted", în timp ce Megan Thee Stallion a plecat cu trofeul pentru cel mai bun debut („Best New Artist").

Categoria „Song Of The Year" a fost câştigată, în mod surprinzător, de tânăra artistă R&B H.E.R., a cărei melodie „I Can't Breathe" a reuşit să se impună în faţa numelor mari din industrie precum Beyoncé, Taylor Swift, Dua Lipa, Billie Eilish sau Post Malone.

Beyoncé a devenit artista cu cele mai multe Grammy-uri, după ce cântecul sau „Black Parade" a câştigat categoria „Best R&B performance". Beyoncé are în palmares 28 de Premii Grammy, la trei Grammy-uri distanţă de recordul absolut deţinut de compozitorul Georg Solti. În acelaşi timp este artista cu cele mai multe nominalizări, egalându-l pe Paul McCartney, fiecare având un număr impresionant de 79 de nominalizări. Colaborarea sa cu Megan Thee Stallion a primit trofeul pentru „Cel mai bun cântec rap", Megan devenind prima artistă care să câştige acest trofeu. Lady Gaga şi Ariana Grande au câştigat cu piesa „Rain on Me" categoria pentru cel mai bun duo („Best pop duo/group performance"), stabilind o nouă premieră în cadrul ceremoniei Grammy 2021, fiind pentru prima oară când un duo feminin câştigă acest trofeu.

Lionel Richie

Ediţia Grammy din acest an s-a desfăşurat într-adevăr sub semnul premierelor. Recordul lui Georg Solti, care a obţinut 31 de trofee Grammy, este foarte aproape de a fi răsturnat. Jay-Z şi Quincy Jones, care împart locul întâi în topul nominalizărilor (cu 80 de nominalizări fiecare), pot fi detronaţi cu ocazia următoarei gale Grammy. Probabil, însă, că recordul pentru cele mai multe trofee câştigate într-o singură seară va fi cel mai greu de doborât în viitorul apropiat. Stabilit de Michael Jackson în 1984, atunci când a fost premiat cu 8 Grammy-uri, devansându-l pe Paul Simon care câştigase şapte trofee în 1971, recordul a fost egalat doar de trupa chitaristului Carlos Santana în anul 2000.

Secţiunea „In Memoriam" a ocupat un loc special în desfăşurarea Premiilor Grammy. Mari artişti precum Bill Withers, Ennio Morricone sau Eddie Van Halen, care au dispărut dintre noi în ultimul an, au fost comemoraţi printr-o ceremonie impresionantă, care a debutat cu o înregistrare a cântecului „Ain't No Sunshine". Voci importante din lumea muzicală au adus un omagiu muzicienilor care au făcut istorie de-a lungul carierei lor. Bruno Mars şi Anderson .Paak au readus la viaţă cântece celebre din repertoriul lui Little Richard. „Long Tall Sally" şi „Good Golly, Miss Molly" au răsunat încă odată peste tot în lume pe micile ecrane ale milioanelor de urmăritori ai festivităţii. Lionel Richie l-a elogiat pe bunul său prieten şi legendă a muzicii country Kenny Rogers, interpretând nemuritorul cântec de dragoste „Lady". Chris Martin (solistul trupei Coldplay) şi Brittany Howard, câştigătoarea trofeului pentru cel mai bun cântec rock al anului, au cântat piesa „You'll Never Walk Alone" în amintirea lui Gerry Marsden, cunoscut în întreaga lume pentru succesul înregistrat împreună cu formaţia Gerry and The Pacemakers.

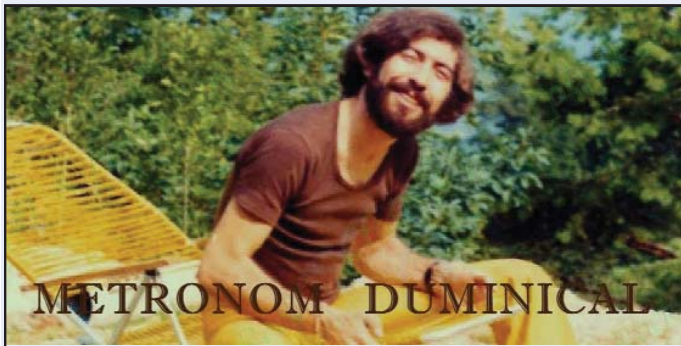
Gala din 2021 a Premiilor Grammy a fost prima ediţie care a fost susţinută în era COVID-19. Numărul fotografilor a fost limitat, iar participanţii au asistat disciplinaţi, purtând măşti şi respectând normele de distanţare impuse de organizatori. Cu toate acestea, seara de 14 martie a fost considerată de presa internaţională un succes. Atmosfera intimă în care s-a desfăşurat ceremonia a învăluit evenimentul într-o aură aparte. Energia obişnuitelor săli pline a fost suplinită de vigoarea carismaticului prezentator Trevor Noah şi de entuziasmul artiştilor care au avut privilegiul să se afle pe lista celor nominalizaţi. Festivitatea a beneficiat de o acoperire media fără precedent şi a reuşit să readucă în prim-plan muzica live, în detrimentul momentelor pre-înregistrate sau al interviurilor virtuale, iar acest fapt a depăşit aşteptările publicului. În ciuda restricţiilor, cea de-a 63-a ediţie a Premiilor Grammy a fost un eveniment viu, dinamic, intens, care a oferit o perspectivă optimistă asupra rolului muzicii în următoarele luni, anticipând cu speranţă mult aşteptata reuniune dintre public şi artişti.

David LAPADAT

Taylor Swift

CORNEL CHIRIAC. Metronomul libertății – A Song of Freedom

Revendicat deopotrivă de melomanii rock, jazz ori folk ca întâistătător al muzicii româneşti în libertate, Cornel Chiriac exercită la peste 45 de ani de la dispariția sa prematură o atracție unică. În urmă cu 20 de ani, emisiunea „Remix" debuta cu un documentar despre Cornel Chiriac. În termenii de astăzi, un influencer din anii de explozie a genurilor jazz şi rock – cu o viață scurtă, dar intensă, demnă de un film artistic. După varii cercetări şi investigații, am ajuns la o masă critică, demnă de o nouă emisiune, difuzată în 8 mai la TVR 3, aşadar cu o seară înaintea zilei sale de naştere (ar fi împlinit 79 de ani).

Fanaticii admiratori ai muzicologului, strânşi din urmă cu 50-60 de ani, au rămas cu amintiri de neşters, în ciuda trecerii sale meteorice. Unul dintre ei, regretatul Mircea Udrescu, prieten şi coleg de şcoală şi liceu, i-a cinstit memoria prin trei volume publicate, dedicate perioadei jazz, până când studenția i-a despărțit. Istorie orală, dar şi studiu în arhivele Securității... La rândul meu, am strâns în câteva din cărțile publicate în ultimii cinci ani numeroase depoziții ale celor care l-au cunoscut personal pe Chiriac: Camil Petrescu jr, Florian Lungu, Ovidiu Dumitru, Geo Limbăşanu, Octavian şi Florin Silviu Ursulescu, Andrei Voiculescu, Trudi Dumitrescu, Nicolae Covaci, Moni Bordeianu, Mircea Florian, Mugur Winkler, Andrei Ignat, Şerban Ciurea, Dimitrie Cădere, Paul Grigoriu, Alex Vasiliu, Cristian Teodosiu, Marius Popp, Wolfgang Güttler, Mircea Udrescu, rudele Florina şi Cornel Chiriac jr.

Dar şi arhive video / audio: un generic al unei emisiuni jazz la TVR prezentată de Cornel, o melodie compusă de Moni Bordeianu la emigrarea din 1970, înregistrată cu Chiriac la tobe la Radio Europa Liberă („A Song of Freedom"), celebra „Vocea oilor" de la invazia Cehoslovaciei (semnată Mircea Florian – debutul său înregistrat şi difuzat pe ascuns de redactorul radio), imagini cu el filmate în preajma primului festival național de jazz de la Ploieşti, filmări din două emisiuni TVR, inclusiv un videoclip Phoenix - „Miezul nopții" - regizat de el (care au însoțit pentru puțin timp celebra „Metronom" de la Radio Bucureşti), articole (publicate, dar şi în manuscris), plus un soi de dicționar scris de mână în anii liceului.

Enigmaticul mare fan Janos Nevenincs (Carpați fără filtru din Timişoara / Power Play Rock) mi-a pus la dispoziție numeroase fotografii şi filmări din vacanțe. Peste tot în emisiune, pluteşte în acestea figura angelică a Lindei Schuster, prietena română a lui Cornel de la München (pe care am cunoscut-o personal în 2010), sursă a celor mai multe dintre artefactele rămase de pe urma sa, inclusiv patru volume rock din care se documenta. Am ilustrat fireşte cele două înregistrări realizate cu Sideral Modal Quartet de Chiriac la Hamburg, imediat după ce au emigrat şi aceştia, primite de la Andrei Stanciu, fiul altui mare şi împătimit fan.

Dacă astăzi sunt postate zeci de emisiuni realizate la Radio Europa Liberă, am pus în pagină video şi istoria salvării lor, involuntare, de către colegul Max Bănuş, care le-a difuzat în România după 1990, la Radio Tinerama! Din anii '70, la mormântul unde a fost adusă urna cu cenuşa sa, la cimitirul Reînvierea din Bucureşti, admiratorii lui Cornel Chiriac se adună anual. Fan Clubul care îi poartă numele s-a reunit de zeci de ori în şedințe publice în cluburile bucureştene, în ultimul deceniu girate de Florin Silviu Ursulescu. Tot la insistențele acestora, o stradă din Piteştiul natal îi poartă numele. Emisiuni, fotografii şi imagini în mişcare sunt în continuare postate, din România ori Germania.

Atunci cand instituția prezidențială de la Cotroceni a pupat Piața Independenții şi a premiat personaje importante de la Radio Europa Liberă, numele lui Cornel Chiriac a fost trecut cu vederea, deşi el a fost cel care a crescut popularitatea postului cum nu ştiu să o fi făcut alți redactori cu nume sonore. În schimb, fiul fostului coleg de la München, Patrick Bănuş, a realizat după câțiva ani un documentar audio, fără să-l fi cunoscut, premiat în Germania şi Italia. Strângând câteva din artefactele esențiale rămase de pe urma sa, mulțumită nepotului Cornel Chiriac jr, între care magnetofonul, manuscrisul traducerii în limba română după „Jesus Christ Superstar" ş.a., echipa „Remix" le-a propus într-un muzeu românesc al muzicii altădată interzise. O instituție necesară pentru evoluția genului rock, cu particularitățile sale de aici, a cărei anticameră nu poate să se numească altfel decât Cornel Chiriac… DJ-ul tinereții noastre, care, iată, trăieşte!

Una dintre cele mai influente personalități din diaspora, în rândurile muzicienilor ori ale simplilor melomani, considerând istoria culturală a românilor una care transcende granițele țării dintr-o epocă ori alta.

Doru IONESCU

100% muzică românească la „Te cunosc de undeva"

Ajunsă la cel de-al 16-lea sezon, emisiunea de succes şi de maximă audienţă a „Antenelor" este o provocare pentru artiştii noştri, actori şi solişti de muzică uşoară, populară şi lăutărească, muzică pop sau rap, solişti de operetă şi contratenori, care au ocazia să probeze dovada talentului lor. Nu este deloc simplu şi nici la îndemâna oricui să cânte, să danseze şi mai ales să joace roluri şi travesti-uri, imitând, uneori „unu la unu", mari artişti români şi străini, grupuri, trupe în vogă ale anilor '70, '80, '90 şi 2000, dar şi scene din musicaluri celebre.

Juriul

În acest sezon, concurenţii sunt Pepe (cu două ediţii câştigate), Mirela Vaida, solistă a Teatrului de Revistă "Constantin Tănase", loc unde se filmează pregătirile şi antrenamentele (canto cu Ozana Barbancea, actorie cu Cristi Iacob şi coregrafie cu Ioana Macarie), Cristina Vasiu, Radu Ştefan Bănică şi "cuplurile" Andrei Ştefănescu - Liviu Vârciu (cu o ediţie câştigată), Adriana Trandafir - Romică Ţociu (la al doilea sezon consecutiv), Ana Baniciu – Raluka. La prima ediţie Ana Baniciu a făcut echipă cu Andrei Ştefănescu, în timp ce Raluka l-a avut drept coechipier pe Liviu Vârciu, deci practic, redutabilele echipe au fost inversate!

Primul sezon al emisiunii prezentate de Cosmin Seleşi şi Alina Puşcaş a debutat pe 17 martie 2012, aceasta fiind versiunea românească a reality show-ului "Your Face Sounds Familiar". De atunci, de două ori pe an, primăvara şi toamna, au participat 33 de concurenţi, câţiva dintre ei la două, trei şi chiar patru sezoane (Maria Buză). Monica Anghel şi Pepe s-au aflat de ambele părţi ale baricadei, adică au fost şi juraţi, şi concurenţi de top. CRBL, Jorge, Pepe, Alex Velea, Maria Buză, Cezar Ouatu, Florin Ristei, Liviu Teodorescu, Şerban Copoţ, Andrei Ştefănescu şi Liviu Vârciu, Alin Pascal, Barbara Isasi, Bella Santiago şi Ami au fost, pe rând, câştigătorii celor 15 sezoane de până acum.

Top 10 „transformări" pe YouTube

Şi pentru că suntem la statistici, potrivit canalului de YouTube al emisiunii momentele care au avut până acum cele mai multe vizualizări, de ordinul sutelor de mii, au fost în patru sezoane din cele 16 de până acum.

Patru ediţii ale penultimului sezon, al cinsprezecelea (cel mai bun, în opinia publicului), ocupă podiumul (şi nu numai!) în clasamentul general, cu Liviu Vârciu - Andrei Ştefănescu, transformaţi în Dhurata Dora şi Soolking (piesa „Zemer"), Ami, care s-a transformat în Lara Fabian, interpretând piesa „Je suis malade", respectiv Liviu Vârciu - Andrei Ştefănescu, transformaţi în Goran Bregović şi Florin Salam, cu piesa „Omule". Sunt urmaţi de Bella Santiago care s-a transformat în Etta James şi a interpretat piesa „Purple rain" (sezonul 14, ediţia 13), Pepe care a devenit Adrian Copilul Minune pentru a cânta piesa „Of, of, of, mor toţi ţiganii" (sezonul 12, ediţia 2), Adriana Trandafir şi Romică Ţociu în rolurile Mariei Ciobanu şi al lui Ion Dolănescu, cântând piesa „Nu e bine niciodată" (sezonul 15, ediţia 1), Liviu Vârciu şi Andrei Ştefănescu transformaţi în Raj Kapoor şi Nargis, care au cântat „Suntem îndrăgostiţi" (sezonul 14, ediţia 3), Liviu Vârciu şi Andrei Ştefănescu care s-au transformat în Mirabela Dauer şi Pepe şi au cântat „Fotoliul din odaie" (sezonul 15, ediţia 1), Radu Ştefan Bănică care s-a transformat în Dan Ciotoi şi a cântat „Banii n-aduc fericirea" (sezonul 16, ediţia 2) şi din nou Liviu Vârciu şi Andrei Ştefănescu care s-au transformat în Sarah Brightman şi Andrea Bocelli, interpretând emoţionanta piesă „Time to Say Goodbye" (sezonul 15, ediţia 4).

„Nostalgii" de primăvară

Câteva ediţii din acest sezon, al şaisprezecelea, s-au bucurat de mare succes şi în rândul concurenţilor şi al telespectatorilor şi au dat de furcă juriului alcătuit din Aurelian Temişan, Ozana Barabancea, Andreea Bălan şi Cristi Iacob. Pentru că, pur şi simplu, artiştii au fost foarte buni şi foarte aproape de… adevăr! Şi mai ales pentru că le-a plăcut ceea ce au avut de făcut!

La ediţia a cărei temă a fost "Nostalgia" şi ca slogan "Cei mai mari artişti români din toate timpurile la Te

George Martin

cunosc de undeva", consacrată în exclusivitate muzicii uşoare româneşti, muzicii lăutăreşti şi şlagărului, în adevăratul sens al cuvântului, concurenţii au fost impecabili, iar cifrele înregistrate au făcut din postul TV lider de audienţă în intervalul orar respectiv. Explicaţia este una simplă: cu toţii, aproape fără excepţie, suntem dornici să ascultăm muzică românească, să fredonăm şlagărele perene ale vremii şi vremurilor pe care le-am trăit, să ne amintim de marii interpreţi şi de vocile lor nemuritoare, vedete autentice de atunci şi de acum.

Ana Baniciu şi Raluka în chip de Anca Parghel şi Tudor Ionescu

Adriana Trandafir şi Romică Ţociu au fost câştigătorii Galei "Nostalgia", cei doi artişti impresionând cu o interpretare de excepţie. Transformaţi în Maria Tănase şi Fărâmiţă Lambru şi acompaniaţi de taraful "Silvian Voicu", rolurile li s-au porivit mănuşă. "Maria Tănase, adică eu, la un moment dat am spus, lemn rău, lemn bun - tot cenuşă. Importantă e flacăra", a spus actriţa care, de ani, joacă rolul marii interprete în spectacolul „Pasărea Măiastră – Maria Tănase".

„Ce gală, ce temă aţi avut, ce emoţie! Adriana chiar a adus-o în platou pe Maria Tănase, atât de doamnă, atât de somptuoasă. Ea a fost Maria Tănase unu la unu şi ştiu că i-a fost greu", a declarat Ozana Barabancea, impresionată de spectacolul oferit de cei doi artişti, în timp de actorul Cristi Iacob le-a spus emoţionat: „Frumuseţea va mântui lumea şi voi aţi dăruit lumii un moment foarte frumos, pentru care vă mulţumesc!".

Cristina Vasiu a devenit Mihaela Runceanu, Emilia Popescu a „portretizat-o" pe Stela Popescu, Radu Ştefan Bănică a fost Mihai Constantinescu, iar Mirela Vaida a devenit Doina Badea şi a interpretat „unu la unu" „Ploaia şi noi", emoţionanta piesă compusă de Vasile V. Vasilache, pe versurile Flaviei Buref. „Am studiat acest personaj, am căutat toate filmările, am încercat să îmi iau repere. Dar am înţeles un lucru de la Doina Badea: că un artist mare se naşte greu şi moare târziu sau niciodată. Mie mi-au trebuit patru gale să mă nasc, dar pe cuvântul meu dacă eu mai mor vreodată", a dezvăluit Mirela Vaida la finalul momentului său, clasat pe locul al doilea.

Pepe a fost Leo Iorga, Raluka şi Ana s-au transformat în Anca Parghel şi Tudor Ionescu, iar Liviu şi Andrei i-au imitat pe Mircea Baniciu şi Florian Pittiş cu hit-ul „Vinovaţii fără vină", un imn dedicat libertăţii şi nonconformismului care a cucerit inimile generaţiilor, aproape nelipsit de la festivalurile şi concertele de muzică rock şi folk.

Despre actriţa Emilia Popescu se credea că este fiica Marii Doamne a Teatrului Românesc, Stela Popescu... Mai ales că a făcut câteva cuplete de succes cu Ştefan Bănică Jr. Ea a avut dificila misiune nu doar de a o imita pe regretata actriţă, dar şi de a interpreta piesa de muzică populară „Am două fete mari", acompaniată fiind tot de Taraful „Silvian Voicu". „E nevoie de responsabilitate să o imiţi pe Stela Popescu" - remarca Ozana Barabancea. „Ea era perfecţiunea întruchipată, era echilibrul întruchipat, era plină de umor, plină de subtilitate. Toţi românii o iubeau!".

Cristina Vasiu tranformată în Mihaela Runceanu

Mezinul concursului, talentatul Radu Ştefan Bănică, "moştenitor" de drept al ilustrului său bunic şi al inconfundabilului său tată, a adus magia copilăriei cu piesa „O lume minuntă" a regretatului Mihai Constantinescu.

Radu Ştefan Bănică a devenit Mihai Constantinescu

Ediție de ediție, Cristina Vasiu, fostă concurentă la „X Factor", demonstrează că are stofă de artist şi că poate face față provocărilor lansate de Rully, simpatica ruletă care i-a încredințat pentru ediția muzicii uşoare româneşti rolul Mihaelei Runceanu. A interpretat piesa „De-ar fi să vii" (compozitor Alexandru Vilmanyi, versuri Roxana Popescu), laureată la Festivalul Melodii '85 de la Sala Polivalentă.

Un moment cu adevărat special în ediția 4 din sezonul 16 al emisiunii „Te cunosc de undeva" de la Antena 1 a fost atunci când pe scenă şi-a făcut apariția Pepe, deghizat în Leo Iorga! Cu plete uşor cârlionțate şi geacă de piele, cântărețul a reuşit să îi „păcălească" pe toți că pe scena îndrăgitului show al transformărilor se află adevăratul Leo Iorga, interpretând piesa „După ani şi ani". Ozana Barabancea, Aurelian Temişan, Andreea Bălan şi Cristi Iacob, alături de ceilalți concurenți, au dansat şi au aplaudat ridicați în picioare, emoționați şi cu gândul la regretatul artist. „Unele personaje îți ies, altele nu prea. Dar de data asta nu pot să îți spun că nu ți-a ieşit personajul. Asta şi pentru că l-ai cunoscut personal şi ți-a rămas impregnată în suflet atitudinea şi felul în care a cântat. Ai fost fantastic!", a spus „juratul" Aurelian Temişan.

Liviu Varciu şi Andrei Ştefănescu transformaţi în Florian Pittiş şi Mircea Baniciu

Doina Badea întruchipată de Mirela Vaida

Pepe a fost Leo Iorga

Ana Baniciu şi Raluka au făcut show deghizate în Anca Parghel şi Tudor Ionescu. Au interpretat piesa „Brasil", un hit celebru, cu sute de mii de vizualizări. „Anca Parghel este un adevărat etalon. Mi-a fost profesoară sau, mai bine zis, i-am fost învățăcel. Extraordinar de talentată era. Sincer, este foarte greu să faci tema asta. Este greu să o imiți pe Anca Parghel, avea o voce complexă, plină de culori timbrale. Vă felicit pe amândouă", a mărturisit Ozana Barabancea. E de dorit ca pe viitor prezentatorii să anunțe compozitorul, textierul şi interpretul versiunii originale.

De adăugat şi faptul că acompaniamentul artiştilor este asigurat de trupa „The Colours", condusă de Laurențiu Niculescu: "Ne bucurăm că avem o astfel de ocazie, mai ales că este pentru prima dată, în toate țările în care este produs, când acest format emisiune se face cu band 100%, live. E o muncă grea, dar foarte frumoasă, lucrăm cu artişti minunați şi avem schimburi de experiență şi de energie fantastice. <<Te cunosc de undeva!>> nu e doar muzică, este un show care aduce laolaltă muzică, distracție, talent, dăruire şi prieteni! Să vezi cum o vedetă este scoasă total din zona sa de confort, încercând să îşi facă rolul perfect, simți cumva că e de datoria ta să fii acolo, live, alături de ea, să o susții şi să dai totul!". (Foto: a1.ro)

Oana GEORGESCU

Să nu uităm trandafirii

Versuri: Ovidiu Dumitru

Muzica: Florin Bogardo

Tango

Sol m — Do m 6

Să nu ui - tăm nici-când Să iu-bim tran - da - fi - rii,
am tră-dat Ju - ră-mân-tul iu - bi - rii

Do# dim. Re — 9-7

Ei sunt pe-a-cest pă - mânt Un sim - bol al iu -
Şi-o cli - pă am ui - tat Să iu - bim tran - da -

Sol m

- bi - rii. Şi to - tuşi de-om ui - ta Să iu - bim tran - da -
- fi - rii. Nu es - te-a - de - vă - rat Că sunt flori tre - că -

Do m 6 — Do# dim. Re — 9-7

fi rii, Ei nu ne vor ier ta Cli pe le ră tă
- toa - re, Su - râ - sul lor cu - rat Nici - o - da - tă nu

Sol m — Fa 5 7 4 — 3

- ci - rii... Şi pen - tru as - ta, Nu, des - ti - nul nu e vi - no -

Sol 5 7 4 — 3 — Fa 5 7 4 — 3 — 3

- vat, De vi - nă sun - tem nu - mai noi, Noi a - mân -

Re 5 7 4 — 3 — *Dal* 𝄋 *al* 𝄌 *la* **Coda** — Sol m — Do m — Sol m — Re 7 — Sol m

- doi... Cei ca - re moa - re. ____________

Alexandru Vilmanyi

Născut pe 16 noiembrie 1943 la Debrecen, în Ungaria, cunoscutul compozitor, pianist şi şef de orchestră decisese cu mulţi ani în urmă să părăsească Bucureştii în favoarea tihnei pe care i-o oferea noua postură de „fermier", cu atît mai mult cu cât piaţa muzicală se îngustase vizibil. Noua reşedinţă aleasă a fost

în comuna Recea Cristur din judeţul Cluj, avînd-o alături pe soţia sa Sanda Vilmanyi, care a cântat alături de el 25 de ani.

Compozitorul a absolvit liceul „Brassai Samuel" din Cluj-Napoca, după care între 1962-1965 a urmat cursurile facultăţii de muzică din acelaşi oraş, pentru ca între 1974-1977 să-şi desăvârşească pregătirea muzicală la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti. Încă de la 19 ani a cântat în diverse formaţii de jazz şi de muzică uşoară, iar între 1965-1968 a fost dirijor la Palatul Culturii din Cluj-Napoca. Odată cu venirea în Capitală, în 1974, se angajează la Ansamblul artistic „Rapsodia Română". Anul consacrării poate fi considerat 1983, din acest moment fiind angrenat alături de formaţia sa la toate festivalurile naţionale de muzică uşoară, pentru ca în 1988 să devină membru al U. C. M. R. La festivalul „Melodii '83" (desfăşurat după cum se ştie la începutul anului următor) este distins cu premiul al II-lea pentru melodia „Pentru tine". La acea ediţie a susţinut un recital cu formaţia sa, în componenţa: Alexandru Vilmanyi – clape, Capriel Dedeian – chitară, Gheorghe Popescu – chitară bas, Constantin Herescu – tobe, Doru Căplescu, Paul Marian – trompete, Cristian Ghetz – trombon şi Garbis Dedeian – saxofon, acestuia din urmă formaţia interpretîndu-i atunci piesa instrumentală „Centaurul". Peste doi ani, la „Melodii '85", avea să obţină Premiul juriului pentru creaţia care-i va fi ca o carte de vizită din acel moment, „De-ar fi să vii..." (versuri Roxana Popescu, interpretă inegalabilă Mihaela Runceanu). Este laureat şi la festivalul „Melodii '86", la toate aceste manifestări fiind şi pe scenă cu formaţia sa, acompaniind vedete şi cântece din concurs. Romantic prin excelenţă, melodist apreciat, n-a compus foarte mult, dar mai toate creaţiile sale se menţin şi azi în arhiva muzicii uşoare româneşti: „Când vei veni", „Azi", „În urma ta" (Silvia şi Mircea Dumitrescu – Mamaia '84), „Oamenii mării" (Elena Cârstea), „Zbor spre lumină" (Florina Cupşa), „Cât aş fi vrut să te chem" (Mihaela Runceanu – menţiune Mamaia '88), „Cineva te iubeşte", „Vreau să cred", „Vom dansa din nou". Cum spuneam, a acompaniat cu formaţia sa toate vedetele muzicii uşoare româneşti, cu unele din acestea având legături strânse: i-a orchestrat lui Dan Spătaru melodia sârbească devenită marele şlagăr „Drumurile noastre", a fost alături de Elena Cârstea la primele sale concerte şi l-a acompaniat pe Gil Dobrică pe singurul album (vinil) al acestuia. Este prezent de asemenea în coloana sonoră a celebrului film „Nea Mărin miliardar", care a bătut toate recordurile de audienţă. A fost prezent pe scenă cu formaţia sa la multe din festivalurile de la Mamaia. La ediţia 1985 componenţa formaţiei „Wilmany" (grafia mai occidentală pe care o alesese atunci) era, înafara liderului (claviaturi): Paul Atanasiu – trompetă, Cristian Ghetz – trombon, Nicolae Simion – saxofon, Titi Herescu – baterie, Picolini – chitară

bas, Nicolae Iovin – chitară, solist vocal, Adina Ilie – solistă vocală. Un an mai târziu rămâne doar Ghetz, componența fiind în rest total nouă, compozitorul

„recrutând” alți instrumentişti de valoare: Doru Căplescu – trompetă, Laurențiu Băcanu – baterie, Călin Leu – chitară bas, Mihai Capverde – chitară, Dorin Ciobâcă – claviaturi. Alexandru Vilmanyi a căutat să aibă alături cei mai buni instrumentişti, aşa încât la festivalul de la Mamaia din 1988 componența formației sale este din nou alta: George Natsis – clape, Tudi Zaharescu – tobe, Capriel Dedeian – chitară, Mihai Ilie – chitară bas, Garbis Dedeian – saxofon, Ion Duma – saxofon, Vali Dogaru – trombon, Petrişor Stănciulescu, Paul Atanasiu – trompete.

Deşi retras la țară, departe de lumea dezlănțuită şi de luminile reflectoarelor, compozitorul n-a fost uitat de interpretele noastre valoroase, care i-au solicitat şi i-au înregistrat cele din urmă (deşi nu bănuiau la acea oră...) creații. Este vorba de Ioana Sandu („Aproape de noi doi” - versuri Mala Bărbulescu, orchestrație Francisc Reiter) şi de Camelia Florescu (Taină fără leac”, pe versuri proprii). Ele vor păstra cu sfințenie aceste două piese în repertoriul lor, în amintirea bunului, blândului „Şoni” Vilmanyi, care a plecat dintre noi pe 21 martie 2021.

Marius GHERMAN

Adrian Bărar

Adrian Bărar a fost liderul Cargo – formația rock timişoreană care timp de aproape patru decenii a funcționat neîntrerupt. Cu o moştenire semnificativă din rockul bănățean (fondatorii Adi Bărar şi Tavi Iepan cântaseră înainte vreme cu Progresiv TM, Metamorf ori Autostop), grupul trecea de momentul decembrie 1989 din underground direct pe cele mai mari scene ale țării. Primele înregistrări au fost de altfel efectuate la Paris şi au constituit baza întâiului album discografic. A urmat o sarabandă de hituri, concerte şi înregistrări de pe poziția de lider al mişcării rock timişorene, deopotrivă un nume respectat şi premiat cu cele mai importante distincții muzicale.

Într-o industrie a spectacolului în care nu e deloc uşor de supraviețuit, Adi Bărar a rezistat unor provocări greu de asumat: plecarea unor piese de rezistență precum solistul Leo Iorga, chitaristul compozitor Tavi Iepan ori claviaturistul Dinel Tollea, mai târziu a basistului violonist Ramon Radosav, culminând cu accidentarea, apoi emigrarea charismaticului solist Ovidiu Ioncu Kempes, un simbol al formației. Sosirea chitaristului solist Adrian Igrişan a echilibrat una dintre formațiile etalon ale rockului românesc de după 1989, conferindu-i nu doar continuitate, ci şi o nouă strălucire. În jurul său, membrii Cargo şi cohortele de fani au de făcut față celei mai mari provocări...

Mimo Obradov (TVR Timişoara): *„Cel despre care s-a spus că a ținut sus steagul rockului românesc de peste patru decenii, cel care i-a îndemnat pe rockeri să danseze Batacanda, pe tinerii îndrăgostiți să ignore ploaia, pe bikeri să zboare călare pe motoare, cel care a fost şi la bine şi la greu aproape de voi / noi, Adrian Bărar şi-a schimbat adresa cosmică.”*

Cele două emisiuni „Remix” realizate în 2005 / 2006, sub egida Integrala „Cargo – destine bănățene. Ieri la Timişoara... / ...azi în toată țara”, rămân astăzi, la plecarea lui Adi Bărar, un document important într-un panteon al rockului românesc. Dumnezeu să îl odihnească în pace!

Doru IONESCU

Protocoalele succesului (1)

Mulţi sunt cei care se întreabă azi de ce nu se mai lansează, ca pe vremuri, şlagăre de muzică uşoară românească. Totul porneşte de la principiul „cerere şi ofertă”: înainte vreme Radio-ul şi Televiziunea făceau înregistrări, comandau compozitorilor melodii pentru diversele programe, existau spectacole, festivaluri (Mamaia, ce amintire!), concursuri, totul sub semnul unei

Camelia Dăscalescu

emulaţii şi chiar al unei concurenţe amicale între compozitori. La ora actuală, pe de o parte numărul marilor creatori de refrene memorabile, fatalmente, s-a subţiat, iar pe de alta aceştia se întreabă, pe drept cuvânt: pentru cine, pentru ce să mai compună, unde să fie difuzate piesele respective? Dar a existat cândva o competiţie în cadrul căreia s-au lansat zeci şi zeci de refrene aflate şi azi pe toate buzele, competiţie prezentă încă în memoria publicului, dovadă că un cunoscut jurnalist de la „Gazeta sporturilor”, Alin Buzărin, care avea vreo 12-13 ani pe vremea manifestării, şi-a titrat un articol, referindu-se la numele unui fotbalist străin, „Schlager-e în devenire”. Termenul „şlagăr”, ca piesă muzicală de succes, provine evident din limba germană, în limba engleză el fiind asociat cu „hit”, iar francezii numindu-l „tube”.

„Şlagăre în devenire” a fost un proiect monumental, ce a însemnat enorm pentru muzica uşoară românească, mai ales că în acea perioadă (prima ediţie a fost în decembrie 1980, iar ultima peste exact 7 ani) festivalul de la Mamaia era întrerupt din 1976, fiind reluat abia în 1983. Practic, toate melodiile lansate la acest concurs iniţiat de Titus Munteanu şi pe care am avut onoarea să-l prezint se regăseau apoi în „recolta” festivalului „Melodii” de la Sala Polivalentă (titulatura exactă: Palatul Sporturilor şi Culturii), care „reexamina” producţiile muzicale ale anului precedent. Aşa cum Carlo Conti, Claudio Baglioni sau Amadeus au fost în egală măsură producători, „selecţioneri” şi prezentatori ai festivalului de la Sanremo, Titus Munteanu era mintea limpede şi omul cu gust muzical desăvârşit care alegea piesele finaliste. Doar la prezentare... n-avea loc de mine! Mă voi ocupa de cele 21 de ediţii în serialul de faţă, fiindcă s-a scris atunci o pagină luminoasă a cântecului românesc, cu refrene care trec uşor proba timpului. Păcat că atunci casa Electrecod nu s-a gândit să le reunească pe câteva discuri, aşa cum făcea cu piesele de la Mamaia şi „Melodii”...

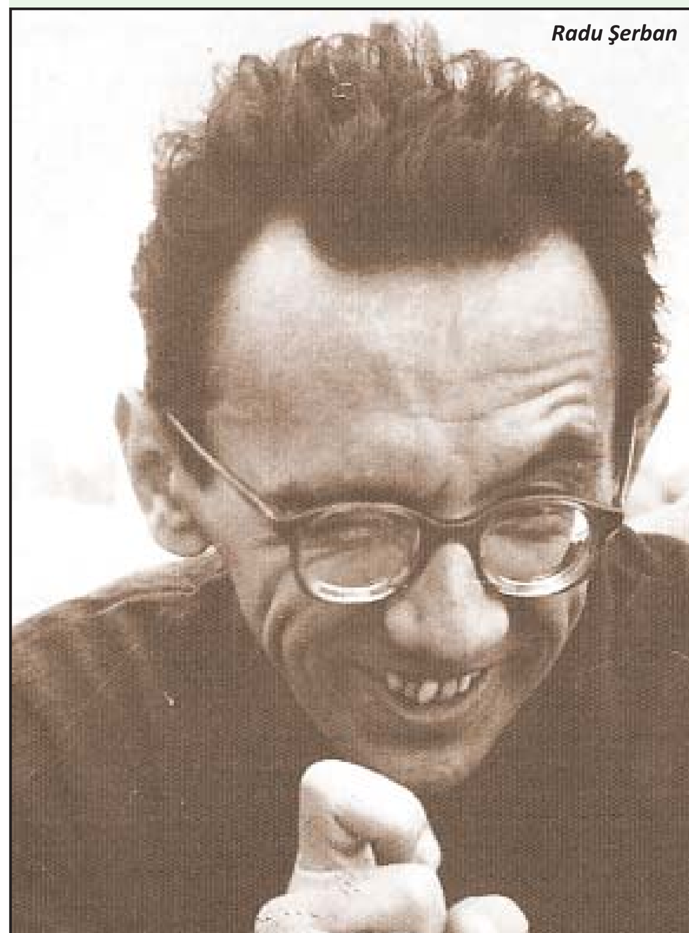
La prima ediţie, din 27 decembrie 1980, au fost reţinute zece creaţii, aceasta fiind de altfel cifra oficială, de fiecare dată. Palmaresul, în ordine: „Pentru tot ce-a fost” (Horia Moculescu-Eugen Rotaru) - Corina Chiriac (Premiul juriului); „Taina nopţii” (Ion Cristinoiu-Mihai Dumbravă) – Mirabela Dauer (Premiul de popularitate); „Nu te lăsa” (Marius Ţeicu-Saşa Georgescu) – Trison (Premiul tinereţii), Trison fiind un grup vocal feminin cu câteva succese în epocă. Pentru a vă da seama cât de aprigă a fost concurenţa încă de la prima ediţie, au rămas înafara palmaresului cântece care au devenit la rândul lor mari şlagăre: „Lasă-mi, toamnă” - muzică şi interpretare Margareta Pâslaru, „Mă rog” (Marcel Dragomir) – Angela Similea, „Lasă lumea să vorbească” (neuitatul „Vava”, V. V. Vasilache, alias Vasile Vasilache junior, seniorul fiind la rându-i compozitor de marcă, dar şi actor talentat, alături

Sabin Păutza

de N. Stroe) – Cornel Constantiniu sau „Am ales nemărginirea” de Cornel Fugaru, cântată atunci de Corina Chiriac, ulterior compozitorul consacrând piesa în interpretare proprie. După cum se poate constata, nu existau nici un fel de favoritisme (cum s-a întâmplat nu o

dată la Mamaia...). Încă de la ediția inaugurală a intrat în finală tânărul compozitor Mircea Romcescu, al cărui nume va reveni adeseori pe genericul concursului, inclusiv cu performanțe deosebite. Recitalul de după concurs a fost susținut de fostul coleg de armată al lui Titus Munteanu, deveni un artist apreciat, Tudor Gheorghe.

La ediția a II-a (1 februarie 1981) a continuat încurajarea compozitorilor din noua generație, rezervându-se „greilor" mai în vârstă fotoliile din loja Sălii Radio. Eu, ca prezentator, stăteam ca la „Steaua fără nume" la o masă pe

Radu Şerban

care erau aşezate trofeele, în colțul scenei, cu un monitor în față, legătura cu juriile din studiourile teritoriale Radio făcându-se nu video, ci audio, ceea ce era oricum o performanță şi o premieră pe atunci. Între tinerii autori din finală s-au numărat Elena Cârstea, Dumitru Lupu, Mihai Constantinescu, Liviu Tudan, nemaivorbind că nici Marcel Dragomir sau Ionel Tudor nu absolviseră de multă vreme Conservatorul, aşa cum puțini cunoscuți erau Gabriel Mărgărint, dirijor la Casa de cultură a studenților din Cluj-Napoca, sau Dan Pavelescu din Braşov (peste ani acesta avea să câştige Trofeul la Mamaia cu o piesă cântată de... Horia Moculescu). Şi la categoria interpreți de asemenea multă prospețime (Elena Cârstea, Doina Limbăşanu cu două piese – braşoveanca era în vogă, apoi a plecat din țară, Grupul vocal 5T, Mariana Ritz, Trio Expres), singurele nume consacrate fiind cele ale Margaretei Pâslaru (cu o compoziție, dar şi cu versuri la piesa lui Mărgărint), Corinei Chiriac sau formației Roşu şi Negru. La această ediție Mircea Romcescu, cu piesa „Nu ştiu cine ți-a spus", versuri Diana Turconi, interpretă Corina Chiriac, a reuşit o performanță neegalată ulterior, cucerind toate cele trei Trofee! Asta deşi a avut rivale puternice, cum ar fi „Haideți la joacă!" de Mihai Constantinescu (cântată atunci însă de 5T, nu de autor) sau „Eu şi timpul" de Margareta Pâslaru. În recital: Cornel Constantiniu, alături de formația Savoy condusă de Marian Nistor.

Interesul publicului, atras de orice formă de competiție, a fost major încă de la început, dar meritul lui Titus Munteanu a fost că a reuşit să-i convingă şi pe „monştrii sacri" să concureze (ceea ce azi nu mai fac la Eurovision sau Mamaia, până să disparã festivalul), să accepte înfruntarea cu cei mai tineri, riscând înfrângerea în fața acestora. Ceea ce la ediția a III-a (14 martie 1981) s-a şi întâmplat, neintrând în palmaresul final Camelia Dăscălescu, Radu Şerban, Jolt Kerestely (dar „Într-un oraş, într-un tramvai", cu Dorin Anastasiu, s-a impus ulterior), Horia Moculescu (cu Angela Similea), destul de cunoscut fiind şi Dan Beizadea. Două debuturi interesante: cunoscutul om de televiziune Alexandru Stark cu o piesă pe text propriu, cântată de Crina Mardare şi Ligia Oancea, şi tânăra Marcela Frățilă (muzică, text, interpretare). Au debutat în concurs solistele Angela Ciochină şi Mihaela Oancea, în timp ce premiile au fost câştigate de cântece care s-au bazat, indiscutabil, şi pe valoarea interpreților: „Brad bătrân" de Sabin Păutza, pe versurile lui Nicolae Iorga (Premiul juriului) – Cornel Constantiniu, „Voi râde iar" de Marius Țeicu (Popularitate) – Angela Similea, „Darul copiilor" de Marcel Dragomir (Tinerețe) – Mirabela Dauer. Aceasta din urmă şi-a tras sufletul în pauză, după care a susținut un recital alături de formația Post-Scriptum. Într-o cronică pe marginea acestei ediții, semnatarul anonim („telespectator") nota în revista „Săptămâna": „Pe lângă

Corina Chiriac

atmosfera de suspans specifică oricărui concurs, concertul a mai avut un punct de atracție încărcat de... umor – şi anume modul de notare al juriului, total imprevizibil şi eterogen. Juriul, ce manifesta o componență selectă, prin numele de prestigiu ale personalităților sale, se pare că s-a vrut a fi cu totul şi cu totul original. De la un cântec la altul

Dorin Atanasiu

am asistat cu surprindere la început, ca apoi să ne înveselim urmărind cum aparatul electronic indica la aceeaşi melodie note de la zece la... şase! Publicul sălii a sancționat şi el surprinzătoarele notări prin modul hilar, pe drept, prin care se manifesta. Am mai urmărit noi evoluția unor jurii pline de fantezie, dar punctajele se învârteau cam în jurul aceloraşi note, sutimile hotărând victoriile. Fantezia juriului în cauză a întrecut orice aşteptare! Am rămas nemulțumiți de faptul că a plutit un mister asupra semnatarilor notelor în cauză, bietul aparat electronic nu indica şi cărui membru al juriului aparține nota 10 sau nota 6 şi din această cauză acuza noastră se îndreaptă poate pe nedrept asupra întregii componențe a juriului! Acest bizar mod de notare credem că se datorează în primul rând necunoaşterii noțiunii de şlagăr. Am fi propus ca după încheierea concursului, care a indicat „Brad bătrân" ca principal şlagăr (melodie de altfel deosebit de frumoasă) fiecare membru al juriului să fie obligat să ne fredoneze cântecul respectiv, spre a constata cum s-a reținut drept şlagăr această compoziție. Se confundă „şlagărul", accesibil oricui, cu melodia plăcută, interesantă. Şi mai e ceva: indiferent de calitățile ce indică un şlagăr, apare admirația îndreptățită pentru semnatarul versurilor, în cazul de față un nume respectat al culturii noastre. Am dori ca pe viitor la acest concurs să ştim şi cui aparțin notele, pentru că atunci responsabilitatea celor ce le acordă credem că ar creşte puțin. Şi ar mai fi ceva de adăugat: poate că numai după acordarea notelor ar trebui indicat numele compozitorului şi al textierului, în aşa fel încât cei aleşi să judece să se pronunțe numai asupra cântecului al cărui titlu e anunțat şi să nu fie influențați de reputația compozitorului sau de cea a „textierului".

Credem în succesul acestui concurs, în prestigiul lui şi mai ales în eficiența sa în promovarea unor „şlagăre", în sporirea calității muzicii noastre uşoare. Am urmărit cum de la o ediție la alta concursul s-a îmbunătățit, aparatul electronic devenind erou vizibil al emisiunii şi sperăm în continuare într-o mai bună perfecționare a sa (a cui, a aparatului sau a concursului? – O. U.). De asemenea nu putem avea decât cuvinte de laudă pentru interpreți, dintre care s-au detaşat Angela Similea, Mirabela Dauer şi Cornel Constantiniu, a căror personalitate a contribuit şi ea cât de cât la acordarea distincțiilor, în aşa fel încît melodiile încredințate lor au obținut şi râvnitele premii". Am ținut să inserez aproape în întregime acest articol în mare parte critic, pentru a vă convinge câte pasiuni stârnea competiția după numai trei ediții, ceea ce nu era deloc rău. În ce priveşte opiniile exprimate este evident că „telespectator" nu este nici specialist în domeniu, nici n-a urmărit cu atenția cuvenită, deoarece chiar în rândurile anterioare am consemnat nepremierea unor nume reputate ale genului. Cât despre „aparatul electronic", acesta nici nu exista, probabil s-a referit la monitorul pe care erau afişate punctajele, fiindcă eu eram... aparatul! Norocul meu că eram bun la matematică, pentru că trebuia să adun rapid punctajele, fără teama de a greşi. Iar la ediția a IV-a chiar că a fost nevoie de concentrare maximă, fiindcă au fost, aşa cum se va vedea, 4 premii *ex aequo* (la egalitate), datorită punctajului total..

Octavian URSULESCU

Mircea Romcescu

Turneu de succes

În timp ce alți artiști doar se plâng și nu fac nimic, iată că Paul Surugiu-Fuego n-a renunțat la turneul său tradițional de primăvară, chiar dacă a fost nevoit să-l mai ajusteze ca durată, doar șase zile în luna martie, în localități din Moldova. Astfel au fost susținute spectacole în Focșani (3 concerte în aceeași zi!), Iași (2 concerte), Buzău, Bacău și Târgu-Ocna. Concertul intitulat simbolic „Trăiesc" a respectat întrutotul măsurile impuse de autorități în pandemie, cu public doar la 30% din capacitatea sălilor

respective. Protagonistul a fost acompaniat de formația intitulată „Alternativ", din care au făcut parte chitaristul, compozitorul (cu câteva creații proprii în spectacol) și liderul formației Supermarket, Vlad Crețu, pianistul și dirijorul Vicențiu Perniu, de la Teatrul „Al. Davila" din Pitești, precum și Marius și Mirela Pohodnicaru de la Iași. Repertoriul a fost extrem de divers și firește atrăgător pentru toate gusturile, incluzînd multe piese noi sau mai puțin cunoscute, pe care Paul Surugiu-Fuego le promovează constant în ultima vreme în populara sa emisiune de la TVR2, „Drag de România mea", multe din ele pe versurile poetului Narcis Avădănei. Între acestea: „Să readucem dragostea" de Luminița Dobrescu (cunoscuta cântăreață i-a trimis din Italia acest cântec foarte frumos, pe care Fuego l-a promovat și l-a transformat rapid în șlagăr), „Te regăsesc, primăvară!" de Marian Mărgărit, „Inimă pribeagă" de Marius Borcoi (premieră), „Mamă, te iubesc!", „Casa de la țară" (ambele de Vlad Crețu), „Iubește-mă!" de Alin Neagoe (de la Supermarket). Artist al poporului în Republica Moldova, Paul Surugiu-Fuego nu putea ocoli creațiile unor compozitori importanți de dincolo de Prut, ce figurează la loc de cinste în repertoriul lui, cum ar fi „Lumina mea" de Eugen Doga și „Noroc" de Gheorghe Mustea, așa cum în recitalul său poetic (să nu uităm că este actor) a inclus versuri ale bunilor săi prieteni basarabeni dispăruți Grigore Vieru și Nicolae Dabija. Modest, protagonistul a oferit doar două compoziții proprii, dar ambele absolut remarcabile, vibranta „Patria mea" (versuri Narcis Avădănei) și „Ce bine-a fost!" (pe versurile regretatului acad. Nicolae Dabija). Aplaudat în urmă cu câțiva ani la festivalul național al romanței „Crizantema de aur" de la Târgoviște (iar directoarea artistică Alina Mavrodin Vasiliu anunță de pe acum prezența sa în galele ediției din acest an, în octombrie), Fuego a cântat cu patos și sensibilitate romanța „De-ai putea tu să vorbești, inimă!", dar n-a ocolit nici șlagărul internațional („Strânge-mă-n brațe"), propria prelucrare etno-funk „Șapte căni" sau omagierea cântăreței de muzică populară Maria Butaciu, prin „Balada puiului de cerb". De fapt, respectul față de marii compozitori, textieri și interpreți este la loc de cinste în toate producțiile semnate Paul Surugiu-Fuego, așa cum a dovedit-o în spectacolul său „Gramofon" sau în cele dedicate lui Florin Bogardo, Dan Spătaru sau Grigore Vieru. De această dată artistul i-a adus un omagiu Roxanei Popescu, cântând împreună cu Mirela Pohodnicaru

melodia pe versurile regretatei textiere „Am nevoie de tine" de Laurențiu Profeta. Așa cum șlagărul „Să cântăm chitara mea!" de Temistocle Popa, lansat de Dan Spătaru în filmul muzical „Cântecele mării", a fost inclus în colajul latino

rememorând succesele, fireşte reorchestrate, din perioada afirmării tânărului solist temperamental Paul Surugiu, elev al lui George Grigoriu, venit de la Turda şi care adoptase pseudonimul Fuego. Se înţelege că publicul aştepta la final refrenele celebre ce nu pot lipsi din nici un concert al artistului, aşa încât acestea s-au înlănţuit apoteotic într-un colaj ce a alăturat titluri aflate pe toate buzele, cum ar fi „Iubirea înfloreşte primăvara", „Sărut femeie, mâna ta!", „Cântaţi cu mine", „Ce seară minunată!". Şi chiar că au fost seri minunate în acest mini-turneu, la finalul căruia Paul Surugiu-Fuego a declarat: „A fost o încercare! Chiar nu puteam să stau efectiv fără să încerc, respectând însă toate măsurile din pandemie. Au fost concerte cu jumătate de sală sau cu 30% din capacitatea sălii. Publicul este dornic de frumos, avid de a asculta muzică, de a se bucura, de a uita câteva clipe de tot ce ne încarcă negativ, de stresul şi frica faţă de virusul acesta nenorocit. Sigur că e complicat să stai aproape două ore cu mască, dar am regăsit oamenii optimişti, liniştiţi şi înţelegători, dornici de a reveni cât mai repede la ce trăiau înainte. Am sesizat că publicul mi-a simţit lipsa, aşa cum şi eu am simţit lipsa lui. Mi-aş fi dorit să pot face mult mai mult, dar din păcate doar atât s-a putut, a fost şi aşa destul de complicat. Dar am încercat, am zis că trebuie să am curaj şi să fiu alături de oameni! Cred că e nevoie de unitate şi de o forţă care să ne aducă mai aproape pe toţi".

Octavian URSULESCU

Premii pentru Teatrul Muzical AMBASADORII

Fondat în urmă cu patru ani de Smaranda Oţeanu Bunea, sub umbrela Ministerului Culturii, Teatrul Muzical AMBASDORII este cel de-al treilea ansamblu artistic dedicat copiilor si tinerilor creat de reputatul critic muzical, după Opera Comică pentru Copii şi Teatrul „Stela Popescu".

Premierele, turneele şi succesele de casă nu au întarziat să apară, toate spectacolele având loc la Palatul Naţional al Copiilor. Misiunea acestei instituţii de spectacole a fost de la bun început promovarea valorilor muzicale şi coregrafice româneşti şi universale în ţară şi în lume, cu un repertoriu divers, cu spectacole de operă, balet, musical şi folclor. A fost îndeplinită promisiunea, respectată, iar inimoasa echipă a Smarandei Oţeanu Bunea înregistrează premieră după premieră şi succes după succes, chiar şi în timp de pandemie.

Aşa cum s-a întâmplat în luna aprilie, când trupa Teatrului Muzical AMBASADORII a fost premiată de Asociaţia Europeană a Festivalurilor de Folclor, urmare a evoluţiei la International Vocal Competition "Golden Voice" competiţie desfăşurată online sub egida Euro Folk Academy, EAFF şi WAFF, parteneri UNESCO. Frumoasa şi talentata trupă s-a clasat pe locul I, obţinând trei Medalii de Aur la Categoria „Golden Voice", o Medalie de Aur la Categoria „Golden Dance", titlul de campioană şi propunerea de a participa ca invitată de onoare la un important concurs internaţional. Colajul „Ritmuri Străbune" (coregrafia Alis Gheorghe) s-a bucurat de o largă audienţă, iar baletul şi Grupul Vocal „Ludovic Spiess" s-au distins prin virtuozitate, eleganţă şi profesionalism!

De altfel, în contextul pandemiei globale, instituţia s-a adaptat situaţiei, iar activitatea artisică s-a mutat pe scena virtuală, dar şi în aer liber. În vara anului trecut, în cadrul parteneriatului cu Muzeul Naţional al Satului "Dimitrie Gusti", au participat la SAMER 2020 (Stagiunea Artistică Muzicală Estivală a României), un proiect iniţiat de Ministerul Culturii. Artiştii au prezentat musicalul „Înşir'te Mărgărite" de Roman Vlad, o adaptare de Ivona Cristescu după celebrul basm al lui Victor Eftimiu. Regia a fost semnată de Dan Tudor, iar scenografia de Viorica Petrovici. A urmat premiera baletului „Frumoasa şi Bestia", adaptare după Gabrielle -Suzanne Barbot de Villeneuve, în regia şi coregrafia lui Valentin Stoica; coloana sonoră cuprinde fragmente din creaţiile compozitorilor Hector Berlioz, Paul Dukas şi César Franck. Atelierele interactive de Actorie, Muzică şi Dans au fost foarte bine primite de public în cadrul programului SAMER 20.

Teatrul Muzical AMBASADORII a reprezentat România la importante festivaluri naţionale şi internationale. La începutul anului a participat la World Cup of Folklore 2020, eveniment organizat online de EAFF (European Association of Folklore Festivals), partener UNESCO, la care au evoluat peste 100 de grupuri din întreaga lume. La finalul acestei competiţii, românii au cucerit Special Award, singurul premiu acordat de Euro-Folk Academy, coordonatorul festivalurilor internaţionale organizate sub auspiciile European Association of Folklore Festivals, Laureate I–Gold, Diploma şi invitaţia oficială la Balkan Championship of Folklore "Euro Folk" 2021. La Festivalul Internaţional Copenhagen Stars 2021, aflat la prima ediţie online, eveniment la care au participat peste 600 de artişti din 15 ţări ale lumii, baritonul Silviu Alexandru Mihăilă a fost declarat câştigătorul Marelui

Premiu la secțiunea Classical Voice/Opera (Professionals), soprana Andreea Bucur Blidariu a obținut Premiul I la aceeaşi secțiune, iar Ansamblul de Balet a adăugat în palmares Premiul III la categoria Dance/ Choreography (Professionals)!

Redutabila trupă condusă şi manageriată de Smaranda Oțeanu Bunea are în palmares peste 25 de Premii Speciale şi Premii de Excelență, a cucerit numeroase medalii de aur, Placheta Discovery la World Cup of Folklore (Veliko Târnovo, 2019), Premiul de Excelență în Artă la Festivalul „Romanima" (Nürnberg, 2019), precum şi Trofeul International Children's Festival de la New Delhi, unul dintre cele mai importante festivaluri de profil din lume.

De remarcat şi succesul premierelor prezentate online în Stagiunea curentă: „Povestea Florii Soarelui", un spectacol de muzică folclorică românească autentică, musicalul „Păcală şi Tândală" de Roman Vlad (regia Atila Vizauer), spectacolul muzical „Magia Crăciunului" şi flashmob-ul opera „De la Rossini la Unionul lui Caragiale".

Stagiunea online 2021 a fost deschisă de premiera baletului „La Piață", adaptare după Mihail Jora, în regia şi coregrafia lui Valentin Stoica şi scenografia Viorică Petrovici, o poveste frumoasă, pusă în scenă cu mult umor, un spectacol cu şi despre lumea pestriță a unui bâlci din Bucureştiul perioadei interbelice. Seria de spectacole prezentate online continuă cu „Povestea Florii Soarelui", un musical plin de culoare, dedicat iubitorilor basmului şi folclorului românesc autentic. Conceptul spectacolului este semnat de Daniel Jinga, Manager General Interimar al Operei Naționale Bucureşti, dirijor al Orchestrei Metropolitane Bucureşti şi Maestru de Cor al ONB, alături de Adrian Naidin, violoncelist, compozitor şi interpret vocal. Scenografia aparține Viorică Petrovici, iar coregrafia a fost gândită de Alis Gheorghe. „Povestea Florii Soarelui este o veritabilă operă de artă, un spectacol plin de vervă, de culoare, care, dacă va merge în lume, va face mare audiență." - Smaranda Oțeanu-Bunea, Director Fondator. „Dacă Legenda Florii Soarelui poate fi considerată un omagiu adus Vieții şi Dragostei, atunci povestea ei, are toate atú-urile să cucerească inimile copiilor, adolescenților şi tinerilor. Asta a reuşit regizorul Dan Tudor, iar ansamblul de balet şi soliştii au excelat învăluind totul în emoție. Este Povestea Florii Soarelui în care lacrimile se transformă în Raze de Soare, pe note muzicale".

La jumătatea lunii mai, odată cu relaxarea restricțiilor COVID-19, Teatrul Muzical AMBASADORII şi-a reluat spectacolele la Sala Mică a Palatului Național al Copiilor. Prima reprezentație a fost cu "Păcală şi Tândală", un musical de Roman Vlad, care aduce în fața publicului lumea satului românesc. A urmat musicalul "Povestea Florii-Soarelui", dedicat iubitorilor basmului şi folclorului românesc autentic. Spectacolul este semnat de Daniel Jinga, Manager General Interimar al Operei Naționale Bucureşti, dirijor al Orchestrei Metropolitane Bucureşti şi Maestru de Cor al ONB şi de Adrian Naidin, violoncelist, compozitor şi interpret vocal. Scenografia aparține Viorică Petrovici, iar coregrafia a fost gândită de Alis Gheorghe.

O nouă producție muzicală a Teatrului Muzical AMBASADORII a avut premiera în luna iunie. Este vorba despre "Figaro Style" (regia Dan Tudor), o adaptare după opera "Bărbierul din Sevilla" de Gioachino Rossini care "îmbină o capodoperă muzicală cu una teatrală, într-o viziune modernă, conturând un spectacol foarte actual". Dirijorul Ciprian Teodoraşcu semnează aranjamentul muzical, iar la pian interpretează Andrei Ştefan Racu.

Oana GEORGESCU

The Kryptonite Sparks - „Doi / A doua undă de bruiaj”

Grupul The Kryptonite Sparks a fost fondat la Botoşani în urmă cu mai bine de un deceniu de fraţii Călin-Răzvan (voce, chitară, synth, percuţie) şi Rareş Diaconu (bass, voce, synth, programare), cărora li se alătură în prestaţiile live bateristul Răzvan Anton.

O precizare care are nevoie de o primă explicaţie – nu numai în timpul pandemiei, activitatea trupei are două componente separate în postările videoclipurilor, respectiv concerte, aceleaşi piese având variante destul de diferite în cele două ipostaze.

Cu un serios background în rockul internaţional din anii ‘70 încoace, cei doi fraţi compozitori combină cu dezinvoltură muzică alternativă, blues, funk, progressive. Fireşte, într-o matrice şi cu o formă finală actuală, electro-pop-rock. Marele câştig de personalitate rezidă în videoclipuri, care ilustrează de minune un mesaj al versurilor care altfel s-ar pierde în orchestraţiile inovative, ţinând urechea ciulită chiar şi după prima audiţie. Prin urmare, o exprimare fusion şi dincolo de muzica intrinsecă. Acest EP (datat 2016), ca şi precedentul, există în format fizic pus pe piaţă de Universal Music, dar epoca este aceea postărilor pe diverse platforme digitale, direct din oraşul de rezidenţă, Popeşti-Leordeni. Câte un video-single în medie la câteva luni, care vor ajunge în acest an la volumul unui prim album. (**Doru IONESCU**)

Brînduşa Covalciuc Ciobanu: „Hai la joc cu moldoveni”

Aşa cum se menţionează şi pe copertă, este un album editat la aniversarea a 40 de ani de carieră a cunoscutei interprete născute pe meleaguri botoşenene, dar devenite în deceniile din urmă extrem de apreciată în ţară şi peste hotare, în special în SUA. De altfel realizările sale sunt comentate pe larg în booklet de interpreta Valeria Arnăutu, preşedinte al Fundaţiei Române de Folclor, şi de un alt solist, în egală măsură realizator de emisiuni Radio şi TV, Cătălin Maximiuc. Fiind vorba de un album cu caracter special, protagonista ne propune o colecţie alcătuită din 20 dintre cele mai cunoscute piese din repertoriul ei, gravate pe un reuşit album de casa de discuri Eurostar. Evident, orchestrele de acompaniament sunt numeroase, fiind alături de solistă şi pe cele şapte albume anterioare: ”Lăutarii” din Chişinău (dirijor Nicolae Botgros), cea a Ansamblului artistic ”Ciprian Porumbescu” din Suceava (aranjamente: Nicolae Oloieru), formaţiile conduse de Răzvan Mitoceanu şi Dorel Crăşmăreanu, ultimii doi fiind şi semnatari ai unor piese. Discul ne propune 20 de cântece pline de viaţă, antren, umor, bucurie, în spiritul cunoscut al muzicii populare moldoveneşti.

Larisa Nunvailer: „Dragu-mi-i ca să-ţi cânt, lume”

Mărturisim că primul gând, când am luat în mână acest frumos digipack editat de casa de discuri Eurostar, ne-a zburat către celebrii fraţi Nunweiller, “câinii roşii” ai echipei de fotbal Dinamo Bucureşti! Şcolită la grupul “Balada” din Fălticeni, solista cântă de mică, repertoriul ei incluzând pricesne, doine, colinde, cântece tradiţionale de joc, înzestrările solistei reţinând atenţia Marioarei Murărescu, care a invitat-o în celebra ei emisiune de la TVR, “Tezaur folcloric”. Acest prim album al interpretei conţine 12 titluri ale căror linii melodice aparţin lui Viorel Leancă şi Vitalie Dorin, pe texte de Mariana Honceru. Vitalie Dorin semnează aranjamentele muzicale, el fiind şi dirijorul orchestrei “Rapsozii Moldovei” din Chişinău. Înregistrările au fost realizate în studioul Ion Condrea din Chişinău, oraş în care există numeroase orchestre de mare valoare, cu activitate permanentă, finanţate de stat, pe când la noi... (**Dorin MANEA**)

Revistă lunară de informare, opinie şi dezbatere editată de
UNIUNEA COMPOZITORILOR ŞI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA
şi finanţată cu sprijinul MINISTERULUI CULTURII

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Redactor şef: Mihai COSMA
Redactori: Octavian URSULESCU, Norela-Liviana COSTEA
Secretar de redacţie: Costin ASLAM

Corespondenţi naţionali:
Sanda HÂRLAV-MAISTOROVICI, Mariana POPESCU, Vasilica STOICIU-FRUNZĂ, Cristina ŞUTEU, Alex VASILIU, Petre-Marcel VÂRLAN

Semnează în acest număr:
Andra APOSTU, Corina BURA, Teodora CONSTANTINESCU, Oana GEORGESCU, Sabrina GRIGORESCU, Doru IONESCU, David LAPADAT, Florian LUNGU, Carmen MANEA, Marin MARIAN, Mădălin Alexandru STĂNESCU, Carmen STOIANOV, Mircea ŞTEFĂNESCU

www.ucmr.org.ro

Adresa redacţiei: Bucureşti, Calea Victoriei 141, sect. 1, 010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67
E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro

TIPOGRAFIA - INTERSIGMA-ERICOM SRL
TEL: 021-242.30.32 ISSN: 1220-742x